

Doporučení a náměty pro další rozvoj informačních a poradenských středisek úřadů práce

**Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10:
Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů
práce v procesu přechodu mladých lidí na trh práce**

Zuzana Freibergová
Pavína Maříková

Středisko podpory poradenských služeb
Národní vzdělávací fond, o.p.s.

Praha, 2011

PROJEKT VÝZKUMU PRO POTŘEBY STÁTU (MPSV) ZVZ 242: ANALÝZA ČINNOSTI INFORMAČNÍCH A PORADENSKÝCH STŘEDISEK ÚŘADŮ PRÁCE V PROCESU PŘECHODU MLADÝCH LIDÍ NA TRH PRÁCE

Autoři publikace:

Zuzana Freibergová
Pavλίna Maříková

Při zpracování byly využity návrhy těchto osob:

Magda Vondroušová
Zita Stankovská
Zdeňka Procházková
Johana Palinková
Ivana Nováková
Jana Marešová
Dana Kovářová
Jana Jelínková
Marie Štorková
Naděžda Martincová
Jana Šachová
Taťána Krejčíková
Kristína Beránková
Josef Opočenský

Tento text je třetí a závěrečnou částí výstupů projektu. Obsahuje návrhy a náměty pro budoucnost IPS.

*V předcházející části **Metodologie výzkumného šetření činnosti informačních a poradenských středisek úřadu práce** byly definovány základní náležitosti výzkumného šetření - popis předmětu výzkumu, cíle a metodika vlastního výzkumu (včetně použitých výzkumných nástrojů). Vlastní výsledky výzkumu (včetně popisu realizace šetření) jsou obsahem druhé části – **Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření**.*

Obsah

1	Úvodem	5
1.1	IPS a politika zaměstnanosti	7
1.2	Předpokládané výsledky řešení projektu výzkumu	11
2	Souhrnné hodnocení a význam služeb poskytovaných IPS v přechodu mladých lidí na trh práce	12
2.1	SWOT analýza IPS, jaké jsme je znali ... jejich silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby	15
2.1.1	Silné stránky IPS	16
2.1.2	Slabé stránky IPS	16
2.1.3	Příležitosti k dalšímu rozvoji IPS	17
2.1.4	Ohrožení IPS	19
2.2	Hodnocení aktuální situace: Postavení informačních a poradenských středisek pro volbu a změnu povolání – kam s nimi?	20
2.2.1	Doporučení: Ponechme IPS ve službách zaměstnanosti	21
2.2.2	Doporučení: Nepřesouvejme IPS do rezortu školství	22
2.2.3	Doporučení: Nenakupujme informační a poradenské služby pro mládež od externích dodavatelů	24
2.2.4	Předvídatelné důsledky krajní varianty: zrušení IPS	25
3	Náměty na nové metody a nástroje, které by mohly IPS využívat pro podporu vstupu mladých lidí (budoucích absolventů škol) na trh práce	28
3.1	IPS jako prostředník přechodu mladých lidí ze škol do škol a na trh práce	29
3.1.1	Poradenství pro žáky s různými potřebami ovlivňující volbu povolání	29
3.1.2	Poradenství pro žáky předčasně ukončující studium (drop-outs)	30
3.1.3	Práce s osobami se zdravotním a sociálním znevýhodněním	30
3.1.4	Koučování	31
3.1.5	Pracovní stáže ve firmách pro mladistvé a absolventy	31
3.1.6	Exkurze do firem	31
3.1.7	Burzy – pracovních a vzdělávacích příležitostí	31
3.2	Metodické a osvětové akce	32
3.2.1	Metodické vedení výchovných poradců	32
3.2.2	Osvětové akce pro veřejnost	32
3.3	Mladiství evidovaní uchazeči o zaměstnání	34
3.4	IPS jako součást systému uznávání dílčích kvalifikací	35
3.5	Shromažďování a poskytování informací	35
4	Vyhodnocení uskutečňované spolupráce s relevantními institucemi z hlediska komplexnosti zabezpečování preventivního charakteru činnosti IPS	37
5	Návrh systémových změn v činnosti IPS a jejich centrální podpory ze strany MPSV, pokud bude výzkumem prokázáno, že některá stránka činnosti IPS systémovou změnu vyžaduje	40
5.1	Koncepce činnosti IPS	40
5.2	Návrh řízení a koordinace činností IPS	43
5.2.1	Varianta č. 1: Koordinace sítě IPS z Generálního ředitelství Úřadu práce ČR	44
5.2.2	Varianta č. 2: Koordinace sítě IPS Radou krajských metodiků - Učíci se síť IPS	44

6	Návrh personálních, technicko-materiálních, informačních a legislativních opatření, umožňujících využití zdrojů a rezerv práce IPS, bude-li výzkumem prokázána nedostatečnost v některé z těchto oblastí	46
6.1	Návrh personálního zabezpečení IPS	46
6.2	Návrh odborného profilu pracovníků IPS	52
6.3	Návrh dalšího a průběžného vzdělávání pracovníků IPS	52
6.4	Návrh prostorového a technického vybavení IPS	53
7	Závěrem	56
8	Použitá literatura	58
9	Přílohy - Příklady „dobré praxe“ v IPS	60
9.1	Příklady dobré praxe uvedené v dotazníku	60
9.2	Dobrá praxe v činnosti IPS ÚP Vsetín	64
9.3	Besedy k volbě povolání	69
9.4	Besedy se žáky ZŠ a SŠ – využívání zpracovaných prezentací v PowerPointu	72
9.5	Aktivity IPS pro uchazeče o zaměstnání se zaměřením na nácvik dovedností a kariérové poradenství	77
9.5.1	CV pokročilé	79
9.5.2	Pohovor s nácvikem	79
9.5.3	Možnosti dalšího vzdělávání - kariérové poradenství	79
9.5.4	JOB-TIP ve skupině	80
9.5.5	JOB klub START	80
9.5.6	Závěrem...	81
9.6	Balíček pro rodiče	82
9.7	Úřad práce ve Frýdku-Místku podporuje celoživotní učení	86
9.8	Sekce VZDĚLÁVÁNÍ na lokální webové stránce Úřadu práce Trutnov	89
9.8.1	SŠ, SOU a VOŠ	90
9.8.2	Vysoké školy	90
9.8.3	Rekvalifikace	91
9.8.4	Možnosti studia pro žáky s postižením	91
9.9	IPS a rodičovská veřejnost	93

1 ÚVODEM

Přechod mladých lidí na trh práce se v České republice stejně jako ve většině zemí odehrává s podporou dvou rezortů.

Rezort školství má za úkol připravit žáky a studenty pro vstup na trh práce po stránce teoretické - znalostní, sociální a kulturní. O praktické přípravě na vstup na trh práce lze na základních školách hovořit zejména v intencích vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, kterou má každá škola zapracováno do svého školního vzdělávacího programu. Vzdělávací oblast je průřezová, integrovaná do společensko-vědních předmětů. Zaměřuje se především na přenos informací potřebných pro volbu povolání, o trhu práce a vzdělávacích cestách, které vedou k různým typům povolání. Na školách jsou žákům při úvahách kam po ukončení školy k dispozici nejen samotní učitelé, ale také výchovní poradci a specialisté v pedagogicko-psychologických poradnách (PPP).

Pokud s učiteli a výchovným poradcem žák nebo jeho zákonný zástupce řeší volbu povolání, učitelé a výchovní poradce vycházejí ze svého pohledu na schopnosti žáka a svého povědomí o vzdělávací nabídce a o místním trhu práce. Pohled na praktické uplatnění žáka nemusí být zcela nestranný a přehled o situaci na trhu práce a jeho budoucím vývoji aktuální. Stejně je to i u PPP, kde jsou specialisté na výchovné problémy žáků. Provádění studijní a profesní orientace jsou schopni provést z hlediska zájmu a předpokladů žáka ovšem bez znalosti vývoje na trhu práce.

*„Práce v IPS, **poradenství je skutečně prevencí nezaměstnanosti**, i když se nedají hned vyčíslit finanční efekty. V našem regionu není jiná služba, která by tyto potřeby klientů zabezpečila. Jistě, pedagogicko-psychologická poradna otypuje žáka a doporučí vhodný obor (např. umělecký), ale bez znalosti trhu práce - v IPS jsou potom ti **koordinátoři názorů z PPP**, kteří musí rodiče a žáka dostat trochu do reálné představy, jak se s oborem v regionu pak uplatní.“*

Úloha rezortu zaměstnanosti v této oblasti je zejména **preventivní** nejen **nápravná** (zákon o zaměstnanosti¹ ukládá Úřadu práce ČR věnovat zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání mimo jiné i mladým lidem do 20 let věku). Prevence nezaměstnanosti mladých ze strany služeb zaměstnanosti spočívá zejména ve zprostředkování odpovídajících a aktuálních informací o trhu práce potřebných k první volbě povolání anebo k případnému přechodu do zaměstnaneckého poměru. K tomuto účelu byla ve veřejných službách zaměstnanosti v letech 1993 – 1996 zřízena síť Informačních a poradenských středisek pro volbu a změnu povolání (IPS).² Jejich činnost vyžaduje spolupráci škol. Klienty jsou v převážné většině doposud žáci základních a středních škol a jejich zákonní zástupci stojící před první volbou povolání případně studijní cesty k němu. Poradenství poskytované rezortem práce prostřednictvím IPS školní mládeži lze právem považovat za nenahraditelné. Za ta léta, co síť IPS funguje, si jednotlivá IPS vytvořila pevné vazby se školami ve svých regionech. Mládež dostávala informace jak od teoretiků ze škol, tak i praktiků z IPS.

¹ Zákon č. 435/2004 S. o zaměstnanosti: § 33 Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání:

(1) Při zprostředkování zaměstnání se věnuje zvýšená péče uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují. Jsou to zejména

a) fyzické osoby se zdravotním postižením (§ 67),

b) fyzické osoby do 20 let věku,

c) těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu,

d) fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku,

e) fyzické osoby starší 50 let věku,

f) fyzické osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců.

² Metodický pokyn MPSV č. 10/1993 o zřízení informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce. Metodický pokyn MPSV č. 16/1994 o druhé etapě zřízení Informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

V roce 2005 se povinnost navštěvovat s třídními kolektivy místně příslušné IPS (včetně poskytování informací žákům zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek) dostala do vyhlášky o poradenských službách ve školách a školských poradenských zařízeních.³ Ministerstvo školství tím deklarovalo svůj zájem na úspěšně se rozvíjející spolupráci mezi výchovnými poradci základních a středních škol a IPS.

V roce 2010 si Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci svého rezortního výzkumu zadalo projekt **Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce v procesu přechodu mladých lidí na trh práce**, jehož jedním z výstupů je i tato zpráva. Od doby zahájení prací na tomto projektu (1. 7. 2010) do konce jeho realizace (31. 8. 2011) však proběhly změny, které nejsou pro IPS a jejich rozvoj nikterak příznivé. 13. 7. 2010 se stal ministrem práce a sociálních věcí Jaromír Drábek a začala reorganizace 77 úřadu práce v jeden Úřad práce České republiky.

Pracovníci rezortu práce se občas nechávají slyšet, že volba povolání a návazného studia by měla být především záležitostí školství. Změny, ke kterým došlo v síti IPS v rámci reorganizace služeb zaměstnanosti, nejsou způsobeny tímto názorem, ale snahou ušetřit v rezortu finanční prostředky kromě jiného snížením počtu zaměstnanců ÚP ČR. Agendu IPS považuje většina vedoucích pracovišť ÚP za postradatelnou, „*vždyť si jen povídají s dětmi*“, a pravdou je, že se její absence v krátkodobém výhledu neprojeví.

Mezi názory respondentů byly naznačeny negativní postoje ze strany MPSV a Generálního ředitelství Úřadu práce ČR k poradenské práci s uchazeči o zaměstnání. Řešitelé projektu i pracovníci IPS věří, že se jedná jen o přechodný stav.

„V poslední době není projevován zájem o poradenské činnosti ze strany MPSV/ÚP GŘ/, poradenství na ÚP jako by nebylo.“

IPS jsou na okraji zájmu dnešního vedení MPSV. Na většině IPS je již jen jeden pracovník, činnost IPS se omezuje. Zda natrvalo nebo jen na přechodnou dobu, nelze v současné době předvídat. Přesto, nebo právě proto, je potřeba na nenahraditelnou roli IPS v přechodu mladých lidí na trh práce upozorňovat, stejně jako na preventivní roli, kterou IPS a úřady práce jako celek měly, mají a měly by mít i v budoucnu.

Poznámka:

Na začátku srpna 2011 u příležitosti hodnocení závěrečné zprávy projektu výzkumu „Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce v procesu přechodu mladých lidí na trh práce“ (ZVZ 242), byli vybraní pracovníci IPS požádáni o písemné zodpovězení několika otázek k budoucnosti IPS. Jejich odpovědi jsou v této zprávě uváděny itálikem v šedivém poli.

Ještě jednou všem respondentům našeho výzkumu moc děkujeme!

³ Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. ze dne 9. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

1.1 IPS A POLITIKA ZAMĚŠTNANOSTI

Základní trendy politiky zaměstnanosti České republiky se řídí evropskou strategií zaměstnanosti, která je v současné době formulována jako pokyny pro vnitrostátní politiky na období 2011–2012.⁴ Tyto pokyny se odkazují na několik materiálů Rady Evropy, mezi nimiž je i materiál týkající se zaměstnanosti mládeže z června 2011. Zasedání, na kterém byl tento materiál^{5, 6} projednáván a přijat, se za Českou republiku zúčastnil náměstek ministra práce a sociálních věcí Vladimír Šiška. Rada v něm přijala závěry o podpoře zaměstnanosti mládeže v zájmu dosažení cílů strategie „Evropa 2020“, neboť zaměstnanost mládeže je zásadní problematikou a prioritou Evropské unie. Rada ve svých závěrech zdůrazňuje, že dlouhá období nezaměstnanosti, nečinnost nebo závislost na dávkách v rané fázi pracovního života mohou mít dalekosáhlé a nepříznivé účinky na budoucí rozvoj kariéry mladých. Nejvyšší prioritou proto musí být předcházení nezaměstnanosti mládeže a dlouhodobé nečinnosti a pokud již vznikly, tak jejich řešení.

Strategie Evropa 2020 má pět ambiciózních cílů (v oblasti zaměstnanosti, inovací, vzdělání, sociálního začlenění a změny klimatu/energetiky), které chce EU měla dosáhnout do roku 2020. Tři ze sedmi stěžejních („flagship“ – vlajkových) iniciativ této strategie spadají do oblasti zaměstnanosti, sociálních věcí a sociálního začleňování:

- 1) **Mládež v pohybu** – Cílem je zvýšit šance mladých lidí na lepší uplatnění na trhu práce prostřednictvím získání pracovních zkušeností v jiných zemích, zkvalitnění a zatraktivnění vzdělávání a odborné přípravy v Evropě.
- 2) **Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa** – Cílem je zaměřit reformy trhu práce na získávání dovedností, které jsou uplatnitelné na trhu práce, a na vytváření nových pracovních míst.
- 3) **Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení**: úkolem platformy je podporovat činnost na všech úrovních a naplnit tak jeden z hlavních cílů EU: snížit do roku 2020 počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením o 20 milionů.

Vysoce relevantní vlajkové iniciativy týkající se vstupu mladých na trh práce jsou Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa (flexicurity, kompetence, kvalita práce a tvorba nových pracovních míst) a Mládež v pohybu, která je postavena na několika prioritách pro snížení nezaměstnanosti mládeže a zvýšení podílu mladých lidí, kteří mají práci.

Důkazem toho, že se Evropa zajímá o způsob podpory mladých lidí při vstupu na trh práce, jsou dvě rozsáhlá šetření týkající se opatření na podporu zaměstnanosti ve vybraných členských zemích Evropské unie^{7,8}, která byla provedena v roce 2011. Zatímco jsou v nich popisována různá opatření, která mladým lidem pomáhají při přechodu na trh práce v mnoha evropských zemích, není v těchto

⁴ Zdroj: Evropská komise: Evropa 2020. Dostupné na: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/communication_en.pdf <4.8.2011>.

⁵ RADA EVROPSKÉ UNIE. Tisková zpráva ze 3099. zasedání Rady pro Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrany spotřebitele (11574/11). Brusel, 2011.

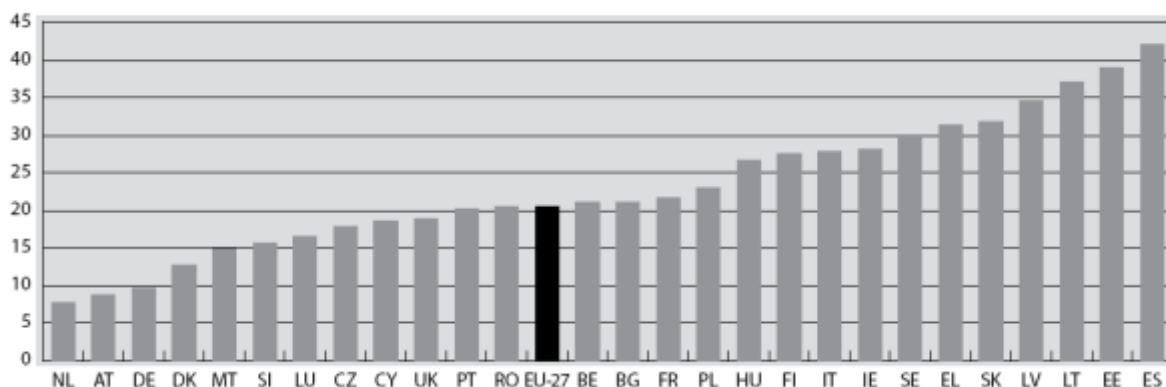
⁶ RADA EVROPSKÉ UNIE *Podpora zaměstnanosti mládeže v zájmu dosažení cílů strategie Evropa 2020 – závěry Rady (11838/11)*. Brusel, 2011.

⁷ INSEAD. *An overview of the Organizations and Methods used to support Career Guidance in Europe*. Ellinogermaniki Agogi, Orientum, Alba, Technical University of Dresden, University of Louis Pasteur, Technical University of Sofia, IPA S.A., Alpha-Omega Communications, Newman College of Higher Education. 2007.

⁸ DUELL, N., KETTNER, A., VOGLER-LUDWIG, K. *Comparative paper on youth integration*. DG Employment, Social Affairs and Inclusion. GHK, Budapest Institute. Budapest, 2011.

zprávách uveden ani jeden příklad dobré praxe z veřejných služeb zaměstnanosti ČR. Nikterak to nespojuje s mírou nezaměstnanosti ve věkové skupině mladých. Inovativní podpůrná opatření usnadňující mladým lidem přechod na trh práce uvádějí i státy s nižší mírou nezaměstnanosti než má ČR (viz obr. č. 1).⁹ Ze zpráv nelze jednoznačně určit, zda je v těchto zemích míra nezaměstnanosti nízká v důsledku zavedení těchto opatření nebo zda si tyto státy uvědomují, že se jedná o investici do budoucna, která se vyplatí a věnují problematice úspěšného přechodu mladých lidí na trh práce pozornost bez ohledu na míru nezaměstnanosti.

Obrázek č. 1: Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15 – 24 let ve druhém pololetí roku 2010¹⁰

Zdroj: Eurostat.

Většina států Evropské unie v rámci svých služeb zaměstnanosti jako preventivní opatření proti nezaměstnanosti mladých poskytuje **specializované poradenské služby a další opatření, určená výhradně mladistvým**. Mezi těmito státy jsou i země s nižší mírou nezaměstnanosti mladých lidí než ČR např. Nizozemí, Rakousko, Německo a Dánsko.¹¹

V Rakousku, Belgii, Dánsku, Francii, Německu, Řecku, Litvě, Nizozemsku, Norsku a Švédsku jsou služby pro mladistvé a mladé organizovány formou „one-stop-shop“, tj. mladí lidé si na jednom místě vyřídí v případě potřeby vše související s volbou povolání, s nezaměstnaností, s dalším vzděláváním ale i s požadavky na dávky a s podporou v nezaměstnanosti.¹² Ve Vídni, Athénách a Budapešti byly zřízeny pobočky úřadů práce určené výlučně pro mladé lidi.¹³

V Německu a Rakousku je součástí každého úřadu práce informační a poradenské centrum (Berufs- Informations-Zentrum, Berufsinformationszentren), která byla předlohou vzniku našich IPS. Jejich vývoj se ovšem nezastavil. Jsou daleko větší, lépe personálně, prostorově, informačně i technicky vybavená a poskytují svým klientům daleko více služeb včetně osvěty pro širokou veřejnost.

⁹ Viz národní zprávy dostupné na ec.europa.eu/social/ <4.8.2011>.

¹⁰ WESTPHAL, CH., PRATT, S. *European Employment Observatory Review. Youth employment measures 2010*. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Unit C1. Dostupné na: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6711&langId=en <4.8.2011>.

¹¹ Ibid.

¹² DUELL, N., KETTNER, A., VOGLER-LUDWIG, K. *Comparative paper on youth integration*. DG Employment, Social Affairs and Inclusion. GHK, Budapest Institute. Budapest, 2011. Dostupné na ec.europa.eu/social/ <15.8.2011>

¹³ INSEAD. *An overview of the Organizations and Methods used to support Career Guidance in Europe*. Ellinogermaniki Agogi, Orientum, Alba, Technical University of Dresden, University of Louis Pasteur, Technical University of Sofia, IPA S.A., Alpha-Omega Communications, Newman College of Higher Education. 2007.

Dalším možným přístupem jsou příklady z Německa, Nizozemí, Rakouska, Norska a Itálie, kde na místních úřadech práce jsou pro práci s evidovanými mladými uchazeči o zaměstnání vyčleněni pracovníci. V Německu jsou např. tyto týmy nazývané „U-25“.

V Dánsku byla legislativně ukotvena a vytvořena specializovaná poradenská síť stojící mimo služby zaměstnanosti pro mladé poskytující kariérové poradenství. Síť má dvě větve. Poradenské služby pro žáky základních škol zabezpečují krajské a obecní úřady (municipality). Přejít na návazné studium pro žáky středních škol je v garanci krajských poraden, které jsou zřízeny ministerstvem školství.

Strategie Evropa 2020 nabádá své členy poskytovat mládeži preventivní služby, protože:

- Mladí lidé pod 30 let představují pětinu obyvatelstva EU a pro ekonomiku EU mají tudíž klíčový význam.
- V současné době je v EU 5 milionů nezaměstnaných ve věku do 25 let. To je o jeden milion více než v roce 2009.
- Mezi mladými je nezaměstnaných 20,4 %, což je více než dvojnásobek počtu nezaměstnaných lidí v produktivním věku (9,6 %).¹⁴

IPS jsou v tomto ohledu jediným preventivním nástrojem nezaměstnanosti mladistvých, který je aplikován v České republice, a pro většinu základních a středních škol také jedinečným a nenahraditelným partnerem v oblasti volby povolání a navazujícího studia. Výchovní poradci pokládají IPS za nepostradatelná pro svou práci.¹⁵

„Poradenství ve službách ÚP, tak jak je doposud poskytováno, je prevencí nezaměstnanosti a jako takové ho je třeba i prezentovat. Jistě je vhodnější problémům předcházet, než je potom napravovat. Tak je to ostatně i v mnoha oborech, kde existují a využívají se, dokonce jsou zákonem ošetřeny, preventivní prohlídky. Někdy stačí s klientem jen promluvit a nasměrovat ho, ukázat mu jinou cestu.“

Změny v činnosti IPS, které byly zachyceny koncem řešení tohoto projektu (srpen 2011), jsou nečekané a z vnějšího nestranného pohledu pro IPS velice negativní. Místo dalšího rozvoje nastává omezování práce IPS a propouštění zkušených poradců.

„Na IPS jsem jediným pracovníkem a ke své agendě navíc ověřuji a schvaluji platby za rekvalifikace a poradenské činnosti. V důsledku reorganizace ÚP na mě přešlo mnoho dalších povinností v rámci poradenství.“

Snížení počtu pracovníků na jednu osobu, která má kromě původní náplně IPS i další povinnosti, v podstatě znamená, že jsme se dostali na začátek úvah o tom, zda je činnost IPS ve službách zaměstnanosti potřeba nebo nikoliv, a k dalším zásadním otázkám, které byly na začátku realizace tohoto projektu výzkumu naprosto zřejmé.

„Přitom trend v Evropě napovídá, že je potřeba právě tohoto poradenství pro růst vzdělanostního potenciálu lidí a tím i jejich širšího uplatnění na trhu práce. V současnosti v rámci rozvoje nových technologií, činností a oborů již bude nutné v průběhu celého života si neustále doplňovat vzdělání. Některé pracovní činnosti také v průběhu let zanikají a vznikají nové, kdy je potřeba lidi zaškolit,

¹⁴ Mládež v pohybu. Dostupné na <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=cs> <4.8.2011>

¹⁵ FREIBERGOVÁ, Z., TŘÍSKALOVÁ, L. *Anketa mezi výchovnými poradci základních a středních škol na téma Informační a poradenská střediska úřadů práce*. uskutečněná Asociací výchovných poradců, o.s. s pomocí Střediska podpory poradenských služeb Národního vzdělávacího fondu. Praha, 2011. Dostupné na <http://www.asociacevp.cz/clanky/Anketa-Avp-IPS.pdf> <4.8.2011>

přeškolit apod. Proto je nutné zachovat činnost IPS (jako poradenského centra celoživotního vzdělávání) a spíše rozvinout jeho potenciál. Využít dosavadních metod a zkušeností v poradenství IPS a aktualizovat je na požadavky současného vývoje ve vzdělanosti společnosti.“

Některé IPS již samy přiznávají, že nefungují a vyjadřují své obavy z toho, že budou zrušeny.

„Je nutné posílení role IPS v systému služeb zaměstnanosti a ne její útlum, který v současnosti v rámci UP probíhá (u nás nyní od 1. 6. 2011 IPS nefunguje, dokonce jsou zprávy, že se bude rušit).“

Pokud jde MPSV o budoucnost a ne o dosažení úspor za každou cenu (tj. ponechání přechodu mladých lidí na trh práce na rezortu školství bez ohledu na to, jaký to může mít vliv na zaměstnanost mládeže v budoucím období) není možné, aby tyto služby přestaly být poskytovány. Nemluvě o tom, že ČR přistoupila k již zmíněnému dokumentu z června 2011, ve kterém se praví:

Zaměstnanost mládeže¹⁶

Rada přijala závěry o podpoře zaměstnanosti mládeže v zájmu dosažení cílů strategie Evropa 2020, neboť zaměstnanost mládeže a často nezaměstnanost mládeže jsou zásadní problematikou a prioritou EU a jejích členských států (dokument 11838/11).

Rada ve svých závěrech zdůrazňuje, že dlouhá období nezaměstnanosti, nečinnosti nebo závislosti na dávkách v rané fázi pracovního života mohou mít výrazné nepříznivé účinky na budoucí rozvoj kariéry. Nejvyšší prioritou proto musí být předcházení nezaměstnanosti mládeže a dlouhodobé nečinnosti a jejich řešení. Zejména je třeba zajistit, aby naše systémy vzdělávání a odborné přípravy lépe zohledňovaly potřeby trhu práce.

Rada vzala též na vědomí ústní zprávu předsednictví týkající se činnosti v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a to zejména ohledně strukturovaného dialogu s mladými lidmi o zaměstnanosti mládeže.

¹⁶ RADA EVROPSKÉ UNIE. Tisková zpráva ze 3099. zasedání Rady pro Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrany spotřebitele (11574/11). Brusel, 2011.

1.2 PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSLEDKY ŘEŠENÍ PROJEKTU VÝZKUMU

Ve výzvě k podání nabídky na řešení projektu výzkumu pro potřeby státu byly uvedeny následující předpokládané cíle (E. 3) a výstupy (E. 6) řešení:

Cíle projektu výzkumu (E. 3):

- 1) Posoudit činnost IPS, úroveň, rozsah, kvalitu a efektivitu jejich služeb a jejich roli ve stávajícím systému služeb zaměstnanosti.
- 2) Identifikovat možnosti a bariéry dalšího rozvoje IPS.
- 3) Vymežit preventivní roli IPS při přechodu mladých lidí na trh práce.
- 4) Navrhnout konkrétní opatření k zabezpečení budoucí role IPS v rámci preventivního segmentu služeb zaměstnanosti a profesního poradenství.

Výstupy projektu výzkumu (E.6):

- a) Ucelený přehled o využívání IPS, o způsobu a efektivitě jejich činnosti včetně identifikace bariér a možností jejich dalšího rozvoje, který je cenným zdrojem pro řízení tohoto preventivního segmentu práce služeb zaměstnanosti.
- b) Návrh optimálního zabezpečení IPS informačně poradenskými nástroji a zdroji v odpovídajícím rozsahu, aktuálnosti a kvalitě.
- c) Vyhodnocení uskutečňované spolupráce s relevantními institucemi z hlediska komplexnosti zabezpečování preventivního charakteru činnosti IPS.
- d) Návrh systémových změn v činnosti IPS a jejich centrální podpory ze strany MPSV, pokud bude výzkumem prokázáno, že některá stránka činnosti IPS systémovou změnu vyžaduje.
- e) Návrh personálních, technicko-materiálních, informačních a legislativních opatření, umožňujících využití zdrojů a rezerv práce IPS, bude-li výzkumem prokázána nedostatečnost v některé z těchto oblastí.

Následující kapitoly se věnují zejména cílům 2) až 4), které jsou zpracovávány v kapitolách nazvaných ve shodě s předpokládanými výstupy projektu b) až e).

Cíl 1) je zpracován jako samostatný výstup, který odpovídá zadání pro výstup a).

Cíl 2) se prolíná všemi čtyřmi výstupy a jeho hlavní nálezy jsou zpracovány formou SWOT analýzy v [kapitole 2.1](#).

Cíl 3) je souhrnně zpracován ve [2. kapitole](#).

2 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ A VÝZNAM SLUŽEB POSKYTOVANÝCH IPS V PŘECHODU MLADÝCH LIDÍ NA TRH PRÁCE

Komentáře respondentů na otázky budoucnosti IPS z konce srpna 2011 k významu služeb, které poskytují IPS a které pomáhají mladým lidem v přechodu na trh práce, jsou výstižné a zachycují celou škálu služeb i důvodů, proč tyto služby mají své opodstatnění ve veřejných službách zaměstnanosti. Není k nim mnoho co dodat.

IPS v souladu s metodickými pokyny MPSV č. 10/1993¹⁷, koncepcí poskytování služeb, která byla součástí tohoto pokynu, a metodického pokynu MPSV č. 16/1994¹⁸ poskytují komplexní (nebo by uměla poskytovat, kdyby k tomu měla odpovídající personální a další zázemí) informační servis potřebný pro činění informovaného rozhodnutí pro další uplatnění na trhu práce. Nutno podotknout, že oba dva zde uvedené metodické pokyny byly koncem roku 2008 zrušeny.¹⁹

„I v dnešní době, kdy jsou v podstatě všechny informace k dispozici v tištěné či internetové podobě jsou lidé, kteří nejsou schopni nebo neumí s těmito informacemi pracovat, nebo mají takový problém, že jim takové nestačí. Běžně se setkávám s klienty, kteří se přijdou v podstatě jen ujistit, že informace, které si sami našli na internetu, jsou správné nebo to pochopili správně. Chtějí si ověřit správnost svého postupu. Mnoho klientů je naopak úplně bezradných, s informačními technologiemi neumí pracovat nebo k nim nemají přístup či řeší prostě takové problémy, na které jim internet odpověď nedá.“

IPS umějí poradensky pracovat s nerozhodnými, nerozhodnutými i rozhodnutými klienty.

„Ne každý je flexibilní, odpovědný za své jednání, motivovaný ke změně, schopný odhalit svůj potenciál, své možnosti, prosadit se. A nejedná se jen o mladistvé, nezaměstnané s nízkou kvalifikací. Nová životní situace spojená např. s nezaměstnaností může „zaskočit“ i vysokoškolačka. Pro tyto klienty je podpora formou poradenství nezbytná, nelze se bez ní obejít, protože pokud jim není poskytnuta, nejsou mnohdy schopni svou situaci řešit.“

Poradenské služby poskytované IPS mladým lidem jsou potřeba a budou potřeba i v budoucnosti.

„Myslím, že se není možné bez poradenství obejít, je potřebné, je stále vyžadováno a bude potřeba do budoucnosti čím dál více. V dnešní vysoce informační společnosti se řada lidí nevyzná, neumí správně informace vyhodnotit a pracovat s nimi, má tolik možností, neumí je posoudit a neumí se rozhodnout. Přináší jim to stres a úzkost, chtějí, aby někdo to rozhodl za ně, protože si sami nevěří, nechtějí nést zodpovědnost za své rozhodnutí.“

Díky propojení informací o vzdělávání a trhu práce a dalších záležitostí týkajících se nároků a povinností uchazečů o zaměstnání mají poradenští pracovníci IPS odbornost, kterou nemá útvar zprostředkování, na které se budou mladí lidé po omezení činnosti IPS muset obracet. Dobře a na základě aktuálních informací provedené rozhodnutí o budoucím uplatnění na trhu práce nebo vzdělávací cesty je prevencí nezaměstnanosti.

¹⁷ Metodický pokyn MPSV č. 10/1993 o zřizování informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

¹⁸ Metodický pokyn MPSV č. 16/1994 o druhé etapě zřizování Informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

¹⁹ Informace MPSV č. 10/2008 ze dne 19. 11. 2008.

*„Práce v IPS, **poradenství je skutečně prevencí nezaměstnanosti**, i když se nedají hned vyčíslit finanční efekty. V našem regionu není jiná služba, která by tyto potřeby klientů zabezpečila. Jistě, pedagogicko-psychologická poradna otypuje žáka a doporučí vhodný obor (např. umělecký), ale bez znalosti trhu práce - v IPS jsou potom ti koordinátoři názorů z PPP, kteří musí rodiče a žáka dostat trochu do reálné představy, jak se s oborem v regionu pak uplatní.“*

Frustrace mladých lidí z neúspěchu na trhu práce, dlouhá doba nečinnosti, nezískání základních pracovních návyků, zlenošení a spoléhání se na rodiče nebo úřad práce, je cena, kterou společnost zaplatí, pokud se nerozhodným, nerozhodnutým, ale i rozhodnutým mladým lidem nenabídne možnost se s někým zkušeným zdarma, nezávazně, jednorázově nebo třeba i vícekrát poradit. Lze tak předejít dezorientaci na trhu práce, ztrátě motivace hledat si zaměstnání a pracovat, a pocitu společenského selhání hned v počátku pracovní kariéry.

*„V určitých situacích se lze bez poradenství obejít a poradenství je možno chápat jako určitý nadstandard, ovšem ve většině případů může **absence poradenství znamenat u klientů značné riziko dlouhodobé nezaměstnanosti, zvýšení dezorientace na trhu práce, ztráty motivace situaci řešit, a riziko celkového společenského selhání.**“*

Poradenství musí být vždy pomoc ke svépomoci a jako takové musí být poskytováno odborníkem, který tuto zásadu ctí. Personál IPS lze považovat za odborníky na svém místě.

*„Poradenství představuje mnohdy velmi účinnou pomoc, ale měla by to být **pomoc k svépomoci**. Jsem přesvědčena, že pokud by bylo poradenství obecně zrušeno, významně by se zvýšil počet lidí, kteří budou vážný problém uspět ve společnosti.“*

Poradenství poskytované IPS je založené na dobrovolnosti ze strany klienty a je pro něj příležitostí k rozhodnutí na základě adekvátních a aktuálních informací.

*„**Poradenství nesmí klienta zavazovat, má mu pomáhat a ukazovat možnosti správné volby.**“*

Poradenství IPS by mělo být dostupné vždy, kdy mladý člověk pocítí potřebu poradit se s kariérovým odborníkem.

*„**Poradce IPS by měl působit hlavně přímo**, když daná situace nastane a poskytnout informace konkrétní v daném čase, místě a možnosti, které se mladým lidem současně naskytují.“*

Nedílnou součástí činnosti IPS je spolupráce s výchovnými poradci škol a třídními kolektivy.

*„(poradce IPS) ... by měl také spolupracovat **s výchovnými poradci škol**, učiteli na aktualizaci informací, které mladým lidem předávají v rámci vzdělávacího procesu, aktivně se podílet na **besedách s mladými** (pro oživení výuky, pro znalost aktuálních informací, možnost odpovědí na dotazy...) a to nejenom v rámci škol, ale také organizovaných v rámci poradenských center s ukázkou všeho co centra nabízí, seznámení s provozem center, která mohou mladí lidé navštívit i sami ze svého zájmu.“*

Každý, kdo se ocitl v tísní ohledně svého zaměstnání a přichází na úřad práce, potřebuje podporu a motivaci k řešení své situace, ke zlepšení šancí na získání zaměstnání. Potřebuje s někým mluvit.

*„**Klient, který se rozhodne vyhledat odbornou službu, tuto službu potřebuje. Už samotným rozhodnutím a vyhledáním odborného pracoviště má za sebou 2 důležité fáze k dosažení cíle. Pak nastává naše část práce. Takže když někdo o službu požádá, tak to znamená, že se bez ní neobejde. Třebaže to vypadá banálně, ale když je to pro klienta důležité, tak pro nás také.**“*

Veřejné služby zaměstnanosti by se měly chovat sociálně, nejenom ekonomicky.

„Důsledkem zrušení poradenství by byla nerovnováha mezi potřebami klienta a poskytovanými službami ÚP. Kolik klientů přichází na ÚP pro podporu nebo dotaci? A kolik jich potřebuje „prostě jen“ poradit? - VŠICHNI! Každý náš klient (nebo tedy uchazeč o zaměstnání) očekává a trvá na tom, aby se mohl s někým poradit, dostat odpovědi na otázky. Pokud z úřadů práce uděláme čistě ekonomicko-sociální záležitost (vyplácet podpory, dávky SSP, dotace), tak kdo bude s těmi lidmi mluvit? Na výplaty stačí automat umístěný ve zdi. Jsme sociálním státem a měli bychom se chovat sociálně, nejenom ekonomicky.“

2.1 SWOT ANALÝZA IPS, JAKÉ JSME JE ZNALI ... JEJICH SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY, PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY

Průběžně při vyhodnocování kvantitativních i kvalitativních dat byly zaznamenávány silné a slabé stránky působení a fungování IPS, stejně jako bariéry a příležitosti jejich dalšího rozvoje formou SWOT analýzy.²⁰

Podkladem pro vytvoření SWOT analýzy uvedené v tabulce č. 1 byly především názory pracovníků IPS a další informace získané v průběhu řešení projektu.

Tabulka č. 1: SWOT analýza IPS

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Pracovníci a jejich profesionalita - Preventivní role - Poskytované služby - Bezplatnost - Dostupnost - Propojení s ostatními útvary úřadu práce - Externí spolupráce - 15 let zkušeností - Vybavení 	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovníci a jejich postavení na ÚP - Poskytované služby - Postavení v rámci ÚP - Vzdělání a vzdělávání - Vybavení - Finance - Neměřitelnost - Propagace - Formalizace spolupráce s externími subjekty
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - Národní strategie podpory přechodu mladých lidí na trh práce - Koncepce rozvoje sítě IPS - Poskytované služby - Spolupráce s externími subjekty a její formalizace - Komunikace - Propagace - Pracovníci a jejich vzdělávání - Vybavenost 	<ul style="list-style-type: none"> - Škrty ve veřejných financích - Nedocení významu prevence zaměstnanosti - Omezování poskytovaných služeb - Demotivování pracovníci - Zastarávání informačního a technického vybavení

Z přehledu v tabulce je patrné, že se některé položky opakují ve více polích SWOT analýzy (např. poskytované služby nebo pracovníci). V každém z polí však nabývají jiného významu, jak je vysvětleno v následujících subkapitolách.

²⁰ **SWOT** analýza je metoda, jejíž pomocí je možno identifikovat silné (ang: **Strengths**) a slabé (ang: **Weaknesses**) stránky vnitřního prostředí a příležitosti (ang: **Opportunities**) a hrozby (ang: **Threats**) vnějšího prostředí, spojené s určitým projektem, záměrem či procesem (v našem případě s činností IPS). Základ této metody spočívá v klasifikaci a ohodnocení jednotlivých faktorů, které jsou rozděleny do 4 skupin – silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení.

2.1.1 SILNÉ STRÁNKY IPS

- 1. Pracovníci a jejich profesionalita**
 - a. Lidský potenciál pracovníků IPS je velice silný, jedná se většinou o zkušené poradce s dlouholetou praxí, kteří svou práci dělají nejen dobře, ale i rádi.
 - b. Pracovníci mají vysokou kvalifikaci a ve velké míře si průběžně doplňují vzdělání.
 - c. Dobře znají problematiku, mají přehled v informacích.
 - d. Vysoká míra etiky v jednání s klienty.
- 2. Preventivní role**
 - a. Jedinečná role v prevenci nezaměstnanosti mladistvých a mládeže.
 - b. Nezastupitelné místo v politice zaměstnanosti.
- 3. Poskytované služby**
 - a. Legislativně zakotvený systém.
 - b. Návaznost činnosti na trh práce.
 - c. Průběžná aktualizace požadavků trhu práce a vzdělávací nabídky škol.
 - d. Volnost při výběru aktivit a metod a postupů práce i vytváření materiálů pro klienty.
 - e. Každoročně aktualizovaná databáze vzdělávání.
- 4. Bezplatnost**
 - a. Služby IPS jsou poskytovány komukoli a bezplatně
- 5. Dostupnost**
 - a. Služby IPS jsou dostupné všem.
 - b. IPS je v každém okrese (v roce 2010), území ČR je rovnoměrně pokryto.
- 6. Propojení s ostatními útvary úřadu práce**
 - a. Možnost získávání aktuálních informací o trhu práce.
 - b. Spolupráce s ostatními útvary ÚP.
 - c. Možnost komplexního řešení problémů klienta.
- 7. Externí spolupráce**
 - a. Funkční spolupráce s externími organizacemi (nejen se školami).
 - b. Jsou vybudovány pracovní (osobní) kontakty.
- 8. 15 let zkušeností**
 - a. Systém práce IPS je zaběhnutý a ověřený 15 lety praxe.
 - b. Tento systém má již tradici a má své trvalé místo v poradenství.
 - c. Existuje určitá míra povědomí veřejnosti.
- 9. Vybavení**
 - a. Většina pracovišť má odpovídající prostory a potřebné základní vybavení, některá pracoviště jsou vybavena nadstandardně.
 - b. Vybavenost výpočetní technikou je relativně dobrá.
 - c. Je vytvořeno množství informačních materiálů (videoklipy, profesiogramy, letáky..)

2.1.2 SLABÉ STRÁNKY IPS

- 1. Pracovníci a jejich postavení na ÚP**
 - a. Nedostatečné personální obsazení některých IPS a tím i omezená kapacita pro práci s klienty. Převaha žen.
 - b. Nejednotná kvalifikační úroveň, nedostatečný odborný rozvoj.
 - c. Platové zařazení poradců IPS pod úroveň vš kvalifikace, přestože je vš vzdělání požadováno.
 - d. Nedocnění práce s mládeží ze strany vedení i ostatních úseků úřadu práce.
 - e. Zátěž pracovními činnostmi nesouvisejícími s činností IPS.
- 2. Poskytované služby**
 - a. Rozdíly v nabídce služeb IPS.

- b. Chybějící jednotná a komplexní metodika IPS.
 - c. Nevyvážený poměr mezi rozsahem činností a počtem pracovníků IPS.
 - d. Přesun administrativy na poradenské pracovníky.
 - e. Závislost na postoji ředitele úřadu k fungování a pracovní náplni IPS.
 - f. Volnost v rozhodování o prioritách IPS daná na pracovnících IPS.
- 3. Postavení v rámci ÚP**
- a. Nedocení či podceňování role IPS v rámci ÚP. Nejednotné zařazení IPS do struktury úřadu a rozdílné pracovní činnosti poskytované jednotlivými IPS.
 - b. Ne vždy dobrý image „úřadu“ – má vliv na důvěru klientů.
 - c. Nejednotné postavení IPS v organizační struktuře ÚP a z toho vyplývající nejednotnost k práci s uchazeči a zájemci o zaměstnání.
 - d. Horší orientace pro potenciální klienty.
- 4. Vzdělání a vzdělávání**
- a. Nejednotná kvalifikace poradenských pracovníků IPS.
 - b. Neexistence kariérového řádu.
 - c. Nepovinné další vzdělávání.
 - d. Nedostatečná nabídka vzdělávacích možností pro pracovníky IPS.
 - e. Chybí proškolení pracovníků IPS hlavně při vedení individuálních rozhovorů.
 - f. Potřeba inovace interního vzdělávacího systému.
 - g. Chybějící podpora profesního rozvoje poradců.
 - h. Absence supervize, která je u pomáhajících profesí nezbytná.
- 5. Vybavení**
- a. Nedostatečná vybavenost (prostorová, technická) některých IPS.
 - b. Zastaralé (neaktualizované) informační materiály.
 - c. Nedostatek vhodných diagnostických metod a technik pro různé skupiny klientů.
- 6. Finance**
- a. Škrty ve veřejných financích.
 - b. Nedostatečný rozvoj technické podpory IPS.
 - c. Závislost financování služeb na rozpočtu úřadu.
- 7. Neměřitelnost**
- a. Kvalitativní charakter práce.
 - b. Obtížná kvantifikovatelnost výsledků práce, složité hodnocení.
 - c. Chybějící standardy kvality poskytovaných služeb.
- 8. Propagace**
- a. Omezené možnosti propagace, její nedostatek.
 - b. Nízké povědomí veřejnosti o existenci a nabídce služeb IPS.
- 9. Formalizace spolupráce s externími subjekty**
- a. Neexistence dohod / úmluv o spolupráci se spolupracujícími externími subjekty.

2.1.3 PŘÍLEŽITOSTI K DALŠÍMU ROZVOJI IPS

- 1. Národní strategie podpory přechodu mladých lidí na trh práce**
- a. Uzavřít s rezortem školství (na národní, regionální nebo místní úrovni, s jednotlivými typy škol a školských zařízení) dohodu o poskytování informačních a poradenských služeb, o systému včasné intervence u mládeže, která je ohrožena nezaměstnaností a o předávání informací o vzdělávacích programech, o žácích předčasně ukončujících studium, o žácích v posledních ročnících, kteří nemají podanou přihlášku k dalšímu studiu ani domluvené pracovní místo atd. a všechno toto naformulovat do národní strategie podpory přechodu mladých lidí na trh práce.

- b. Na úrovni vlády projednat národní strategii podpory přechodu mladých lidí na trh práce a vyjasnit si pravidla, pravomoci a odpovědnost za jednotlivé fáze tohoto přechodu, které by měly být v koncepci rozvoje IPS zohledněny.
- 2. Koncepce rozvoje sítě IPS**
- a. Vytvořit z jednotlivých pracovišť IPS funkční učící se síť.
 - b. Zavést řízení sítě IPS podle cílů.
 - c. Standardizovat poradenské služby, poradenské a osvětové programy tak, aby byly poskytovány po celé ČR ve stejné kvalitě i rozsahu.
 - d. Společně realizovat rozvojové projekty s tematikou činností a služeb IPS a jejich inovace.
 - e. Vytvořit novou metodiku IPS, stanovit standardy poradenství, jednotnou náplň práce.
- 3. Poskytované služby IPS**
- a. Více se zaměřit na preventivní roli IPS vůči mladým lidem vstupujícím na trh práce. Pracovat také osvětově s jejich rodiči a zákonnými zástupci.
 - b. Rozšířit nabídku poradenských služeb individuálních i skupinových pro uchazeče i zájemce o zaměstnání.
 - c. Rozšířit poradenství i o poradenství pro další odborné vzdělávání – zapojit se do uvažovaného národního systému kariérového poradenství.
 - d. Rozšíření témat poradenských aktivit pro klienty např. o problematiku funkční a finanční gramotnosti, o prevenci zadlužování se a osobního bankrotu.
 - e. Aktivně zapojit poradenské pracovníky IPS do prevence předčasného ukončování studia.
- 4. Spolupráce s externími subjekty a její formalizace**
- a. Navazovat a rozvíjet spolupráci s různě zaměřenými institucemi na lokální i národní úrovni.
- 5. Komunikace**
- a. Vytvořit systém výměny informací mezi poradci IPS.
 - b. Pravidelně se setkávat pro výměnu informací a řešení běžných i obtížných situací.
 - c. Vytvořit webové stránky s informacemi a blogem (s možností výměny zkušeností mezi poradci).
 - d. Vytvořit vlastního „portálu IPS“ s informacemi pro školy a zájemce o další vzdělávání, kam by mohli / měli přispívat všichni pracovníci IPS.
 - e. Na „portálu IPS“ portálu zřídit blog a diskusní fórum pro komunikaci klientů mezi sebou i s poradenským pracovníkem (e-poradna).
- 6. Propagace**
- a. Zvýšit propagaci služeb IPS a povědomí veřejnosti k čemuž lze využívat moderní komunikační a informační technologie.
- 7. Pracovníci a jejich vzdělávání**
- a. Zajistit dostatečný počet kvalifikovaných poradců odpovídající cílům IPS a potřebám spádové oblasti.
 - b. Zlepšit kvalitu systému průběžného vzdělávání.
 - c. Stanovit kariérní řád.
 - d. Zajistit pravidelné supervize všech poradenských pracovníků.
 - e. Umožnit pracovníkům účast na odborných konferencích, stážích,..
- 8. Vybavenost**
- a. Zlepšit vybavenost IPS (informační technologie, diagnostické nástroje).

2.1.4 OHROŽENÍ IPS

1. **Škrty ve veřejných financích**
 - a. Podcenění významu prevence nezaměstnanosti.
 - b. Ponechání přechodu mladých lidí na rezortu školství, který se nestará o uplatnitelnost absolventů vzdělávacích a studijních oborů na trhu práce a nemá vytvořenu žádnou síť institucí, která by mohla IPS suplovat.
 - c. Přesun ze současné veřejné služby do komerční sféry – nic se neušetří, náprava bude obtížná a finančně náročná.
2. **Nedocenení významu prevence zaměstnanosti**
 - a. Nepochopení významu služeb IPS a poradenských služeb.
 - b. Odklon od původního poslání IPS a poradenských služeb.
3. **Omezování poskytovaných služeb**
 - a. Útlum poradenských služeb včetně poradenství pro volbu povolání pro žáky základních a středních škol.
 - b. Nárůst administrativních prací nesouvisejících s posláním IPS.
 - c. Rušení pracovních pozic „poradce“ a jejich nahrazování pracovními pozicemi „referent“.
4. **Demotivování pracovníci**
 - a. Riziko odchodu kvalifikovaných a zkušených pracovníků z důvodů existenční nejistoty a platových podmínek.
 - b. Přetížení pracovníků, obava z nárůstu administrativních činností.
 - c. Snižování počtu pracovníků IPS formou výpovědí.
 - d. Nejistota a obavy zaměstnanců ovlivňují jejich práci.
 - e. Hrozba syndromu vyhoření.
5. **Zastarávání informačního a technického vybavení**
 - a. Nedostatek technické podpory.
 - b. Nedostatek času a prostředků na aktualizaci informací.

Současnou situaci (srpen 2011) hodnotí respondenti dotazu na budoucnosti IPS následujícími výroky:

„V současnosti mám bohužel takový pocit, že se snahou o co největší úspory veřejných financí, je snahou veškeré poradenské aktivity v rámci sféry zaměstnanosti utlumovat, redukovat. Toto sice způsobí momentální ušetření finančních prostředků, ovšem z hlediska perspektivy to přináší velká rizika, neboť pokud se nezaměstnaný stane pouze pasivním příjemcem nutných administrativních, byrokratických úkonů, nebude dostatečně veden ke svépomoci, tzn., aby byl schopen si své problémy a potíže řešit sám, potom se vrátí vysoké náklady na vyplácení podpor v nezaměstnanosti a celý systém se stane podstatně dražším, než je nyní se systémem poradenské práce.“

„Ohrožení aktuálně vychází z nově nastoleného trendu, který s odbornými poradenskými službami (IPS) nepočítá. Když jsem přemýšlela nad příležitostmi, tak jsem vždy skončila ve slepých uličkách souvisejících s aktuální situací – v důsledku změn po 1.4.2011 už nelze (za stávajícího stavu) vystavět komplexní poradenské služby. Přestože je prezentována centralizace, opět je situace na jednotlivých ÚP odlišně nastavována, došlo k tak prapodivným rozdělením pracovníků pod různá pracoviště, že to rozbouralo celkové fungování a spolupráci v rámci ÚP. Pro poradenské služby to má především významný dopad v „odřezání“ od informací a poradce bez informací nemůže fungovat. Např. od zaměstnavatelů aktuálně dostáváme jasný signál – vy už pro nás nejste partneři k jednání, protože nic nevíte a o ničem nemůžete rozhodnout – což znesnadňuje realizovat prevenci nezaměstnanosti či reagovat na aktuální situaci na regionálním TP.“

2.2 HODNOCENÍ AKTUÁLNÍ SITUACE: POSTAVENÍ INFORMAČNÍCH A PORADENSKÝCH STŘEDISEK PRO VOLBU A ZMĚNU POVOLÁNÍ – KAM S NIMI?

Lze se domnívat, že pokud by zadavatel tohoto projektu výzkumu formuloval jeho zadání nyní, byl by mezi tématy uvedenými v kap. 1.2 i požadavek na posouzení aktuální situace a postavení IPS. Zeptali jsme se vybraných pracovníků IPS na jejich názor, jak a kým by si představovali, že by mohly / měly být v budoucnu služby, které dosud poskytovala IPS, poskytovány. Výběr jejich odpovědí je uveden v šedivých polích.

„Nepamatuji vznik IPS, jen z vyprávění. Víím ale, že na jejich počátku se k ní její majitel (MPSV) choval jako k novomanželce. Opěchoval, financoval a vůbec - zásobil vším potřebným. Uběhlo 15 let a prvotní zamilovanost ochabla, pečlivost se proměnila v povinnost a řekněme si popravdě, především došly finance.“

Síť IPS by měla být službou dostupnou po celé ČR ve stejné kvalitě a splňovat i další požadavky v souladu s Evropskou strategií zaměstnanosti.

„Ideálně by jednotlivá IPS měla tvořit síť pracovišť, která budou nejen žákům a nezaměstnaným, ale celé veřejnosti poskytovat kariérové poradenství a podporu celoživotnímu vzdělávání.“

Síť IPS by měla proaktivně působit jako nástroj prevence nezaměstnanosti ve své spádové oblasti a splňovat následující **základní zásady poskytování informačních a poradenských služeb**.²¹

(a) *dostupnost:*

- *fyzická přístupnost:* geografické umístění, bezbariérový přístup, svépomocné zjišťování informací, uživatelsky snadný a přívětivý přístup k informacím,
- *psychologická:* přátelská atmosféra, přístup pro všechny občany, vyvolávání vnitřní potřeby poradenských služeb,
- *ekonomická:* základní informace a poradenství zdarma všem,

(b) *aktivní přístup:* přechod od poptávkového přístupu k nabídkovému, osvěta a propagace, upoutávky, plakáty, letáky, distribuce jasných informací, co může klient očekávat, provádění průběžných průzkumů potřeb potenciálních klientů,

(c) *individualizace:* respektování potřeb a zájmů konkrétních uživatelů, poradenství „šité na míru“,

(d) *celoživotní poradenství:* usnadňování rozhodování při běžných i svízelných situacích týkajících se vzdělávání a profesního zaměření všem věkovým kategoriím,

(e) *nestrannost a transparentnost:* rovný přístup pro všechny klienty i ke všem klientům, odstraňování bariér a sociální desintegrace/exkluze ze systémů vzdělávání a zaměstnávání, poskytování nezávislých a kvalitních informací, rad a porad,

(f) *dodržování etického kodexu poradenské práce.*

Přestože pracovníci IPS vykonávají svou práci rádi a z mnoha odpovědí je cítit zklamání z nastalé situace, umějí si představit, že by služby IPS byly poskytovány i jinde než na Úřadu práce ČR. Možností, jak jinak zabezpečit informační a poradenské služby, které byly doposud zabezpečovány IPS, není mnoho.

²¹ FREIBERGOVÁ, Z., STRAKOVÁ, A., ČECH, V. *Systém poradenství pro další profesní vzdělávání*. Pracovní materiál. Dosud nepublikováno. NVF. Praha, 2003.

„Není nezbytné, aby tuto službu (IPS) poskytoval ÚP.“

Kromě rezortu práce připadá v úvahu rezort školství a pak už jen ponechání tohoto segmentu volnému trhu a soukromým iniciativám. V úvahu připadají např. následující varianty:

1) Síť IPS v gesci rezortu práce a sociálních věcí:

a) ponechání IPS v rámci Úřadu práce ČR

- i) ve stejném rozsahu a kvalitě jako tomu bylo doposud (celkem 83 IPS, z toho 77 na krajích a 6 IPS na dislokovaných pracovištích úřadů práce),
- ii) ve stejném rozsahu a kvalitě na každé krajské pobočce a kontaktních pracovištích (celkem cca 220 IPS, z toho 14 na krajských pobočkách a 236 na kontaktních pracovištích),
- iii) vybudování 14 velkých krajských IPS s kapacitou pro obsluhu celého kraje.

b) mimo Úřad práce ČR

- i) samostatná síť IPS zabezpečovaná regionálními externími dodavateli,
- ii) samostatná síť IPS propojená s jinou státní sítí (např. Czech Point, veřejné státní knihovny).

2) Síť IPS v gesci rezortu školství

- a) IPS by bylo možno zřídit jako přímo řízenou instituci s dislokovanými pracovišti v krajích a okresech.
- b) Zřízení sítě IPS by mohlo být MŠMT legislativně delegováno na krajské a místní úřady ve stejném režimu jako jsou zřizovány a financovány školy a pedagogicko-psychologické poradny, jejichž součástí by teoreticky síť IPS mohla být.

3) Externě na základě soukromých iniciativ vytvořená síť IPS získávající dotace z různých zdrojů.

Nepodstatným faktorem pro zabezpečení činnosti sítě IPS budou finanční prostředky na zřízení nové sítě, „vzkříšení“ stávající sítě IPS a na pokrytí běžných provozních nákladů. V následujících subkapitolách jsou tyto možnosti zevrubně posouzeny.

2.2.1 DOPORUČENÍ: PONECHME IPS VE SLUŽBÁCH ZAMĚSTNANOSTI

Hlavním argumentem pro ponechání IPS jako nedílné součásti Úřadu práce ČR je skutečnost, že na žádném jiném pracovišti nejsou k dispozici detailní informace o národním a lokálním trhu práce a kvalifikovaní kariéroví poradenští pracovníci, kteří umějí pracovat jak s těmito informacemi, tak s mládeží.

*„Poradenství k volbě povolání přece jen **není pouze o zjišťování zájmů a schopností klienta, ale především o jeho šancích umístění na trhu. A o těchto šancích ví zaměstnanci ÚP víc, než jakákoli soukromá agentura.**“*

V žádném jiném rezortu ani u žádného jiného poskytovatele poradenských služeb není zabezpečena dostatečná informovanost o trhu práce a jeho vývoji.

*„Začlenění **IPS v rámci MPSV** je určitě **opodstatněné** vzhledem k tomu, že by při tomto poradenství nemělo dojít k odtržení od trhu práce. Mělo by zohledňovat strategii uplatňovanou ve státě (EU) v oblasti zaměstnanosti a vzdělanosti.“*

Další výhodou je dostupnost služeb IPS i pro dospělé klienty ÚP, kteří hledají možnost dalšího vzdělávání. Pokud by síť IPS nebyla součástí služeb zaměstnanosti, mohli by je klienti ÚP využívat také, ale lze očekávat, že by se MPSV muselo podílet na krytí nákladů.

*„Výhodou fungování IPS v rámci začlenění do resortu služeb zaměstnanosti je **možnost získání důležitých okamžitých informací** - o nabídkách volných míst v regionu (pokud je tedy ÚP ještě budou zpracovávat a zaměstnavatelé v tomto směru spolupracovat s ÚP do budoucna?), vývoji zaměstnanosti v regionu (nábor a propouštění pracovníků, vznik nových firem atd.), statistiku nezaměstnaných absolventů (tzn. získání přehledu o nabídce a poptávce jednotlivých profesí na pracovním trhu), znalost podniků a firem regionu - jejich výroby (tzn. jaké profese jsou v regionu zaměstnatelné).“*

Neméně pádným argumentem jsou náklady na zřízení nové rovnoměrně rozložené sítě informačních a poradenských pracovišť po celé ČR.

*„Obecně si myslím, že **IPS má na ÚP ČR své místo** a svou pozici si postupně vybuďovalo. Dostalo se do širokého povědomí výchovných poradců jak na základních, tak i středních školách, ale i rodičů a samotných žáků a studentů, kteří se na IPS obrací i v již dospělém věku.“*

Potřebné finanční prostředky by se daly získat např. projektem z ESF. Toto řešení má několik zjevných problémů:

- Na pilotní ověření IPS ve veřejných službách zaměstnanosti byly použity zdroje Phare a bylo by potřeba prověřit, zda by Evropská komise souhlasila s vynaložením prostředků Evropského sociálního fondu na zřízení téhož v jiném resortu.
- Záměr vybudovat IPS v resortu školství není formulován v žádném ze strategických dokumentů rozvoje ČR.
- Čas na vypracování záměru a vybudování nové sítě IPS se krátí.

Stejně pak ještě zůstává otázka pokrytí provozních nákladů ze státního rozpočtu, nemluvě o proškolení nových poradenských pracovníků, kdyby se síť koncipovala naprosto nově.

*„Domnívám se, že aby mohl někdo poskytovat poradenství a další služby IPS ve stejně komplexním rozsahu, **byla by třeba velká finanční investice**, čas a úsilí, aby si vybuďoval pozici jakou má dnes IPS.“*

Optimální se tedy jeví ponechání IPS ve službách zaměstnanosti, protože se jedná o jediný nástroj prevence nezaměstnanosti mladých lidí aplikovaný v českých veřejných službách zaměstnanosti.

„Domnívám se, že činnost IPS by měla být zachována po území celého kraje, tj. ve všech stávajících kontaktních pracovištích s ES.“

„Domnívám se, že IPS musí být v resortu MPSV, jde přece o spojení vzdělání a práce.“

2.2.2 DOPORUČENÍ: NEPŘESOUVEJME IPS DO REZORTU ŠKOLSTVÍ

Jediný resort, na který by se IPS dala přesunout je školství, ale i tam se „šetří“ a těžko dojde k posílení kariérového poradenství na úkor některých jiných činností. Školství nesleduje trh práce ani z hlediska uplatnění absolventů.

*„MŠMT má jen to vzdělání, kdežto MPSV může díky IPSkám pojmout **vzájemnou vazbu vzdělání a nalezení práce**. Myslím, že současný stav rozbujelých oborů mluví sám za sebe, jak MŠMT zná reálný trh práce, školy produkují nezaměstnatelné absolventy.“*

Pracovníkem na škole, od kterého by se mohlo očekávat, že trh práce zná či sleduje, je výchovný poradce. Za současného stavu, kdy mají výchovní poradci základních a středních škol na svoji práci dvě hodiny týdně, je nereálné, aby každý výchovný poradce znal vzdělávací nabídku a trh práce stejně dobře jako pracovník IPS, který je součástí úřadu práce, zatímco výchovný poradce řeší výchovné a další problémy žáků.

*„Výchovný poradce ve své činnosti **neposkytuje pouze poradenství k volbě povolání**, ale řeší i výchovné problémy žáků (často přesahuje vymezený úvazek). Proto jsou výchovní poradci tak rádi, když nemusí shromažďovat informace sami a mohou se obrátit na ÚP, která má toto ve své činnosti také a daří se jejím poradcům věnovat problematice volby povolání natolik, aby všechny důležité změny hlídali. Navíc IPS má navázány důležité kontakty na další odborné organizace.*

Další institucí, ve které probíhá poradenství pro volbu povolání, jsou pedagogicko-psychologické poradny (PPP). Jenže ani tam dnes nejsou specialisté na trh práce, ale dětští psychologové, kteří pod pojmem kariérové poradenství pomocí specializovaných diagnostických prostředků testují zájmy a studijní předpoklady. Není to ovšem jejich hlavní náplň. Jsou dlouhodobě vytížení a jejich objednáci doby přesahují mnohdy jeden měsíc. Síť PPP je kromě toho decentralizovaná a jejím zřizovatelem jsou kraje a i ona by potřebovala posílit.

„Při volbě povolání radí také v pedagogicko-psychologických poradnách, ovšem neznají trh práce, často musíme jejich názor korigovat. Oni netuší, že s oborem „Užitá malba“, „Užitá fotografie“ se v našem regionu těžko absolvent uplatní. Je potřeba výtvarné a keramické dispozice směřovat do jiných, reálnějších oborů – vysvětlit, že se s tím uplatní např. i v oborech sociálních, pedagogických atp.“

IPS funguje v některých případech jako nezávislý záchytný bod pro žáky, se kterými má škola nebo rodina problémy, a žák více než svému rodiči nebo učiteli, naslouchá poradenskému pracovníku IPS.

*„Významná role poradce IPS a významná poradenská pomoc se osvědčuje velmi často v případě, kdy škola nemá o žáka zájem, protože má výchovné a s tím související studijní problémy. Někdy jsou na vině i rodinné problémy, např. dítě odmítá nového partnera rodiče a nevhodně protestuje. Ze zkušenosti vím, že jsou **s poradcem schopni komunikovat a naslouchat** a po několika sezeních se dítě podaří přesvědčit o potřebě dalšího studia a vybrat i vhodný obor.“*

Žáci mnohdy nedají na názor rodičů, učitelů ani psychologa, zatímco názory poradce z úřadu práce, který má „v rukávu“ praktické argumenty, v úvahu berou.

„Tyto informace je potřeba slyšet od jiného pracovníka než učitele.“

Poradci v IPS mají k mladým lidem jiný přístup než jejich učitelé. Nejsou vůči nim zatížení předsudky a posuzují je z praktického pohledu v zájmu jejich uplatnění na trhu práce. Přesun IPS do rezortu školství není proto vhodný.

*"Poradenství bude stále klienty vyžadováno. **Nebo si někdo myslí**, že na kontaktním pracovišti, kde se bude slučovat výplata podpor v nezaměstnanosti, při rekvalifikaci, při hmotné nouzi, v systému státní sociální podpory **se klienti nebudou ptát** - co si mají vybrat, na co mají nárok, pro kterou profesi se nejlépe hodí? Ta dávkářka, administrátorka dávek nebude mít čas (i kdyby byla pro to fundovaná) rozebrat s klientem situaci, nastínit vzdělávací cestu, prostřednictvím práce s klientem, jeho otypováním, porozuměním mu - ho dostat třeba ze situace hmotné nouze. To je a měla by být i do*

budoucná parketa poradenství, potažmo IPS. A jenom ten, kdo tomu nerozumí, může tvrdit, že IPS supluje školství.“

Závěrem je nutno konstatovat, že rezort školství není připraven na to, aby služby IPS v nejbližší době převzal. Stručně řečeno, nemá to ve své koncepci, nemá na to finance, ani odborníky.

2.2.3 DOPORUČENÍ: NENAKUPUJME INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ SLUŽBY PRO MLÁDEŽ OD EXTERNÍCH DODAVATELŮ

Nejen v rámci tohoto projektu výzkumu, ale i dalších, se pracovníci veřejných služeb zaměstnanosti vyjadřují v tom smyslu, že pokud je možno služby zabezpečovat interními pracovníky, jsou nesrovnatelně levnější a kvalitnější než nakupované.

„Nepřikláním se k nakupování služeb od externího dodavatele ve velkém – ne vždy všechny služby odpovídaly našim představám i představám uchazečů. Myslím si, že je to i daleko levnější, investovat do interních poradenských služeb než externích.“

„Nejsem zastáncem nakupovaných služeb – kvalita často neodpovídá vynaloženým nákladům.“

Zazněl dokonce i názor, že i při personálním posílení by byly náklady na zabezpečení poradenských služeb menší, než při jejich nákupu.

„Věřím tomu, že i při personálním posílení a tím vzniklých mzdových nákladech, by se finanční prostředky, ve srovnání se zaplaceným externím poradenstvím, ušetřily.“

Samozřejmě interně nelze zabezpečovat vše např. rekvalifikace apod. Ale služby IPS by podle názorů pracovníků IPS nakupovány být neměly, naopak. Měly by být více využívány znalosti a dovednosti interních pracovníků a týmy by měly být posíleny o kariérového psychologa schopného věnovat se klientům se závažnými překážkami uplatnitelnosti na trhu práce.

„Jistě by bylo vhodné využít potenciálu dnešních poradců, využít toho co se několik let budovalo, co umíme, posílit poradenství personálně o poradce, ale také (alespoň na krajské pobočce) o psychologa.“

Nedostatky externě zabezpečovaných služeb jsou široce diskutovaným tématem a většina pracovníků služeb zaměstnanosti se shoduje v tom, že zejména pro klienty – uchazeče o zaměstnání – není výsledný efekt dobrý a udržitelný. Ztrácí se informace o postojích klientů, o kterou by se další práce s nimi měla opírat, a následná práce s klientem na realizaci doporučení kariérových cílů a plánů.

„Leckdy zvítězí levnější neznámá vzdělávací firma, která umí nebo si nechá napsat kvalitní nabídku, realita však bývá smutná. To pak i zdánlivě levnější poradenství je drahé a hlavně neplní svůj účel.“

U výběrových řízení je dlouhodobě kritizováno preferované kritérium ceny a opomíjení kvality poskytované služby. Takový přístup není v jiném než veřejném sektoru myslitelný.

„Bohužel, dnes mají zelenou agentury, nikdo se však nezajímá o jejich kvalitu, ale také o to, že si občan placené služby nemůže v mnoha případech dovolit. Myslím, že je zbytečné se rozepisovat, všichni máme bohaté zkušenosti s nakupovanými vzdělávacími aktivitami a jejich dodavateli.“

Externí nákupy mají nevýhody i v náročnosti přípravy výběrových řízení, které pracovníci služeb zaměstnanosti považují za nepružné a zdlouhavé.

„Jistě ano, pokud nebudeme muset skupinové poradenské programy nakupovat a soutěžit v nepružném systému výběrových řízení veřejných zakázek.“

Nakupování služeb IPS není optimální variantou. Je dražší a musely by být uzavřeny smlouvy s více subjekty, které by musely prokázat, že mají k dispozici zařízené prostory, metodiky práce s klienty, proškolené poradenské pracovníky a to vše na takové úrovni, aby byly tyto služby poskytovány ve stejné kvalitě i kvantitě po celé ČR.

„Stát bude vynakládat ohromné peníze za poradenskou činnost soukromým subjektům, kde chybí vzájemná důvěra a vše je založeno na financích. Klienti ÚP už teď mají pocit, že stát ruší vše, co fungovalo (zrušení pracovněprávního poradenství na ÚP, centralizace inspektorátů práce..).“

Několikrát byla zmíněna skutečnost, že služby poskytované IPS jsou v porovnání s finanční náročností nákupu takových služeb, nesrovnatelně levnější a kvalitnější.

„Náklady na práci IPS jsou mizivé a podíl na kariérovém poradenství velký. Především ve srovnání s nákupem obdobných služeb od jiných poskytovatelů.“

V současné době se omezují finanční náklady na práci s klienty, přitom se na úřadech práce v mnoha ohledech neposkytovalo vše, co je v jiných zemích běžné.

„V zahraničí např. klienti mají možnost zdarma telefonovat zaměstnavatelům, tady jsme se k tomu ani nedostali a spousta našich klientů ani tuto možnost nemá soukromě z finančních důvodů.“

Nenakupovat služby IPS je jednoznačné doporučení učiněné na základě zkušeností s nákupy jiných služeb.

„Současně však se v souvislosti se šetřením státního rozpočtu velice módně hovoří o korupčním prostředí, o nutnosti vypisovat na všechny aktivity ÚP výběrová řízení atd. Pokud však v těchto výběrových řízeních bude jediným kritériem pouze a jenom cena nakupovaných aktivit, potom můžeme očekávat prudké zhoršení kvality těchto nakoupených služeb (čehož jsme již mimochodem nyní svědky).“

2.2.4 PŘEDVÍATELNÉ DŮSLEDKY KRAJNÍ VARIANTY: ZRUŠENÍ IPS

Krajní variantou je zrušení IPS bez náhrady. Může k tomu dojít i neoficiálně tím, že bude sice IPS ponechána v organizační struktuře pracoviště Úřadu práce a jejich existence bude nadále deklarována, ale pracovníci budou převedeni na jinou práci.

Z pohledu řešitelů projektu i pracovníků IPS je oficiální i neoficiální zrušení IPS krajně nevhodná a nezodpovědná varianta, protože důsledky neexistence poradenství pro mládež se projeví až v budoucnosti.

„Důsledky by se samozřejmě projevíly časem v oblasti vzdělanosti, zaměstnanosti a sociální sféře.“

Úřad práce je veřejnou službou, která by měla být dostupná a nezávislá.

*„Ať už se tváříme jakkoli úřednický (a to po několika letech ve službách lidu přijde), tak stále musíme pamatovat na to, že **jsme službou a patříme mezi pomáhající profese.**“*

IPS má potenciál poskytování poradenských služeb všem typům klientů.

„V IPS máme služby pro každého, kdo cokoliv potřebuje, co se týče vzdělávání, rekvalifikace, sociálních dovedností (psaní CV, přístup na web portal.mpsv.cz – ostatní webové stránky pro hledání zaměstnání jsou nyní zablokovány, psaní e-mailových zpráv s CV zaměstnavatelům).“

Neposkytování poradenských služeb přinese společnosti v budoucnu zvýšené náklady např. ve zvýšené potřebě rekvalifikací.

„Zrušení poradenství obecně by přineslo společnosti zvýšené ekonomické náklady. Neřízený proces vstupu mladých lidí do dalšího vzdělávání, kdy by si vybrali obor neinformovaně (protože škola při dnešním stavu výchovného poradenství na ZŠ toto rozhodně dostatečně nezabezpečí) a brzy s ním skončili ať z prospěchových či zájmových důvodů a zase vybrali obor jiný - bude přinášet zbytečné finanční náklady.“

Volba povolání, která bere v úvahu nejen představy o budoucím uplatnění, ale i předpoklady k výkonu určité profese a situaci na trhu práce, je prevencí nezaměstnanosti a snižuje i náklady vzniklé neadekvátním rozhodnutím.

„Poradenství při změně povolání - to se snad odehrává jen na poradenství ÚP, celoživotní vzdělávání, dílčí kvalifikace – to je také budoucnost a parketa poradenství na ÚP. ... Oblast nejen mladých při vstupu na trh práce - i když to je priorita – ale také dospělých středního věku, kteří potřebují poradit, povzbudit a namotivovat k dalšímu vzdělávání - protože se svým oborem se neuplatní a není např. jiná cesta než něco jiného začít studovat. Tak této části klientely nepomůže ani škola, pouze IPS!“

IPS se opírá o znalost širokého spektra oborů, profesí a pracovních pozic.

„Neinformovaný výběr oboru přinese větší fluktuaci studentů a učňů. Ono je leccos zřejmé už dnes, a to se v IPS snažíme (pokud nás klient navštíví). Po jednom středoškolském oboru se volí návaznost úplně jiná, po maturitě na odborné škole se volí často studium úplně jiného oboru – jistě, že se mladý člověk dnes dlouho hledá, psychicky vyspívají později, nevyznají se sami v sobě, neumějí se rozhodnout, nést odpovědnost za rozhodnutí. Ale poradenství velmi potřebují.“

IPS představují jedinečné propojení mezi světem vzdělávání a světem práce.

„V IPS dostanou informace, jaké obory se lépe a hůře uplatňují na regionálním trhu práce, jaká jsou úskalí uplatnění určitých oborů. Dále jsou k dispozici informace na prezentačních výstavách škol, ale školy málo hovoří o konkrétních povoláních, pro která mají připravovat. Spojení vzdělávání a uplatnění - to se slučuje právě a jen v IPS!“

V IPS jsou poskytovány komplexní služby, jejichž výhodou je propojení na ostatní útvary úřadu práce. Zrušení poradenství bude v budoucnu znamenat nárůst mladých uchazečů o zaměstnání bez odborného vzdělání.

„Dalším důsledkem zrušení poradenství obecně by byl i nárůst mladých lidí se základním vzděláním. Již dnes jsou rodiny, resp. samoživitelky, které ani nemohou dát chlapce do učení, protože pro to skutečně nemají finanční prostředky. V poradenství můžeme toto řešit se školou, aby přistoupila např. k romskému programu, který nabízí MŠMT, spolupracujeme v IPS také s romským asistentem krajského úřadu. Hledáme obory, kde se poskytuje stipendium; firmy, pro které by se žák mohl učit s jejich finančním příspěvkem – kdo toto bude dělat mimo IPS? V IPS, poskytneme také veškeré informace na jaké dávky ze systému státní sociální podpory či pak navazujícího systému hmotné nouze (od 1. 1. 2012 na jednom kontaktním pracovišti) má matka, samoživitelka nárok atp.“

Spolupracujeme také s právní službou ÚP. V IPS najdeme vždy všechny možnosti, které jsou dostupné.“

Služby poskytované IPS výchovnému poradenství jsou nenahraditelné. Není v možnostech každého z více než šesti a půl tisíce výchovných poradců znát vše, co je k dispozici na IPS.

„Zrušení IPS by přineslo velké zklamání především školám. Mají také ve svých směrnicích, že při předmětu Člověk a svět práce na ZŠ a Svět práce na SŠ mají vykonat návštěvu na ÚP a zúčastnit se příslušného programu o trhu práce, nezaměstnanosti, hledání zaměstnání atp.“

Omezením nebo zrušením informačních a poradenských služeb pro volbu povolání se dosáhne zvýšení „náporu“ na útvar zprostředkování.

„Zrušení IPS by vyvolalo nápor požadavků na poradenství směrem ke zprostředkovatelům práce, kteří na to nemají ani časové ani znalostní kapacity.“

Zazněl i názor, že i kdyby se služby IPS zrušily, neodstraní se jejich potřeba.

“Možná, že by to dopadlo tak, jako s pracovně právním poradenství, které bylo úřadům práce také odebráno. Klienti chodí s dotazy stále. Pokud je odkážeme na Inspektorát práce, tak bez obalu sdělují, že tam jim stejně nepomohou, a domáhají se informací u nás.“

Předchozí důvody a argumenty svědčí **jednoznačně proti rušení IPS ve veřejných službách zaměstnanosti**. Jedná se o nejlevnější variantu. Nebudou se muset za pár let vynakládat velké prostředky na jejich budování.

3 NÁMĚTY NA NOVÉ METODY A NÁSTROJE, KTERÉ BY MOHLY IPS VYUŽÍVAT PRO PODPORU VSTUPU MLADÝCH LIDÍ (BUDOUCÍCH ABSOLVENTŮ ŠKOL) NA TRH PRÁCE

Škála metod a nástrojů, které by mohla IPS využívat pro podporu vstupu mladých lidí na trh práce je široká. Lze vymýšlet i nové anebo čerpat náměty ze zahraničí. Existuje i řada postupů práce s klienty, které vymysleli a do činnosti svých IPS zařadili poradenská pracovníci různých IPS, a které by bylo vhodné zařadit do standardních služeb poskytovaných všemi IPS. Ukázky z praxe jsou v příloze č. 9 – příklady dobré praxe IPS.

„Nových metod a nástrojů je již ve zprávě popsáno hodně. Všechny jsou úžasné a bylo by třeba je jen uvést do praxe. Myslím, že v současnosti není třeba dalších námětů, ale spíše se zaměřit na realizaci těch, které se někde již osvědčily a mohly by se využít právě v práci na IPS po celé republice. Jinak všeobecně v této poradenské činnosti si myslím o nové nápady není nouze a dá se stále co vymýšlet.“

Metody a náměty činnosti by měly být přizpůsobeny cílovým klientům IPS (viz [kapitola 6.1](#)), jejichž okruh se v posledních letech rozšířil i na starší věkové skupiny, a tak by to mělo být i v budoucnosti.

„Rovněž ujasnění si toho, pro jaké klienty toto poradenství bude fungovat - zda bude zajišťovat i veškeré aktivity pro UoZ, které jsou pro tyto UoZ povinné, a tudíž do této skupiny spadá velká část klientů IPS (ÚP) nebo bude fungovat jen pro klienty, kteří přijdou sami ze svého zájmu (což by zřejmě byla podstatně menší skupina klientů).“

Potenciální klienty IPS lze dělit podle různých kritérií např. podle:

- a) **věku:** mladí, dospělí, senioři,
- b) **postavení:** žáci, studenti, absolventi, zaměstnaní, nezaměstnaní, osoba samostatně výdělečně činná, osoba na rodičovské dovolené,
- c) **postavení na trhu práce:** evidovaní uchazeči a zájemci o zaměstnání, neevidovaní,
- d) **rozhodnosti:** rozhodnutí, nerozhodnutí, neschopní se rozhodnout,
- e) **znevýhodnění:** se zdravotním postižením, osoby ohrožené sociálním vyloučením prostorového, ekonomického, kulturního charakteru, imigranti atd.

Rozdíl v přístupu ke klientům IPS by neměl být žádný, metody práce ano, protože je rozdíl pokud je klient žákem základní školy, nebo uchazečem o zaměstnání již poněkolidkaté evidovaným, zda klient navštívil IPS ze své vlastní vůle, nebo mu byla návštěva IPS doporučena jiným útvarem Úřadu práce, nebo zda se k návštěvě IPS zavázal např. v rámci individuálního akčního plánu.

Rozhodně by poradenské služby měly být poskytovány všem bez rozdílu na základě dobrovolnosti a potřeb klienta.

„Mnoho klientů ÚP se chová tak, že sdělí, tady mě máte a něco se mnou dělejte. Toto je patrně hlavně u rekvalifikací, kdy klient žádá rekvalifikaci a je mu jedno zda nalezne uplatnění, hlavně, že po dobu kurzu bude brát podporu. I zde má poradenství svoje opodstatnění.“

Je také potřeba stanovit, které aktivity mohou / musí být dané cílové skupině v IPS poskytovány, a je potřeba vyrovnat se s již zmíněnou změnou skladby uchazečů o zaměstnání.

„... přibývá středoškoláků (maturantů) i vysokoškoláků – navyšuje se např. počet nabízených vysokoškolských oborů i spektrum vysokých škol (především díky nárůstu počtu soukromých vysokých

školy), **ale vzrůstají i nároky zaměstnavatelů na absolventy.** Přibývá na druhé straně těch, kteří nejsou schopni narůstající nároky zvládnout a bez ukončeného vyššího stupně vzdělání ukončují studium a přecházejí na trh práce (často jen s dokončeným základním vzděláním).

IPS by se měla zaměřit na práci s mladými lidmi, kteří mají problém s volbou povolání, jsou nerozhodní.

„Vzhledem k ohromnému rozvoji internetu a možnostem přístupu k informacím je možné usuzovat, že IPS bude zřejmě směřovat spíše k tzv. speciálnímu poradenství, tj. k práci s klienty s určitými problémy (specifické poruchy učení, zdravotní problémy, problémy osobnostního, sociálního rázu...), zaměřovat se kromě žáků a studentů i na další cílové skupiny. Ovšem pro někoho může být vážným problémem i jen to, že se neorientuje v problematice, je nerozhodný.“

Zejména pro uchazeče o zaměstnání se základním vzděláním by IPS měla být hlavním partnerem a také pomocníkem při hledání uplatnění na trhu práce – viz „**one-stop-shop**“ zmíněný v [kapitole 1.1](#).

*„Dále je potřeba zamyslet se nad **uchazeči do 18 let se základním vzděláním.** V současné době je spousta mladých patnáctiletých a šestnáctiletých uchazečů, kteří buď nenastoupí na střední školu vůbec, nebo předčasně studium ukončí. Tito klienti bývají několik let v evidenci ÚP. Vzhledem k tomu, že dnes jsou tzv. dílčí kvalifikace, které umožňují částečné vzdělávání, nejsou však vhodné pro tuto skupinu uchazečů (pouze pro uchazeče nad 18 let). Mladí uchazeči nemají žádné návyky. Po delší evidenci nejsou schopni včas docházet do poradenských programů.“*

V následujících subkapitolách jsou tematicky rozděleny různé aktivity, které mohou být do standardních činností IPS zařazeny.

3.1 IPS JAKO PROSTŘEDNÍK PŘECHODU MLADÝCH LIDÍ ZE ŠKOL DO ŠKOL A NA TRH PRÁCE

V odpovědích poradenských pracovníků IPS byl velice často akcentován dojem, že se z práce veřejných služeb zaměstnanosti vytrácí poradenská služba a s tím i poradenství, které bylo tradičně IPS poskytováno mladým lidem při volbě povolání a při přechodu na trh práce. Doporučuje se, aby se IPS stal významným prostředníkem mezi školami, firmami, institucemi (odborem školství, kraje, městským, úřadem atd.) sledující, podporující a usnadňující žákům přechod ze základní školy na střední nebo do pracovního poměru, ale i ze střední školy na vysokou.

„Větší důraz na činnost poradenskou, napřít služby především pro přechod mladých lidí na trh práce. Role IPS jako prostředníka mezi školami, firmami, institucemi (odborem školství, kraje, městským úřadem atp.).“

3.1.1 PORADENSTVÍ PRO ŽÁKY S RŮZNÝMI POTŘEBAMI OVLIVŇUJÍCÍ VOLBU POVOLÁNÍ

IPS se doporučuje i nadále prioritně věnovat práci se žáky základních a středních škol, kteří jsou před volbou povolání, dalšího návazného studia nebo před vstupem na trh práce. Doporučuje se propracovat skupinové programy zejména pro „problémové“ žáky, tj. žáky s různými potřebami a atraktivnit jejich obsah a formu tak, aby byly více interaktivní, aby žáci měli možnost být do programu aktivně zapojeni a ovlivňovat jeho průběh. Skupinové akce lze také využít pro povzbuzení zájmu mladé generace o technické obory.

„Lépe propracovat „programy“ pro žáky a studenty s různými potřebami, zatraktivnit jejich obsah a především formu / zajímavé příklady, atraktivní osobní příběhy známých lidí, využití moderní technologie a interaktivnost. Motivovat kvalitou k většímu začleňování těchto programů do výuky a častěji navštěvovat školy s jejich nabídkou - např. zapůjčování DVD, provedení zájmových testů, screeningu zájmu o profese ... organizováním besed se zástupci profesí, do zajímavých pracovních prostředí ... do technických oborů.“

V příloze ([kapitola 9.](#)) jsou pracovníky IPS popsány možné přístupy k těmto aktivitám.

3.1.2 PORADENSTVÍ PRO ŽÁKY PŘEDČASNĚ UKONČUJÍCÍ STUDIUM (DROP-OUTS)

Jednou ze skupin, se kterými by měla IPS ve spolupráci s výchovnými poradci pracovat, jsou žáci, kteří předčasně ukončují studium a končí v evidenci. Na doporučení pracovníků IPS jsme je zařadili do jedné z hlavních cílových skupin – viz [kapitola 6.1.](#)

„Koordinace práce s drop-outs, jejich včasné podchycení a poskytnutí vhodného kariérového poradenství a koučingu.“

Škola obvykle že umí předem identifikovat žáky, kteří mají problémy se studiem a kteří jsou adepty předčasného ukončení studia. Doporučuje se, aby byla školou těmto žákům a jejich zákonným zástupcům doporučována návštěva IPS velice záhy – před tím, než žák školu opustí a do poradenského procesu zapojit i rodiče nebo zákonné zástupce a společně hledat varianty řešení např. přestoupení na jinou školu, na pracovní stáž, brigádu, společensky účelné pracovní místo, zapojení se do dobrovolnické aktivity, atd.

K tomu je ovšem potřeba, aby: a) škola o IPS věděla, b) škola byla přesvědčena o tom, že IPS je schopná žákovi pomoci, c) IPS ve většině případů umělo pomoci. Po splnění těchto podmínek se doporučuje uzavřít mezi IPS a každou školou ve spádové oblasti IPS dohodu (formální nebo ústní) o spolupráci při řešení situace žáků předčasně ukončujících studium.

3.1.3 PRÁCE S OSOBAMI SE ZDRAVOTNÍM A SOCIÁLNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM

V rámci činnosti IPS jsou rezervy v práci s klienty, kteří mají zdravotní nebo sociální znevýhodnění a ve spolupráci IPS se základními školami, které navštěvují žáci s těmito handicap.

*„...(rezervou v činnosti IPS) je práce s osobami se **zdravotním či sociálním znevýhodněním** a to ve větší míře než doposud. Kolik IPS v ČR navštěvují žáci ze ZŠ praktických nebo ZŠ speciálních? Zkuste se zeptat, bude jich jako šafránu. A přitom ve spolupráci s PPP a SPC bychom mohli kvalitně a odborně radit, testovat, pomáhat.“*

Doporučuje se, aby IPS nejen měla přehled o těchto školách a neziskových organizacích, které se také věnují této cílové skupině, ale aby s nimi spolupracovala stejně jako s ostatními školami své spádové oblasti.

3.1.4 KOUČOVÁNÍ

Doporučuje se v IPS při práci s vybranými klienty využívat metodiku koučování, tj. vedení klientů jejich kariérou k dosažení kariérového cíle.

*„Budoucnost kariérového poradenství shledávám tedy v **koučování**. Podobné způsoby práce jsou v zahraničí již zcela obvyklé, a i my, poradci v ČR, jsme už zahájili vzdělávání pro tento způsob práce. Proto by tato přechodná etapa mohla být příležitostí pro nastavení nových efektivních metod práce.“*

3.1.5 PRACOVNÍ STÁŽE VE FIRMÁCH PRO MLADISTVÉ A ABSOLVENTY

Kontakty na firmy lze využít i pro zajištění pracovních stáží pro mladistvé a absolventy. Pracovník IPS může předjednat pracovní stáž pro konkrétního mladistvého nebo obecně jen pro školu, která si tyto podmínky sama upřesní.

„Podpora projektů (či vlastní zpracování) s možnostmi pracovní stáže ve firmách pro mladistvé a absolventy.“

3.1.6 EXKURZE DO FIREM

Účinnou formou přiblížení technických oborů mladým lidem je exkurze do výrobních podniků. Nejedná se o to, že by pracovník IPS tuto exkurzi sám organizoval, ale má nebo získá od útvaru zprostředkování nebo trhu práce kontakty na podniky a může návštěvu výchovného poradce s třídním kolektivem v podniku předjednat, nebo jen výchovné poradce informovat, které podniky jsou ochotné představit svoji výrobu školní mládeži v rámci exkurze.

„Zajišťování exkurzí do firem pro motivované žáky a absolventy.“

3.1.7 BURZY – PRACOVNÍCH A VZDĚLÁVACÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

81,5 % pracovníků IPS uvedlo, že organizují, nebo se podílejí na organizaci burz vzdělávacích příležitostí. Považují je za důležité nejen pro žáky, ale i širokou veřejnost.²² Účastníci těchto akcí mají možnost získat více informací o vzdělávací nabídce a prodiskutovat ji přímo se zástupci vzdělávacích institucí.

„Veletrhy vzdělávání – burzy škol - Považuji za jednu z důležitých akcí nejen pro žáky, ale také pro jejich rodiče a veřejnost, ale i střední školy, učiliště a studenty střech škol, kteří se třeba u nás účastní Workshopů s vysokými školami a dostávají informace od zástupců VŠ o studiu. Právě zde získají žáci škol maximum informací, ale střední školy mohou i pro sebe si udělat reklamu a nalákat žáky základních škol na své obory, ale hlavně jim vysvětlit, o čem škola a obory na jejich školách jsou. Pokud jsem se v loňském roce zúčastnil veletrhů např. v Hodoníně nebo i v Čadci, našel jsem tam mnoho škol z našeho okresu a kraje, které se prezentovaly. Podle slov náměstkyně ministra školství,

²² MAŘÍKOVÁ, P., FREIBERGOVÁ, Z., VEPŘKOVÁ, R. *Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření*. Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10. Národní vzdělávací fond. Praha. 2011.

který se v Hodoníně akce zúčastnil, bylo jasně řečeno, že osobní kontakt i on považuje za velmi důležitý a cení si těch organizací, hlavně úřadů práce, které tyto akce už dlouhá léta pořádají. Je pravdou, že informace si mohou najít i na internetu, ale ty jsou stručné a taky ne každý z rodičů má přístup na internet.“

Z hlediska zaměření IPS se však více doporučuje zapojení do organizace burz pracovních příležitostí. Výhodou je, že se tímto dostanou do bližšího kontaktu s potenciálními zaměstnavateli mladých a mohou na místě dohodnout i další formy spolupráce a zapojení zaměstnavatelů do akcí pořádaných IPS.

„Místo Burzy škol pořádat Burzy práce, burzy pracovních příležitostí.“

3.2 METODICKÉ A OSVĚTOVÉ AKCE

3.2.1 METODICKÉ VEDENÍ VÝCHOVNÝCH PORADCŮ

Doporučuje se, aby práce IPS s výchovnými poradci probíhala podle určitých pravidel a scénáře. Stanoveny by měly být také „informační kanály“, kterými by mezi IPS a výchovným poradenstvím byly sdíleny různé informace např. o konání veletrhů vzdělávacích nebo pracovních příležitostí, o dnech otevřených dveří na středních a vysokých školách, aktuální statistiky atd.

„Též metodické a věcné (ve smyslu předávání vhodných informací) vedení zainteresovaných VP a učitelů ve volbě povolání, TP, požadavcích firem ...“

3.2.2 OSVĚTOVÉ AKCE PRO VEŘEJNOST

Doporučuje se zařadit do standardních činností IPS **osvětovou práci** určenou pro širokou veřejnost formou seminářů, besed, workshopů atd. o vývoji na trhu práce, o možnostech rekvalifikací, dalšího vzdělávání, o podmínkách a formách samostatného podnikání, o uznávání dílčích kvalifikací, o zapojení se do dobrovolnických aktivit atd., zkrátka vše, co přispívá k osvětě a prevenci nezaměstnanosti.

*„Hlavní náplní IPS by měla být prevence nezaměstnanosti třeba v podobě pořádání **kurzů prevence nezaměstnanosti** (pro cílové skupiny osob*

- 1) mladí lidé stojící před 1. volbou profese,*
- 2) mladí lidé/absolventi škol, kteří končí studium a chystají se hledat práci,*
- 3) osoby, které se na nějakou dobu ocitly nedobrovolně mimo trh práce,*
- 4) osoby znevýhodněné na trhu práce).*

Obsahy kurzů by se samozřejmě lišily podle cílové skupiny. Nic nového, že? To jsou všem známé Job Cluby, ale tyto by navštěvovali lidé ještě před zaevidováním na ÚP – proto prevence, ne odstraňování následků a pomoc v nezaměstnanosti.“

I osvětové aktivity IPS mohou mít klubový charakter, tj. pravidelné schůzky na základě dobrovolné účasti přístupné všem, kdo o aktivitu má zájem.

*„Dle mého názoru, by střediska IPS měla mít **klubový charakter** a s tím i související dostupnost.“*

Jeden z respondentů vyjmenoval celou škálu osvětových aktivit, které IPS mohou organizovat pro širokou veřejnost:

- *„Informační odpoledne s agenturami práce*
- *Informační odpoledne s agenturami pro práci v zahraničí včetně EURES služby ÚP ČR*
- *Prezentační odpoledne strojírenských firem v regionu pro žáky ZŠ a rodiče, pro absolventy*
- *Prezentační odpoledne stavebních firem v regionu*
- *Prezentační odpoledne zdravotnických a sociálních organizací v regionu pro žáky ZŠ, studenty*
- *Informační odpoledne o možnostech CŽV (celoživotní vzdělávání) pro širokou veřejnost, včetně účasti zástupců Center pro CŽV v regionu*
- *Informační odpoledne pro uchazeče o možnostech a podmínkách zahájení samostatné výdělečné činnosti (OSVČ) za účasti zástupců živnostenského odboru městského úřadu*
- *Informační odpoledne pro rodiče žáků 9. tříd za účasti firem a živnostníků schopných poskytnout kvalitní odbornou praxi a zástupců SŠ*
- *Informační odpoledne o možnostech dalšího odborného vzdělávání v regionu*
- *Informační odpoledne poskytovatelů jazykového vzdělávání v regionu, soukromých i státních jazykových škol pro absolventy a uchazeče*
- *Informační odpoledne s aktuální nabídkou rekvalifikačních kurzů v regionu – podmínky, ceny, úloha a možnosti kontaktního pracoviště ÚP*
- *Informační odpoledne pro zájemce z řad veřejnosti (dostatečná propagace) o nabízených službách na kontaktních pracovištích v regionu“*

3.3 MLADISTVÍ EVIDOVANÍ UCHAZEČI O ZAMĚSTNÁNÍ

Velice podnětným námětem od pracovníků IPS je zařazení skupiny evidovaných uchazečů o zaměstnání ve věku do 18 let do cílové skupiny IPS. S tímto námětem se řešitelský tým ztotožňuje a doporučuje k realizaci. Jedná se sice o **nápravnou aktivitu již vzniklé nezaměstnanosti**, nicméně je ve prospěch těchto mladistvých.

Návrh předpokládá, že se budou určení pracovníci IPS věnovat plně této cílové skupině. Jeden poradce bude mít na starosti maximálně 140 mladistvých uchazečů o zaměstnání a pracovat s nimi jak skupinově, tak i individuálně. Bude jim pomáhat dokončit nebo doplnit si vzdělání, nalézt uplatnění na trhu práce, případně jim pomůže odstranit jiné, např. sociální bariéry znesnadňující pracovní uplatnění. Toto doporučení se promítlo i do návrhu personálního zabezpečení IPS – viz [tab. č. 1](#) v [kapitole 6.1](#).

*„Bylo by dobré, kdyby se vytvořila **samostatná skupina „M“ - mladiství**, do které by se hned po evidenci na ÚP zařadili všichni mladiství a začalo se s nimi hned pracovat ... na nové volbě povolání, na dodání nějaké kvalifikace např. rekvalifikačním kurzem, dostat ho včas do projektů, které probíhají, udržovat je v aktivitě (zvu si je na kontakt pravidelně každých 14 až 10 dní (na zprostředkování by ho pozvali za měsíc nebo také 6 týdnů-to je u mladých lidí nemožné) ... U mladých jde o čas, aby byl podchycen ihned po zaevidování a ne poslán do IPS až po roce, když už zprostředkovatelka neví co s ním ... Lze využít všechna dostupná informační média, doplňovat sociální dovednosti, přihlásit do Job Clubu, jednat se školami, firmami, rodiči. Lze také využít útvar trhu práce, aby oslovili zaměstnavatele, nabídli finanční příspěvek tak, aby se čerstvě zletilý (u mladistvých je to zhora nemožné) zaměstnal.“*

Stejným směrem jen trochu s širším pojetím cílové skupiny odpověděl i další respondent, který navrhuje, aby se IPS starala o mladistvé komplexně a i o absolventy, kteří nejsou ze škol připraveni pro trh práce.

„Mám zkušenost a dávám to jako námět, aby se 1 (či 2) osoba v IPS starala o mladistvé komplexně. Stejně tak by to mohlo být u absolventů škol, středoškoláků, kteří nejsou ze škol připraveni pro trh práce. Pak by byla potřeba v IPS 2 osoby a skutečně řešit ten proces přechodu mladých lidí na trh práce. Je to velmi potřeba.“

Pro snížení počtu mladistvých nezaměstnaných se doporučuje opět více spolupracovat se základními a středními školami a tomuto jevu předcházet. Vyžaduje to ovšem vůli ze strany školy k monitorování toho, kam odcházejí žáci končící základní a střední školu a sledování každého z nich tak, aby nikdo ze žáků nezůstal mimo vzdělávání a trh práce. Doporučuje se, aby každá škola byla povinna tyto informace předávat také školskému odboru krajského úřadu, aby i na krajské úrovni měli představu o přechodu mladých lidí na trh práce. Takto to probíhá např. ve Francii, kde zodpovědným pracovníkem školy, který sleduje a hlásí, kam který žák odchází, je výchovný poradce.²³

Tento návrh má však svoje opodstatnění, neboť zejména u mladých lidí ...

„... může absence poradenství znamenat ... značné riziko dlouhodobé nezaměstnanosti, zvýšení dezorientace na trhu práce, ztráty motivace situaci řešit, a riziko celkového společenského selhání.“

V příloze (kapitola 9.) jsou pracovníky IPS popsány možné přístupy k těmto aktivitám.

²³ DUELL, N., KETTNER, A., VOGLER-LUDWIG, K. *Comparative paper on youth integration*. DG Employment, Social Affairs and Inclusion. GHK, Budapest Institute. Budapest, 2011.

3.4 IPS JAKO SOUČÁST SYSTÉMU UZNÁVÁNÍ DÍLČÍCH KVALIFIKACÍ

Systém uznávání dílčích kvalifikací²⁴ reaguje na aktuální požadavky trhu práce a předpokládá, že význam osvědčení o kvalifikaci bude narůstat, neboť představuje vykonání zkoušky, která předčí svou hodnotu kvalifikaci dokladovanou výučním listem nebo maturitou získanými před mnoha lety. Pro některé obory navíc neexistuje školní vzdělání, takže systém dílčích kvalifikací je jediným způsobem, jak kompetence důvěryhodně ověřit.²⁵

„Role IPS při celoživotním vzdělávání, organizaci dílčích kvalifikací (spolupráce s hospodářskou komorou).“

Doporučuje se, aby se síť IPS stala součástí systému uznávání dílčích kvalifikací ve smyslu poskytování informací o tomto systému za předpokladu, že projdou náležitým proškolením.

3.5 SHROMAŽĎOVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

Od doby, ve které byly IPS zakládány, došlo k velkému posunu v dostupnosti informací prostřednictvím internetu. Na internetu lze najít mnohé informace o školách i volných pracovních místech, které klienti pravidelně sledují. Např. podle statistik Integrovaného portálu MPSV²⁶ byly shlédnuty stránky s volnými pracovními místy v lednu více než 14 000 000 krát. Doporučuje se na Integrovaném portálu zřídit pro uživatele e-poradnu k vzájemné výměně názorů a případně i ke komunikaci s kariérovým poradcem z Generálního ředitelství Úřadu práce ČR.

„Jinak samozřejmě je důležité v současné době PC a jejich využíváním mladými lidmi, zpřístupnit internetový portál, kde by byly informace ze světa práce, propojené na další využitelné portály. Využívat také sociálních sítí na internetu – jak pro předávání aktuálních informací, tak umožnit také zapojení všech zájemců do diskuzí na různá témata, nápady atd.“

Vzhledem ke zlepšující se dostupnosti informací na internetu se doporučuje IPS soustředit se na poradenskou práci a budování sítí organizací spolupracujících na zefektivnění přechodu mladých lidí na trh práce.

Doporučuje se, aby na Integrovaném portále MPSV byly obnoveny informace o IPS a jimi poskytovaných službách včetně kontaktů na jednotlivá pracoviště.

„Je potřeba zmenšit část informační a informativní, protože žáci se orientují na internetu velmi dobře. Posílit část poradenskou. Myslím, že model sítě IPS může zůstat stejný.“

Přestože je stále více informací dostupných na internetu, **nelze těmito informacemi nahradit poradenský proces**, ve kterém jsou informace propojovány a posuzovány klientem za pomoci poradce z různých úhlů pohledu a vybírány pro klienta vhodné varianty.

„Změna nastala i ve využívání informačních kanálů ze strany rodičů i žáků samotných – oproti devadesátým letům 20. století převládá požadavek na co nejpodrobnější a nejucelenější informace

²⁴ Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

²⁵ KUBÍN, Z. Dílčí kvalifikace: nově certifikována kvalifikace Pokladní. Dostupné na: <http://www.komora.cz/zpravodajstvi-a-media/aktuality-4/veda-vzdelavani-lidske-zdroje/dilci-kvalifikace-nove-certifikovana-kvalifikace-pokladni.aspx> <24.8.2011>

²⁶ Statistiky Integrovaného portálu MPSV. Dostupné na: <http://portal.mpsv.cz/sprava/webstat> <24.8.2011>

*z internetu, mnozí žadatelé o informace nejrady volí cestu elektronické pošty nebo i telefonu. **V tomto kontextu by se mohlo zdát, že přítomnost živého poradce je zastupitelná, přímý kontakt není nutný.** To však rezolutně popřou všichni, kdo se kariérovým poradenstvím v praxi zabývají. Ti si jednoznačně uvědomují, že ačkoliv přijde i informovaný klient, je třeba se mu tak jako tak osobně věnovat, angažovat se v jeho věci, vést s ním důkladný poradenský rozhovor a vcítit se do jeho situace tak, aby poskytované rady byly skutečně relevantní.“*

Poskytování služeb IPS je vysoce odborná činnost vyžadující široké a detailní znalosti o vzdělávací nabídce, trhu práce, o náplni činností ostatních útvarů Úřadu práce a dalších institucí, ale také znalost zákona o zaměstnanosti a souvisejících zákonů.

„Tým IPS musí stále sledovat novinky ve školství a na trhu práce. Poskytuje přece informace z obou těchto oblastí (podmínky přijímacího řízení ve školách, komplexní kvalifikace při výstupu ze školy, žádané profese na trhu práce v regionu), sleduje připravované novely Zákona o zaměstnanosti, Zákoníku práce, živnostenský zákon, informace z oblasti státní sociální podpory, sociálního zabezpečení při stavu hmotné nouze, aktuální informace co se týče zdravotního a sociálního (důchodového) pojištění studentů, dospělých, uchazečů o zaměstnání, podmínky a veškeré změny při evidenci uchazečů o zaměstnání, součinnosti uchazeče o zaměstnání s ÚP, pracovně-právní vztahy a jejich důsledky pro evidenci na ÚP, opakované evidence, informace o možnostech rekvalifikaci, zřizování společensky účelných pracovních míst (SÚPM), programů veřejně prospěšných prací (VPP), podmínky a povinnosti účasti na Veřejné službě (bude organizovat také ÚP od r. 2012), překlenovací příspěvky pro OSVČ. Možnosti pro uchazeče zdravotně postižené-programy pracovní rehabilitace, právní aspekty, chráněné pracovní dílny, chráněná pracovní místa s dotací ÚP. Informace o bezplatné právní službě na ÚP či v určitých občanských poradnách. Kompetence a pomoc Oblastního inspektorátu práce. Služby CALL CENTRA MPSV atd.“

Doporučuje se také zřídit e-mailovou adresu určenou zejména pro klienty služeb IPS. Na dotazy klientů zaslané e-mailem by do 24 hodin (s výjimkou dnů pracovního volna) odpovídal k tomu řádně proškolený pracovník Generálního ředitelství Úřadu práce (zajištěný zástupcem v případě potřeby).

4 VYHODNOCENÍ USKUTEČŇOVANÉ SPOLUPRÁCE S RELEVANTNÍMI INSTITUCEMI Z HLEDISKA KOMPLEXNOSTI ZABEZPEČOVÁNÍ PREVENTIVNÍHO CHARAKTERU ČINNOSTI IPS

Důležitým předpokladem práce IPS je spolupráce s různými organizacemi, které sídlí ve spádové oblasti IPS i mimo ni.

Podstatná část činnosti IPS je založena na spolupráci se základními a středními školami v regionu a jejich výchovnými poradci. Provedené šetření ukázalo, že IPS spolupracuje s 85,5 % základních škol, se 77,6 % středních škol, s 59 % vyšších odborných škol a jen třetina spolupracuje s vysokými školami. IPS hojně spolupracují s pedagogicko-psychologickými poradnami (70 % dva až desetkrát ročně). S krajskými úřady spolupracuje 85 % IPS. Se zaměstnavateli je pětina IPS v kontaktu více než 10x ročně, ale 30 % IPS s nimi naopak vůbec nespupracuje a čtvrtina jen jednou ročně či méně. S neziskovými organizacemi není spolupráce příliš častá. Přesto se s nimi setkávají alespoň jednou ročně zástupci čtyř pětin IPS a tuto spolupráci posuzují převážně dobře (bez jediné negativní odpovědi). Společné činnosti jsou zaměřeny na řešení situace problémových klientů, předávání informací a spolupráce na různých projektech. Regionální zastoupení Hospodářské komory také není častým partnerem pro spolupráci s IPS. Na některých místech však funguje – Hospodářská komora se podílí na organizaci burzy škol nebo jiných prezentačních akcích spojených se vzděláváním a trhem práce či spolupracuje v různých projektech. Dotázaná pracoviště IPS celkově hodnotí spolupráci s jednotlivými organizacemi mimo ÚP jako dobrou. Jen minimum z nich uvedlo, že je špatná díky nezájmu druhé strany.²⁷

„IPS se neobejde bez spolupráce s dalšími institucemi – zejména školami, pedagogicko-psychologickými poradnami a dalšími odborníky z poradenské a zdravotnické oblasti (psycholog, ergodiagnostika). Dále s dalšími veřejnými a státními institucemi.“

Doporučuje se, aby každá IPS měla navázány kontakty s následujícími institucemi ve své spádové oblasti:

- a) základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy a vysokoškolská poradenská střediska,
- b) základní školy praktické a speciální,
- c) školská poradenská zařízení: pedagogicko-psychologické poradny (PPP), speciálně pedagogická centra (SPC),
- d) školská zařízení pro preventivně výchovnou: střediska výchovné péče,
- e) školská výchovná a ubytovací zařízení: domovy mládeže, internáty,
- f) školská zařízení pro výkon náhradní výchovy: dětské domovy (DD),
- g) krajské a městské úřady: školské útvary, útvary sociálně právní ochrany dětí, romský asistent,
- h) centra volnočasových aktivit pro mládež a další neziskové organizace pracující s dětmi a mládeží,
- i) nízkoprahová centra pro děti a mládež,
- j) zdravotnická zařízení: psychologie, psychiatrie, ergodiagnostika,

²⁷ MAŘÍKOVÁ, P., FREIBERGOVÁ, Z., VEPŘKOVÁ, R. *Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření*. Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10. Národní vzdělávací fond. Praha. 2011.

- k) místní pobočky Hospodářské komory,
- l) zaměstnavatelé a profesní komory,
- m) externí poskytovatelé poradenských služeb včetně bilanční a pracovní diagnostiky,
- n) agentury práce a personální agentury.

Velkou rezervou a výzvou pro IPS je navázání spolupráce s dalšími školskými zařízeními, jako jsou základní školy praktické a speciální, útvary sociálně právní ochrany dětí městských úřadů, dětské domovy a nízkoprahová centra.

„Kolik IPS v ČR navštěvují žáci ze ZŠ praktických nebo ZŠ speciálních? Zkuste se zeptat, bude jich jako šafránu. A přitom ve spolupráci s PPP a SPC bychom mohli kvalitně a odborně radit, testovat, pomáhat.“

Některé IPS s těmito institucemi spolupracují, obvykle ale z iniciativy druhé strany.

*„Naše IPS úzce spolupracuje s pracovníky **MÚ sociálně právní ochrany dětí**, kdy nás žádají o poradenskou pomoc pro děti z **diagnostických ústavů, DD**, ze sociálně slabých a problémových rodin. Každoročně pořádáme besedu pro žáky a studenty, nad kterými je stanoven soudní dohled.“*

Přitom navázáním kontaktů může být iniciátorem kvalitních a zajímavých akcí pro cílovou skupinu IPS. Tyto aktivity jsou ale nahodilé a jejich konání by mělo mít určitou koncepci.

*„Programy, kde by se dalo zabezpečit ve spolupráci se zaměstnavateli a hospodářskou komorou **setkávání se s odborníky z praxe**, kdy bude vhodnou formou seznamovat žáky a studenty s konkrétní pracovní pozicí.“*

Několik pracovníků IPS také zdůrazňovalo spolupráci s Hospodářskou komorou a školskými odbory městských a krajských úřadů. Hospodářská komora je, pokud jde o zkoušky v rámci zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání největší tzv. autorizovanou osobou. Ve spolupráci s Hospodářskou komorou mohou být efektivně propagovány technické a řemeslné profese.

„Role IPS při celoživotním vzdělávání, organizaci dílčích kvalifikací (spolupráce s hospodářskou komorou).“

V jednom případě byla zmíněna spolupráce s romským asistentem krajského úřadu.

*„... spolupracujeme v IPS také s **romským asistentem krajského úřadu**. Hledáme obory, kde se poskytuje stipendium; firmy, pro které by se žák mohl učit s jejich finančním příspěvkem – kdo toto bude dělat mimo IPS? V IPS, poskytneme také veškeré informace na jaké dávky ze systému státní sociální podpory či pak navazujícího systému hmotné nouze (od 1. 1. 2012 na jednom kontaktním pracovišti) má matka, samoživitelka nárok atp. Spolupracujeme také s právní službou ÚP. V IPS najdeme vždy všechny možnosti, které jsou dostupné.“*

Mezi slabými stránkami IPS jeden z respondentů uvedl *„absence smluv – dohod o spolupráci s externími subjekty“*. Je to zajímavý námět, který má své opodstatnění a lze jej také nalézt v zahraničí (viz též [kapitola 3.1.2](#)). Např. v Norsku mají veřejné služby zaměstnanosti uzavřenu dohodu o spolupráci na řešení předčasných odchodů ze studií se školami na národní úrovni a

v Německu na regionální. Naproti tomu v Rakousku a Dánsku, kde je spolupráce mezi úřady práce a školami také velice dobrá, není tato spolupráce podepřena žádnou formální dohodou.²⁸

Z hlediska prevence nezaměstnanosti mladých lidí lze jednoznačně doporučit uzavření dohody mezi rezortem práce a:

- **rezortem školství** (na národní, regionální nebo místní úrovni, s jednotlivými typy škol a školských zařízení) o poskytování informačních a poradenských služeb, o systému včasné intervence u mládeže, která je ohrožena nezaměstnaností a o předávání informací o vzdělávacích programech, o žácích předčasně ukončujících studium, o žácích v posledních ročnících, kteří nemají podanou přihlášku k dalšímu studiu ani domluvené pracovní místo atd. Doporučuje se, aby se tato dohoda stala podkladem pro jednání vlády k **národní strategii podpory přechodu mladých lidí na trh práce**.
- **Hospodářskou komorou** o zapojení do osvětových a poradenských programů pro žáky, o zprostředkování exkurzí pro třídní kolektivy základních a středních škol, pracovních stáží atd.
„Programy, kde by se dalo zabezpečit ve spolupráci se zaměstnavateli a hospodářskou komorou setkávání se s odborníky z praxe, kdy bude vhodnou formou seznamovat žáky a studenty s konkrétní pracovní pozicí.“
- **samosprávou** (krajskou, městskou, obecní) o spolupráci při preventivních opatřeních proti nezaměstnanosti mladistvých, při organizaci veletrhů vzdělávacích a pracovních příležitostí, o spolupráci s romským asistentem při řešení problematiky přechodu mladých Romů na trh práce atd. Mezi náměty se objevilo i doporučení pravidelné účasti zástupce IPS na veřejných zasedáních zastupitelstev a průběžného jednání s vedením měst.
„Pravidelná účast na veřejném zasedání zastupitelstva městského úřadu, průběžné jednání s vedením města o vytváření podmínek pro investory v regionu, otevírání nových pracovních příležitostí.“
- **kurátory** o spolupráci při řešení jednotlivých případů, mladistvých delikventů a jejich budoucího pracovního uplatnění,
- **neziskovými organizacemi**, (volnočasová a nízkoprahová centra), které se věnují mládeži a mají ve svém programu kromě jiného jejich přípravu na vstup na trh práce,
- **zdravotnická zařízení**, kam lze v případě potřeby nasměrovat klienty v případě, že se u nich musí řešit otázka týkající se tělesného nebo duševního stavu.
- **agentury práce a personální agentury**, které mohou být nápomocné při umisťování absolventů škol.

Detailní výsledky vyhodnocení spolupráce IPS s externími subjekty jsou uvedeny v samostatném výstupu Výsledky výzkumného šetření – Analýza IPS.²⁹

²⁸ DUELL, N., KETTNER, A., VOGLER-LUDWIG, K. *Comparative paper on youth integration*. DG Employment, Social Affairs and Inclusion. GHK, Budapest Institute. Budapest, 2011.

²⁹ viz MAŘÍKOVÁ, P., FREIBERGOVÁ, Z., VEPŘKOVÁ, R. *Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření*. Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10. Národní vzdělávací fond. Praha. 2011.

5 NÁVRH SYSTÉMOVÝCH ZMĚN V ČINNOSTI IPS A JEJICH CENTRÁLNÍ PODPORY ZE STRANY MPSV, POKUD BUDE VÝZKUMEM PROKÁZÁNO, ŽE NĚKTERÁ STRÁNKA ČINNOSTI IPS SYSTÉMOVOU ZMĚNU VYŽADUJE

Sběr dat pro provedení analýzy činnosti IPS probíhal před reorganizací veřejných služeb zaměstnanosti. I v této době bylo možno konstatovat, že ne vše bylo na IPS zabezpečeno optimálně jako důsledek nekoordinovaného vývoje a zrušení Koncepce práce IPS³⁰ v roce 2008³¹. Tento stav se po reorganizaci pravděpodobně dále prohlubuje a nastává čas pro systémovou změnu.

„Budeme-li předpokládat, že nynější stav IPS je jakýmsi přechodným obdobím (v souvislosti s reorganizací úřadů práce), naskytá se jedinečná příležitost pro nastartování nového pojetí práce těchto středisek.“

Služby poskytované IPS by měly být kvalitativně a kvantitativně sjednoceny, stejně jako postavení IPS v organizační struktuře pracovišť Úřadu práce ČR. Každý občan by měl mít zabezpečen přístup ke službám IPS stejného standardu.

„Mělo by se více zapracovat na rozvoji těchto služeb pro širokou veřejnost, ujasnění toho - co vše je v rámci IPS možné realizovat za činnosti ... a propracovat systém fungování tohoto poradenství – velmi důležité!!! Aby zase nedošlo k nesystematičnosti a roztržitosti těchto služeb nabízených v rámci republiky.“

Řízení není jen o tom nařizovat, ale také týmově pracovat a poradenští pracovníci IPS v minulosti prokázali, že jsou schopni týmové práce (např. při tvorbě a pravidelných inovacích kalendáře „Cesta za povoláním“ určeného pro základní školy). Návrhy na změny nemusí přijít od nadřízené složky. Mělo by od ní přijít rozhodnutí o tom, že má síť IPS začít pracovat na nové koncepci své práce.

„MPSV a GRŮ ÚP ČR by mohly jako nadřízené orgány v nastalé situaci vytvořit nová pravidla pro fungování IPS jako nedílné součásti systému kariérového poradenství v České republice.“

5.1 KONCEPCE ČINNOSTI IPS

Z ohlasů poradenských pracovníků IPS vyplývá, že v posledních letech značně postrádali jednotnou koncepci práce IPS, metodické vedení a pracovní schůzky, na kterých by se diskutovaly metodické i praktické záležitosti. Ideální nebyl ani tok informací a zásobením informačními materiály pro klienty.

„Chybí nám jednotná koncepce. Jsme opomíjená součást ÚP. Naše práce je důležitou prevencí nezaměstnanosti.“

Koncepce práce IPS byla v roce 2008 zrušena a doposud nezačaly práce na přípravě koncepce nové. Jako první krok se doporučuje vyvolat jednání s MŠMT k přípravě **národní strategie podpory přechodu mladých lidí na trh práce** a vyjasnit si pravidla, pravomoci a odpovědnost za jednotlivé fáze tohoto přechodu, které by měly být v koncepci rozvoje IPS zohledněny.

³⁰ Metodický pokyn MPSV č. 10/1993 o zřizování informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

³¹ Informace MPSV č. 10/2008 ze dne 19. 11. 2008.

„Centrálně ze strany GŘ ÚP je nutné zpracovat podrobnou koncepci práce a fungování IPS, vyřešení všech výše nastíněných otázek, navázání spolupráce s ostatními institucemi, které se na poradenství v této oblasti podílejí, personálně (rozhodně to není práce pro jednoho poradce na okrese) a finančně (materiálně) zajistit fungování těchto IPS. Spolupracovat na centrální úrovni se všemi zúčastněnými stranami, rozdělit jednotlivé kompetence, zajistit legislativu pro fungování spolupráce mezi jednotlivými stranami.“

Poradenští pracovníci IPS si přejí, aby se nová koncepce IPS více zaměřila na poradenskou práci s klienty.

*„Pro kontaktní pracoviště a jejich IPS je potřeba vypracovat **novou koncepci**, povýšit část poradenskou, dobudovat zázemí, vylepšit technické vybavení.“*

Od této koncepce také očekávají, že bude stanovovat prioritní oblasti zaměření IPS, cílovou skupinu, rozsah práce s cílovou skupinou a optimální personální zabezpečení. Mezi pracovníky IPS panuje shoda v tom, co má IPS představovat:

*„... **poradenské pracoviště pro nejširší škálu veřejnosti (14 – 100 let)** poskytující bezplatnou službu kariérového poradenství: volba vhodné vzdělávací cesty, volba oboru vzdělání, volba školy, volba rekvalifikace, jakákoli změna – rozšíření – zvýšení kvalifikace, předání kontaktu na další odborné organizace, zprostředkování kontaktu se zaměstnavateli, příprava na kontakt se zaměstnavatelem (tvorba CV, nácvik přijímacího pohovoru, komunikační techniky), zapojení do integrace znevýhodněných dětí do běžných škol, podporované zaměstnávání osob se zdravotním postižením atd.“*

IPS by mělo být odborným pracovištěm otevřeným všem, kteří potřebují pomoc, radu nebo jen asistenci během rozhodování o své kariéře.

*„IPS by mělo být **odborným pracovištěm, které bude „provázet“ člověka po celou dobu jeho ekonomicky aktivního života i přípravy na něj.** Kontakt by byl navázán ještě na základní škole při poskytování poradenství k volbě povolání, pokračoval by během studia na střední škole v podpoře přípravy buď k dalšímu studiu, nebo k přípravě na vstup na trh práce. V ideálním případě by mělo IPS být pro mladého člověka opouštějícího školu i nadále místem, kam může přijít s jakýmkoliv problémem, který souvisí s uplatněním na trhu práce nebo potřebou vzdělávání (hrozba ztráty zaměstnání, nezaměstnanost, potřeba doplnění či změny kvalifikace, potřeba nácviku technik hledání zaměstnání....).“*

IPS by měla být dostupná široké veřejnosti a pomáhat potřebným.

*„IPS by se měla stát **dostupná široké veřejnosti a jako taková i fungovat.** Poradenská střediska IPS vznikala a byla vytvářena s úžasnou myšlenkou pomoci potřebným. Vždyť ukázat směr, správnou cestu, naučit klienta se o sebe postarat, naučit ho orientovat se, podpořit ho v sebedůvěře atd. to je něco co se státu musí vždy vyplatit.“*

Hlavní náplň činnosti IPS by měla být zachována a směřována na preventivní funkci při zajišťování přechodu mladých lidí na trh práce.

*„Z hlediska funkce **prevence nezaměstnanosti** a základní orientace ve světě práce by mělo být základní poradenství pro cílovou skupinu žáků ZŠ a SŠ i nadále hlavní aktivitou IPS.“*

Někteří z respondentů si přejí, aby v zájmu prevence nezaměstnanosti IPS pracovala nejen s žáky posledních ročníků základních a středních škol, ale i s mladšími.

*„Vhodná by byla **poradenská práce již s žáky 8. tříd ZŠ, studenty 2. a 3. ročníků SŠ**, tj. např. seznamování s trhem práce a jeho současnou situací, seznamování se s pracovními pozicemi, správné čtení a odpovědi na inzeráty, měkké dovednosti, intenzivní spolupráce s hospodářkou komorou a zaměstnavateli, informační schůzky, práce s rodiči dětí a studentů, testy zájmů, gramotnosti potřebné pro trh práce (finanční, sociální a pracovněprávní), apod.“*

Mezi návrhy nechybí i podstatné rozšíření činnosti IPS na uchazeče a zájemce o zaměstnání.

*„Za vhodné považuji rozšíření poradenské činnosti i pro **cílovou skupinu uchazečů a zájemců o zaměstnání.**“*

IPS by se měla soustředit zejména na žáky nerozhodnuté, se zdravotními omezeními, ze znevýhodněného sociálního prostředí, tj. na tzv. problémové klienty z řad mladých lidí, kterých bude přibývat.

*„Optimální role IPS v systému služeb zaměstnanosti bude taková, která bude řešit především **problémové klienty, protože těch bude přibývat.** Problémovým klientem myslím i nerozhodného žáka, který opravdu neví, jaký obor si vybrat, nemá skutečně představu. Jestli tedy omezení poradenství v IPS směrem k žákům ZŠ - tak tedy vodit do IPS pouze skupiny problémových žáků (nerozhodných, se zdravotními omezeními, ze znevýhodněného sociálního prostředí) - tím by se vytvořila kapacita pro větší díl práce s mladými lidmi přecházejícími na trh práce.“*

Doporučuje se uvažovat o IPS jako o celostátní síti, ne jako o jednotlivých „osamocených“ útvarech pracovišť Úřadu práce ČR, a využívat jejich spolupráce k dosažení synergických účinků.

*„**Ideálně by jednotlivá IPS měla tvořit síť pracovišť,** která budou nejen žákům a nezaměstnaným, ale celé veřejnosti poskytovat kariérové poradenství a podporu celoživotnímu vzdělávání.“*

K tomu, aby mohly být činnosti IPS sjednoceny, se doporučuje vypracovat metodiky pro jednotlivé aktivity a specifické cílové skupiny a proškolit / proškoloval v nich pracovníky IPS. Pro sjednocení činnosti je potřeba zabezpečit odpovídající materiálně technické vybavení.

*„Sjednoceny by měly být i činnosti v rámci IPS a podpořeny kvalitní, aktualizovanou **metodikou pro jednotlivé i specifické cílové skupiny** a odpovídajícím materiálně technickým vybavením.“*

V každém případě se v rámci přípravy nové koncepce práce IPS doporučuje sjednotit postavení IPS na pracovištích Úřadu práce ČR.

*„**Zařazení IPS v systému by mělo být ovšem sjednoceno.**“*

5.2 NÁVRH ŘÍZENÍ A KOORDINACE ČINNOSTÍ IPS

V úvahu připadají dvě varianty řízení a koordinace práce sítě IPS. Obě stojí za zvážení.

V obou variantách se doporučuje zavést **proces řízení podle cílů**. Vrcholové vedení stanoví předběžné všeobecné cíle vymezující, čeho má být v daném plánovacím období dosaženo. Tyto cíle jsou komunikovány s podřízenými útvary, které se podílejí na jejich formulaci. Jakmile jsou stanoveny všeobecné cíle, postoupí se k jejich rozpracování na konkrétní cíle a úkoly jednotlivých útvarů. Proces řízení podle cílů je totiž postaven na dosahování dohody mezi vedením a podřízenými útvary na cílech. Cíle musí být kvantifikovány a stanovena konkrétní jednoznačná kritéria jejich splnění.³²

Další prvek řízení, který se doporučuje zavést do obou variant, je posílení krajských IPS o pracovní pozici „krajský metodik IPS“.

*„Určitě by se mělo vyřešit i postavení servisního pracovníka IPS. Dle mého názoru by měl být zachován a měl by působit jako **metodik poradenství v kraji**.“*

Tento návrh odpovídá i názorům pracovníků IPS. Z jejich reakcí je zřejmé, že pozice krajská IPS by měla být „silnější“, že by měla mít metodickou a koordinační funkci, na kterou není na ostatních pracovištích časová ani personální kapacita.

*„Řízení IPS metodicky z krajské pobočky ÚP ČR - tam by mohlo být **Metodické a koordinační centrum poradenských služeb kariérového poradenství i celoživotního poradenství**. Na kontaktním pracovišti není na metodiku čas, na kraji mohou vymýšlet (stejně jsou postaveni výše) a na kontaktním pracovišti budeme vykonávat.“*

V rámci metodické a koordinační funkce se doporučuje, aby krajský metodik IPS organizoval pravidelné odborné akce pro pracovníky IPS z daného kraje, zpracovával informace o regionálním trhu práce, rozšiřoval spolupráci sítě IPS se zaměstnavateli a dalšími institucemi zainteresovanými na přechodu mladých lidí na trh práce, inicioval / pomáhal organizovat / organizoval aktivity pro klienty na krajské úrovni – např. veletrhy pracovních příležitostí atd.

„Od krajské pobočky očekávám ... koordinaci poradenských služeb kariérového i celoživotního poradenství, organizaci pravidelných seminářů pracovníků IPS k výměně zkušeností, příkladů dobré praxe, dodávku informací o regionálním trhu práce, o spolupráci s firmami co se týče Trainee programů pro absolventy škol, pořádání pravidelných seminářů, schůzek zástupců firem, škol, organizací.“

Doporučení na posílení metodické a koordinační funkce krajských IPS o krajského metodika IPS se promítlo do návrhu personálního zabezpečení v [tab. č. 1 \(kap. 6.1\)](#). Krajský metodik IPS by se mohl rekrutovat ze současných servisních pracovníků IPS.

„Činnost IPS by měla být sjednocena a řízena krajem. Kraj by měl filtrovat informace z GŘ na kontaktní IPS. Měl by zajišťovat materiální vybavení, organizovat setkání a výměnu zkušeností pracovníků IPS v rámci kraje a následně celé ČR.“

³² CONTROS, s.r.o. Proces řízení podle cílů. Dostupné na http://www.contros.cz/management/mbo/MBO_system.htm <25.8.2011>

Krajský metodik IPS by měl také na starosti shromažďování a vyhodnocování informací o trhu práce za kraj.

„Informace o regionálním trhu práce bych si představovala dostávat z krajské pobočky, kde by se měl trh práce kraje velmi pečlivě vyhodnocovat (zajímat školský odbor kraje, významné firmy v regionu), totiž dnes už pro nalezení zaměstnání je nabídka území bývalého okresu malá, hodně lidí nachází práci v krajském městě.“

5.2.1 VARIANTA Č. 1: KOORDINACE SÍTĚ IPS Z GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ ÚŘADU PRÁCE ČR

Navrhuje se, aby na Generálním ředitelství Úřadu práce byl pracovník pověřený jen řízením a koordinací činností sítě IPS – „koordinátor sítě IPS“ – na plný úvazek zejména v prvních dvou letech do dosažení stabilizace činnosti sítě, pak možno i na kratší úvazek. Tento pracovník bude zajišťovat veškeré řídicí a koordinační procesy sítě IPS včetně zabezpečování centrální podpory ve všech ohledech: vypracování nové koncepce práce IPS, stanovení počtu pracovníků jednotlivých IPS, rozpočtu, plánu práce, aktualizace a sjednocení používaných materiálů, informačních zdrojů a postupů atd.

*„Myslím, že by bylo vhodné **metodické vedení u úrovně MPSV ÚP ČR – krajské pobočky předání informací kontaktním pracovištím.**“*

5.2.2 VARIANTA Č. 2: KOORDINACE SÍTĚ IPS RADOU KRAJSKÝCH METODIKŮ - UČÍCÍ SE SÍŤ IPS

V případě omezených personálních možností Generálního ředitelství Úřadu práce ČR, tj. nemožnosti vyčlenění jednoho pracovníka na řízení sítě IPS, se doporučuje, aby IPS začala fungovat podle principů **učící se sítě**.

Pojmem učící se organizace označuje P. M. Senge takovou organizaci, která „**nepřetržitě zvyšuje svou schopnost vytvářet vlastní budoucnost**“. Nechápe tak učení jen jako vstřebávání informací s cílem přizpůsobit se okolí, ale především jako proces vytváření efektivnější organizace a nových pracovních postupů. Předpokladem vytvoření učící se sítě je zejména sdílení vizí a cílů,³³ učení se přímo z konkrétních zkušeností a od kolegů, kdy je aktivním prvkem každý člen či zaměstnanec sítě. Co by to znamenalo v praxi? Doporučuje se, aby se aktivit řízení ujali krajscí metodici, kteří si **ze svého středu zvolí na určitou dobu** (např. jednoho roku) vedení **Radu sítě IPS** stejným postupem, jako to dělají občanská sdružení. Doporučuje se přizvat k členství v Radě sítě IPS pracovníka Generálního ředitelství Úřadu práce, v jehož kompetenci jsou IPS. Úkolem Rady bude řízení sítě IPS a komunikace potřeb sítě IPS na Generální ředitelství Úřadu práce ČR.

Doporučuje se, aby se **Rada sítě IPS** pravidelně scházela, identifikovala různé situace vhodné k řešení a sjednocení, jako např. vypracování nové koncepce práce IPS, stanovení počtu pracovníků jednotlivých IPS, rozpočtu, plánu práce, aktualizace a sjednocení používaných materiálů, informačních zdrojů a postupů, zpracovávala společné projekty, metodiky, požadavky na vzdělávání pracovníků IPS, připravovala společné akce, přenášela příklady dobré praxe mezi kraji a vznášela požadavky na nadřazené složky apod.

³³ SENGE, P. M. *Pátá disciplína – Teorie a praxe učící se organizace*. 1. vydání, Praha, Management Press, 2007. IN: KRÁTKÝ, P., VAISOVÁ, H. *Síť učících se organizací. Metodika vzájemného vzdělávání v neziskovém sektoru*. Pardubice, 2010. ISBN 978-80-254-8560-6

„Určitě by měla pokračovat pracovní skupina (servisní pracovníci) s pravidelnými schůzkami (min. 1x za pololetí) s možností návrhů a připomínek k metodikám.“

V souladu s principy řízení podle cílů se doporučuje zavést každoroční plánování aktivit IPS (akcí pro klienty i pracovníky IPS). Např. každá IPS si předběžně stanoví počet akcí s třídními kolektivy základních a středních škol, osvětových aktivit pro veřejnost, burz pracovních a vzdělávacích příležitostí atd. Nejprve tyto plány činnosti IPS posoudí krajský metodik IPS tak, aby všechna IPS v kraji poskytovala rozsah služeb odpovídající její spádové oblasti. V dalším kroku se doporučuje sjednotit plány v rámci koordinační skupiny metodiků IPS. Doporučuje se pro tyto plány vytvořit jednotnou strukturu a vyčíslvat i náklady jednotlivých aktivit. V dalším kroku se doporučuje vypracovávat zprávy o činnosti a vyhodnocovat aktivity i po kvalitativní stránce.

*„Je důležité **zajištění financování těchto služeb**, protože není možná jejich soběstačnost (aby si na sebe samy vydělaly poskytovanými službami - což by ztratilo právě ten charakter služby všem a zdarma) a toto financování musí být s výhledem do budoucna. Není možné něco zřídit s tím, že je zajištěno financování na 5 let a dále není jasné, co bude, protože zřízení kvalitních poradenských center vyžaduje také vysokou počáteční investici (i v případě, že již nějak IPS fungují, ale je potřeba jejich modernizace, lepší vybavení, prostory).*

Na všech IPS by měly být poskytovány stejné služby ve stejné kvalitě a kvantitě úměrné velikosti spádové oblasti.

„Já nevidím důvod, proč by měly být rozdíly mezi IPS na kontaktním pracovišti a na krajské úrovni, protože plní prakticky totožné úkoly v rámci okresu.“

6 NÁVRH PERSONÁLNÍCH, TECHNICKO-MATERIÁLNÍCH, INFORMAČNÍCH A LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ, UMOŽŇUJÍCÍCH VYUŽITÍ ZDROJŮ A REZERV PRÁCE IPS, BUDE-LI VÝZKUMEM PROKÁZÁNA NEDOSTATEČNOST V NĚKTERÉ Z TĚCHTO OBLASTÍ

Výzkumem byla prokázána nedostatečnost zejména v personálním zabezpečení IPS, která se v průběhu řešení projektu ještě prohloubila. Nepříliš dobře byla také hodnocena kvalifikační struktura pracovníků IPS a možnosti jejich dalšího vzdělávání. Z některých reakcí bylo patrné, že mnohá IPS mají nedostatečné prostorové a technické vybavení.

6.1 NÁVRH PERSONÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ IPS

Návrh personálního zabezpečení nelze provést bez stanovení hlavních cílů a rozsahu činnosti, které budou IPS v budoucnu zastávat.

„Optimální personální zabezpečení na krajské pobočce a kontaktních pracovištích je nutné odvozovat z rozsahu pracovní náplně, která vyplyne z nové, aktualizované Koncepce IPS, s přihlédnutím k míře nezaměstnanosti v působnosti kraje a kontaktních pracovištích.“

Příčemž cíle a rozsah činnosti IPS by měly vycházet ze státní politiky zaměstnanosti a potřeb regionu.

„Počet pracovníků by měl odpovídat potřebám regionu (množství škol ŽS, SŠ, míře nezaměstnanosti apod.) s tím, že ideální by byli minimálně dva pracovníci (možnost zástupu); ti by nebyli v rámci své pracovní náplně zatíženi jinou agendou, která nesouvisí s poskytováním poradenství.“

Mezi stěžejní požadavky na služby IPS patří dostupnost jejich služeb, která je dána zejména jejich adekvátním personálním zabezpečením, které by se mělo odvíjet od následujících aspektů:

a) Cílová skupina a její velikost

Doporučuje se, aby hlavní cílovou skupinu tvořili:

- žáci 7., 8. a 9. základních škol a žáci posledních ročníků gymnázií,
- mladí do 18 let, kteří předčasně ukončili studium na základní nebo střední škole,
- uchazeči a zájemci o zaměstnání do 18 let věku (viz doporučení v [kap. č. 3.3](#)).
- zákonní zástupci žáků,
- výchovní poradci základních a středních škol.

Doporučuje se, aby IPS byla také otevřena všem ostatním příchozím např.:

- občané bez ohledu na jejich situaci na trhu práce, kteří hledají informace o dalším vzdělávání, o rekvalifikaci nebo o trhu práce.

Pokud by byla cílová skupina pojata tímto způsobem, měli by pracovníci IPS na starosti i skupinu nezaměstnaných a v podstatě by pro ně vykonávali poradenství ke zprostředkování zaměstnání se vším, co se zprostředkováním souvisí. Výhodou tohoto přístupu by bylo zejména to, že by se mladým dostalo „zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání“³⁴ a byli by v péči pracovníků, kterým jsou problémy mladých blízké.

³⁴ § 33 Zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

b) Potřeby cílové skupiny

Potřeby cílové skupiny mohou mít více dimenzí týkající se především:

- orientace na trhu práce,
- orientace ve studijní a vzdělávací nabídce,
- pomoc při hledání uplatnění na trhu práce,
- pomoc při získání uplatnění na trhu práce,
- pomoc s odstraněním hlavních bariér uplatnění na trhu práce.

c) Frekvence individuální a skupinové práce s cílovou skupinou

Doporučuje se následující frekvence skupinové práce:

- s třídními kolektivy 7., 8. a 9. tříd základních škol a posledních dvou ročníků gymnázií minimálně jednou do roka,
- zařazovat uchazeče a zájemce o zaměstnání do 26 let věku do poradenských programů (Job Club) co nejdříve po registraci, nejdéle do tří týdnů po registraci,
- jednou do roka osvětově působit na výchovné poradce základních a středních škol.

Doporučuje se následující frekvence individuální práce:

- první individuální rozhovor s každým registrovaným uchazečem o zaměstnání (do 26 let věku) do čtrnácti dnů po registraci a pak podle potřeby minimálně však jednou za 14 dnů po dobu prvních tří měsíců, řešit nejen situaci na trhu práce, ale také bariéry uplatnění na trhu práce a dokončení studia nebo další vzdělávání,
- u všech ostatních podle potřeb a přání klientů.

Důležitou podmínkou je zabezpečení zastupitelnosti v případě nemoci, dalšího vzdělávání, dovolené atd. Je však zřejmé, že na několika málo IPS by dva pracovníci vyhrazení jen pro agendu IPS byli zbyteční.

„Osobně si myslím, že vzhledem k potřebě zastupitelnosti by bylo vhodné, aby na pracovištích IPS byly min. dvě osoby, které zajišťují chod. S tím, že se tak i rozšíří možnost zacílení poradenských služeb na širší cílovou skupinu. Samozřejmě záleží to i na šíři poskytovaných služeb vzhledem k objemu práce (např. počtu škol v daném okrese, kraji), možnost uspokojit poptávku po službách IPS od základních a středních škol, ale i uchazečů o zaměstnání a široké veřejnosti.“

Argumentem pro dva pracovníky na kontaktních pracovištích je zejména rozsah akcí, které by IPS ve své spádové oblasti měla zajišťovat. Základem týmu IPS by měl být kariérový poradce se znalostí poradenského procesu, trhu práce a vzdělávání, lektor pro skupinovou a osvětovou práci a sociální pracovník. Všichni pracovníci musí znát zákon o zaměstnanosti a další související zákony.

„Pracovník IPS se musí dobře orientovat v zákonech – ZoZ, SSP, zdravotním pojištění, školském zákoně, zákoně o důchodovém pojištění. Informace předávané klientům musí být přesné, správné a navzájem se prolínají.“

Obdobná pracoviště v Německu a Rakousku mají čtyři i více pracovníků, protože k provádění komplexní aktivační strategie jsou zapotřebí dostatečné personální zdroje odpovídající počtu klientů. Jejich týmy jsou obvykle interdisciplinární a nechybí mezi nimi kariérový psycholog, pracovník pro navazování spoluprací s dalšími institucemi a sociální pracovník.³⁵

³⁵ DUELL, N., VOGLER-LUDWIG, K. *The role of public employment services in youth integration. A review of European good practice.* Analytical Paper. The European Commission Mutual Learning Programme for Public Employment Services DG Employment, Social Affairs and Inclusion. Economix Research & Consulting

„V současnosti je **velká roztržitost činností na IPS**, které kladou vysoké nároky na poradce, a tudíž není v silách poradce obsáhnout celou problematiku kariérového poradenství v takové šíři, která by byla žádoucí pro budoucí rozvoj poradenských služeb v této oblasti.

Na základě výše uvedených doporučených cílových skupin lze pro personální obsazení IPS stanovit jednoduchá pravidla. Např.:

a) Dostupnost služeb IPS po celé ČR

V každém okrese (nebo městské části Prahy) je minimálně jedno IPS. Pokud jsou od sebe dvě IPS vzdálena méně než 20 km a existuje mezi nimi dobré dopravní spojení umožňující přesun třídních kolektivů, slučují se v jednu: jeden vedoucí, součet úvazků (bez vedoucího IPS a metodika IPS) se krátí o 20 %.

Pokud by pro celý kraj bylo jen jedno IPS sídlící v krajském městě, nebylo by možno hovořit o dostupnosti jejích služeb.

„Dostupné poradenství v rámci regionu pro všechny potřebné klienty a zachování rovných podmínek ve všech směrech pro všechna poradenská pracoviště.“

b) IPS jako nástroj prevence nezaměstnanosti mladých lidí

Počet úvazků pro preventivní práci s třídními kolektivy (tab. č. 2, sloupec h) se na okresní úrovni odvozuje od počtu třídních kolektivů 7., 8. a 9. tříd základních škol a posledních a předposledních ročníků středních škol (zejména gymnázií), kteří jsou nejpočetnější potenciální cílovou skupinou IPS. Přepočítávání úvazků se provádí koncem kalendářního roku pro rok následující na základě statistik daného školního roku. Doporučuje se, aby jeden poradce by měl na starosti maximálně 140 třídních kolektivů.

Z důvodu nedostupnosti komplexních přehledů o počtech třídních kolektivů v jednotlivých okresech byl v tab. č. 2 pro výpočet počtu třídních kolektivů použit jen počet mládeže ve věku od 0 do 14 let z dat ČSU³⁶ (sloupec d), ze kterého byl vlastními výpočty z ročenky školství³⁷ odvozen počet třídních kolektivů posledních tří ročníků základní školy. Údaje v tab. č. 2 tudíž nezohledňují potřebu pracovat s třídními kolektivy posledních dvou ročníků gymnázií.

„Práce v IPS, poradenství je skutečně prevencí nezaměstnanosti, i když se nedají hned vyčíslit finanční efekty. V našem regionu není jiná služba, která by tyto potřeby klientů zabezpečila.

c) IPS zabezpečuje zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání mladistvým podle § 33 zákona o zaměstnanosti

Inovativní a možná trošku kontroverzní je návrh, aby IPS pracovalo s evidovanými uchazeči o zaměstnání – viz [kapitola 3.3](#).

in collaboration with GHK Limited / Budapest Institute. 2011. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/social/<15.8.2011>>

³⁶ Zdroj: Věková struktura obyvatel v krajích. ČSÚ. Dostupné na: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0040PU_KR&vo=tabulka&kapitola_id=19.<24.8.2011>

³⁷ Zdroj: Ročenka školství. Rok 201/2011. Výkonové ukazatele, Tab. C1.8: Základní vzdělávání – věková struktura žáků – podle území. <http://www.uiv.cz/rubrika/98<22.8.2011>>

Počet úvazků se na okresní úrovni odvozuje z údajů o počtu dostupných registrovaných uchazečů o zaměstnání do 18 let (průměrná hodnota předchozího roku). Doporučuje se, aby jeden poradce měl na starosti maximálně 140 registrovaných mladistvých uchazečů o zaměstnání, od čehož je odvozen počet úvazků ve sloupci h tab. č. 2. Přepočítávání úvazků se provádí koncem kalendářního roku pro rok následující na základě průměrných hodnot registrovaných uchazečů o zaměstnání do 18 let věku předchozího roku.

d) Zajištění koordinace činností sítě IPS

Krajská IPS je také metodickým a koordinačním pracovištěm pro ostatní IPS kraje. V každé krajské IPS se zřizuje pracovní pozice „metodik IPS“ (tab. č. 2, sloupec g, úvazek 1,0) – viz [kapitola 5.2.2](#)).

e) Vedení IPS

Vedoucí krajské IPS má bez ohledu na velikost spádové oblasti úvazek 1,0 (tab. č. 2, sloupec j) a je plně zapojen do činnosti IPS. Doporučuje se, aby vedoucí krajské IPS byl zároveň metodikem IPS. V tom případě se úvazek metodika IPS ruší.

Tabulka č. 2: Návrh počtu pracovníků a vedoucích IPS

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
P.č.	Okres	Počet obyvatel	v tom ve věku 0 až 14 let	Odhad počtu třídních kolektivů 7., 8. a 9. tříd ZŠ	Počet nezam. dostupných absolventů a mladistvých do 18 let	Metodik IPS	Počet úvazků pro práci s třídními kolektivy	Počet úvazků pro práci s nezam. absolventy a mladistvými	Počet úvazků vedoucích IPS	Celkem
1	Praha hl. město	1 257 158	161 294	1 367	1 295	1	9,76	9,25	2	22,01
2	Ostrava-město	333 579	46 987	398	969	1	2,84	6,92	1	11,77
3	Brno-město	371 371	48 582	412	723	1	2,94	5,16	1	10,11
4	Karviná	270 412	37 409	317	783	-	2,26	5,59	1	8,86
5	Olomouc	232 226	33 341	283	616	1	2,02	4,40	1	8,42
6	České Budějovice	187 799	27 185	230	445	1	1,65	3,18	1	6,82
7	Zlín	192 639	26 923	228	441	1	1,63	3,15	1	6,78
8	Hodonín	160 742	24 337	206	413	1	1,47	2,95	1	6,42
9	Frýdek-Místek	212 100	30 986	263	491	-	1,88	3,51	1	6,38
10	Brno-venkov	203 216	31 750	269	482	-	1,92	3,44	1	6,36
11	Liberec	170 410	25 805	219	386	1	1,56	2,76	1	6,32
12	Opava	177 236	25 983	220	518	-	1,57	3,70	1	6,27
13	Kladno	156 524	21 173	179	558	-	1,28	3,99	1	6,27
14	Hradec Králové	163 378	22 848	194	393	1	1,38	2,81	1	6,19
15	Ústí nad Labem	121 699	19 128	162	371	1	1,16	2,65	1	5,81
16	Pardubice	168 446	23 559	200	314	1	1,43	2,24	1	5,67
17	Děčín	135 238	21 011	178	435	-	1,27	3,11	1	5,38
18	Jihlava	112 707	16 517	140	316	1	1,00	2,26	1	5,26

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
P.č.	Okres	Počet obyvatel	v tom ve věku 0 až 14 let	Odhad počtu třídních kolektivů 7., 8. a 9. tříd ZŠ	Počet nezam. dostupných absolventů a mladistvých do 18 let	Metodik IPS	Počet úvazků pro práci s třídními kolektivy	Počet úvazků pro práci s nezam. absolventy a mladistvými	Počet úvazků vedoucích IPS	Celkem
19	Třebíč	113 590	16 323	138	442	-	0,99	3,16	1	5,15
20	Karlovy Vary	119 289	16 574	140	295	1	1,00	2,11	1	5,11
21	Vsetín	145 464	21 006	178	378	-	1,27	2,70	1	4,97
22	Plzeň-město	184 885	24 126	204	209	1	1,46	1,49	1	4,95
23	Most	116 797	17 482	148	400	-	1,06	2,86	1	4,92
24	Teplice	129 932	19 988	169	376	-	1,21	2,69	1	4,90
25	Břeclav	113 842	15 917	135	409	-	0,96	2,92	1	4,88
26	Chomutov	127 218	19 363	164	360	-	1,17	2,57	1	4,74
27	Přerov	133 932	18 834	160	361	-	1,14	2,58	1	4,72
28	Nový Jičín	152 524	22 871	194	303	-	1,38	2,16	1	4,55
29	Znojmo	113 720	16 633	141	362	-	1,01	2,59	0,8	4,39
30	Bruntál	97 369	14 231	121	360	-	0,86	2,57	0,8	4,23
31	Žďár nad Sázavou	119 718	17 971	152	319	-	1,09	2,28	0,8	4,17
32	Kroměříž	108 055	14 776	125	339	-	0,89	2,42	0,8	4,12
33	Ústí nad Orlicí	139 114	21 272	180	279	-	1,29	1,99	0,8	4,08
34	Sokolov	92 834	14 176	120	330	-	0,86	2,36	0,8	4,02
35	Příbram	112 578	16 161	137	298	-	0,98	2,13	0,8	3,91
36	Svitavy	105 209	15 889	135	294	-	0,96	2,10	0,8	3,86
37	Uherské Hradiště	144 203	20 046	170	254	-	1,21	1,81	0,8	3,83
38	Česká Lípa	146 403	26 135	221	194	-	1,58	1,39	0,8	3,77
39	Louny	87 220	13 441	114	299	-	0,81	2,14	0,8	3,75
40	Praha-východ	104 278	16 491	140	271	-	1,00	1,94	0,8	3,73
41	Šumperk	124 246	17 916	152	252	-	1,08	1,80	0,8	3,68
42	Litoměřice	117 941	17 799	151	249	-	1,08	1,78	0,8	3,66
43	Mělník	102 628	15 492	131	267	-	0,94	1,91	0,6	3,44
44	Prostějov	119 814	17 552	149	233	-	1,06	1,66	0,6	3,33
45	Chrudim	104 395	15 295	130	252	-	0,93	1,80	0,6	3,33
46	Blansko	110 182	15 893	135	245	-	0,96	1,75	0,6	3,31
47	Trutnov	106 884	15 511	131	248	-	0,94	1,77	0,6	3,31
48	Tábor	103 070	14 521	123	243	-	0,88	1,74	0,6	3,21
49	Nymburk	92 679	14 715	125	230	-	0,89	1,64	0,6	3,13
50	Jablonec nad Nisou	90 569	13 289	113	229	-	0,80	1,64	0,6	3,04
51	Vyškov	89 097	12 999	110	215	-	0,79	1,54	0,6	2,92
52	Praha-západ	120 990	22 391	190	133	-	1,36	0,95	0,6	2,91

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
P.č.	Okres	Počet obyvatel	v tom ve věku 0 až 14 let	Odhad počtu třídních kolektivů 7., 8. a 9. tříd ZŠ	Počet nezam. absolventů a mladistvých do 18 let	Metodik IPS	Počet úvazků pro práci s třídními kolektivy	Počet úvazků pro práci s nezam. absolventy a mladistvými	Počet úvazků vedoucích IPS	Celkem
53	Havlíčkův Brod	95 679	13 738	116	204	-	0,83	1,46	0,6	2,89
54	Náchod	112 294	16 902	143	167	-	1,02	1,19	0,6	2,82
55	Cheb	95 321	14 366	122	182	-	0,87	1,30	0,6	2,77
56	Jindřichův Hradec	93 180	13 431	114	167	-	0,81	1,19	0,4	2,41
57	Klatovy	88 641	12 513	106	170	-	0,76	1,21	0,4	2,37
58	Benešov	94 652	13 929	118	148	-	0,84	1,06	0,4	2,30
59	Mladá Boleslav	122 816	17 970	152	111	-	1,09	0,79	0,4	2,28
60	Jičín	80 165	11 330	96	156	-	0,69	1,11	0,4	2,20
61	Český Krumlov	61 706	9 814	83	154	-	0,59	1,10	0,4	2,09
62	Beroun	85 081	13 182	112	124	-	0,80	0,89	0,4	2,08
63	Semily	74 685	10 762	91	139	-	0,65	0,99	0,4	2,04
64	Plzeň-sever	75 470	11 616	98	129	-	0,70	0,92	0,4	2,02
65	Tachov	79 152	11 992	102	119	-	0,73	0,85	0,4	1,98
66	Rychnov nad Kněžnou	53 407	8 028	68	148	-	0,49	1,06	0,4	1,94
67	Kolín	95 764	14 276	121	90	-	0,86	0,64	0,4	1,91
68	Strakonice	70 807	10 089	86	124	-	0,61	0,89	0,4	1,90
69	Pelhřimov	72 875	10 149	86	118	-	0,61	0,84	0,3	1,76
70	Rakovník	55 641	7 801	66	130	-	0,47	0,93	0,3	1,70
71	Písek	70 673	9 912	84	111	-	0,60	0,79	0,3	1,69
72	Plzeň-jih	61 655	8 962	76	112	-	0,54	0,80	0,2	1,54
73	Jeseník	75 004	10 318	87	94	-	0,62	0,67	0,2	1,50
74	Kutná Hora	41 095	5 811	49	128	-	0,35	0,91	0,2	1,47
75	Domažlice	60 780	9 084	77	89	-	0,55	0,64	0,2	1,39
76	Prachatice	51 471	7 763	66	97	-	0,47	0,69	0,2	1,36
77	Rokycany	47 207	6 507	55	66	-	0,39	0,47	0,2	1,07
	Česká republika celkem	10 532 770	1518142	12865,61	23 154	14,00	91,90	165,39	55,30	326,58
				Síť IPS celkem pracovních úvazků			326,58			

Zdroj:

Sloupce c + d: Český statistický úřad. Dostupné na www.czso.cz <12.8.2011>

Podklad pro výpočet sloupce e: Ročenka školství. Dostupné na www.uiv.cz <12.8.2011>

Sloupec f: Struktura uchazečů o zaměstnání k 30. červnu 2011. Dostupné na: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes> <12.8.2011>

Sloupce g – k: Vlastní výpočty

6.2 NÁVRH ODBORNÉHO PROFILU PRACOVNÍKŮ IPS

Optimálním oborem vzdělání pro pracovníka IPS je zcela jednoznačně (podle názoru 68 % respondentů provedeného dotazníkového šetření) studium pedagogicky a andragogiky. Na pomyslném druhém místě jsou obory zaměřené na sociální práci – uvedlo je 46 % dotazovaných. Často byla uváděna také psychologie (20 %) a humanitní vědy obecně (12 %), v menší míře sociologie, ekonomie či právo (3-5 %). Zbývající skupinu odpovědí tvořily obory méně obvyklé, ale přesto související s činností pracovníků IPS – jako například: poradenství, vychovatelství, personalistika, veřejná správa, administrativa, lidské zdroje a také „práce s lidmi – všeobecně“.³⁸

Doporučené obory vzdělávání jsou tedy pedagogika, andragogika, sociální práce a obory, které vybavují absolventy kompetencemi pro poskytování poradenství.

6.3 NÁVRH DALŠÍHO A PRŮBĚŽNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ IPS

Poradenští pracovníci IPS cítí nedostatky v zajištění průběžného vzdělávání v různých oblastech.

„Jelikož pracovníci IPS musí sledovat oblasti, které využívají ke své práci, vidím i jako jeden z potřebných bodů – možnost školení, získávání nových informací ohledně možnosti využívání nových metod práce se skupinou, možnosti testování s možností zaučení, možnost setkávání se a předávání si zkušeností a dobré praxe v rámci samotných pracovníků IPS.“

Z hlediska vzdělávání byl respondenty vznesen požadavek na průběžné proškolení v následujících oblastech:

- „poradenská práce (komunikace, sociologie, nové přístupy ke znevýhodněným lidem),
- speciální pedagogika (nové metody v oblasti práce se zdravotně znevýhodněnými,
- zvládání poruch učení či chování, práce se sociálně znevýhodněnými),
- andragogika (výchova a vzdělávání mimo jiné znevýhodněných lidí),
- metody osobnostně sociální výchovy při skupinovém poradenství,
- kariérový koučink,
- on-line poradenství - poradenství s využitím pro mladé lidi atraktivních forem technologií a komunikací jako např. instant messaging“

Všechny výše uvedené oblasti se doporučují pro zařazení do vzdělávacího programu pro pracovníky IPS.

³⁸ MAŘÍKOVÁ, P., FREIBERGOVÁ, Z., VEPŘKOVÁ, R. *Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření*. Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10. Národní vzdělávací fond. Praha. 2011.

6.4 NÁVRH PROSTOROVÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENÍ IPS

Zázemí a vybavení IPS by se mělo odvíjet od činnosti, kterou IPS zajišťují.

*„Zázemí by mělo odpovídat činnostem, které budou IPS zajišťovat. Měla by fungovat co nejbližší lidem, být co nejvíce dosažitelná - tudíž i na **okrese (nejenom na kraji)**.“*

Důraz by měl být kladen na poradenskou činnost jak individuální, tak skupinovou a pro všechny činnosti by mělo každé IPS být adekvátně prostorově, technicky i informačně zabezpečeno. Neměly by chybět počítače napojené na internet přístupné klientům ať již jako součást IPS nebo jiného útvaru umožňující např. posílání e-mailů zaměstnavatelům, stejně jako nástěnky s nabídkou aktivit IPS v prostorech, kde se pohybuje většina klientů Úřadu práce.

*„Pokud se očekává intenzivnější činnost s klientem – různé motivační kurzy, Job Cluby, práce se skupinami atd., tzn. všechny další činnosti, které již zazněly v závěrečné zprávě a jsou přínosem při poradenských službách veřejnosti, pak je k tomu nutné zajištění prostor vyhovujících pro množství lidí, které těmito aktivitami a poradenskými službami projdou. Jak **jednotlivé kanceláře** - samostatné pro poradce zajišťující speciální poradenské činnosti a individuální pohovory, tak **velké místnosti pro skupinové aktivity** vybavené moderní audiovizuální technikou, a dalším nezbytným v dnešní době vybavením pro přednášky. Rovněž místnost vybavenou PC s připojením na **internet pro samostatnou práci klientů**, dále různé informační cedule - nástěnky, poutače atd.“*

Na mnohých IPS chybí zázemí pro práci s menšími skupinami a interaktivní tabule.

*„... **lepší zázemí pro práci s menšími skupinami** (židle s opěrkami pro psaní), interaktivní tabule, nejen pro žáky, studenty, ale v IPS také zajišťujeme tzv. Job Cluby práce.“*

Doporučuje se, aby byly prostory IPS uživatelsky vřidné a přístupné rovnou z ulice. Měly by být uživatelsky i funkčně bezbariérové a otevřené veřejnosti v pracovních dnech devět až dvanáct hodin.

*„Osobně se domnívám, že by nebylo od věci, naši dobře technicky vybavenou IPS **denně otevřít veřejnosti**. ... Bohužel v současné době toto není možné z kapacitních i personálních důvodů našeho kontaktního pracoviště.“*

Mnohé informační zdroje, kterými je IPS vybaveno, je potřeba neustále aktualizovat.

„Know-how IPS je jedinečné, léty prověřené, akorát se bohužel zaspala ta inovace, aktualizace hlavně z MPSV.“

Není potřeba, aby byla tato aktualizace prováděna z vnějšku. Bude-li na nich práce dobře zorganizována a budou-li mít IPS dostatečnou personální kapacitu, mohou na aktualizaci průběžně spolupracovat. Větší objem prací nebo práce, na kterou mezi sebou IPS nenajdou dostatek odbornosti, může být zadána výběrovým řízením externímu dodavateli.

„Na současném stavu mi vadí především zastaralost všech informačních médií v IPS ... Aktualizace DVD, aktualizace profesiogramů povolání (šanonů povolání)“.

Rezervy jsou i v technickém vybavení IPS, které by mohlo zefektivnit využití služeb. **Doporučuje se zavést online rezervační systém** sloužící nejen poradcům jako jejich pracovní kalendář. Volné i obsazené termíny by mohly být přístupné prostřednictvím webových stránek a jejich prostřednictvím by se měli možnost klienti (jednotlivci i třídní kolektivy) online přihlašovat k individuálním nebo

skupinovým akcím pořádaných konkrétní IPS. Tyto systémy umí také automaticky zasílat potvrzení o sjednané schůzce, ale i upozornění na termín sjednané schůzky např. jeden den před jejím konáním.

„ ... možnost on line rezervace schůzek s poradcem, zatraktivnění prostředí IPS – držet krok s moderními technologiemi.“

Doporučené prostory a jejich vybavení je uvedeno v tab. č. 3. Hlavním kritériem je návrh počtu pracovních úvazků zaměstnanců IPS uvedený v tab. č. 2.

Tabulka č. 3: Návrh počtu a vybavení prostor IPS

Počet pracovních úvazků IPS (Počet IPS s daným počtem úvazků)		12-8	7-5,5	5,4-4,5	4,4-3,5	3,4-2,5	2,4-1,5	1,4-1
		(6)	(11)	(12)	(14)	(13)	(19)	(3)
A	Kancelář vedoucího	1	1	1	1	1	1	-
B	Konzultační místo pro individuální práci s klienty	4	2	2	2	2	1	1
C	Konzultační místnost pro práci s malou skupinou klientů (do 12 osob)	2	2	1	1	1	-	-
D	Konzultační místnost pro práci s malou skupinou klientů (do 25 osob)	1	1	1	1	1	1	1
E	Info koutek:	1	1	1	1	1	1	1
	- počet počítačů v info koutku	12	8	8	8	6	6	4
F	Odpočívárna	1	1	1	1	1	1	1
G	Informační nástěnky	1	1	1	1	1	1	1

Poznámky k vybavení jednotlivých pracovních míst:

- A) **Kancelář vedoucího:** místnost pod uzavřením se stolním počítačem s přístupem na internet, telefonem a kopírkou.
- B) **Konzultační místo pro individuální práci s klienty:** pracovní místo vhodné pro konzultace vybavené stolním počítačem připojeným na internet a telefonem. Není podmínkou uzavřený a oddělený prostor, ale takový, který poskytuje důvěrnou atmosféru a ochranu jak klientovi, tak i poradci.
- C) **Konzultační místnost pro práci s malou skupinou klientů (min. pro 12 účastníků):** místnost (min. 20 m²) vybavená židlemi s područkami na psaní a potřebnou prezentační technikou (počítač, dataprojektor, případně interaktivní tabule, flipchart).
- D) **Konzultační místnost pro práci s větší skupinou klientů (min. pro 25 účastníků):** místnost (min. 40 m²) vybavená stejně jako ad C) jen větší.
- E) **Info koutek:** otevřený prostor vybavený počítači s přístupem na internet, kam může vejít a posadit se k počítači jakýkoliv klient. Musí zde být stálá služba – střídání pracovníků IPS podle rozpisu. Služba má nejen dohled, ale je také k dispozici pro případné dotazy a pomoc při vyhledávání informací. V tomto prostoru budou klientům také k dispozici různé tištěné materiály.

- F) **Odpočívárna:** prostor, ve kterém si pracovníci IPS mohou uvařit čaj/kávu, sníst svačinu/oběd s vyvěšenými pravidly používání tohoto prostoru, etickým kodexem poradce, změnami zákona o zaměstnanosti, nabídkou dalšího vzdělávání atd. Také zde může být tabule pro rozpis služeb v info koutku nebo na dalších sdílených pracovištích. Samozřejmostí je dostatečné sociální zázemí pro dámy i pány, oddělené pro pracovníky IPS a pro klienty.
- G) **Informační nástěnky:** v prostoru, kde se pohybují klienti s propagačními materiály a informacemi o aktivitách IPS.

Ad body C) a D):

- Na personálně „malých“ IPS bude postačovat jedna místnost pro práci s větší skupinou.
- Oba typy konzultačních místností budou k dispozici i jiným útvarům pro skupinové aktivity.
- U obou typů místnosti se doporučuje využívat (nebo nechat vyvinout) rezervační systém, který umožní rezervovat místnost po půl hodinách a opakovaně po určitou dobu – např. po dobu jednoho měsíce pro jednu opakující se aktivitu ve stejný den a hodinu.

7 ZÁVĚREM

Z vnějšího pohledu se situace, ve které se informační a poradenská střediska pro volbu a změnu povolání ocitla, nejeví příliš optimisticky. Doufejme, že vedení MPSV a Generálního ředitelství Úřadu práce ČR nezruší v zájmu úspor finančních prostředků poslední a jediný proaktivní a preventivní nástroj nezaměstnanosti mladých lidí, protože stát by se měl chovat zodpovědně jak k mladé generaci, tak i k její budoucnosti.

V tomto materiálu jsou předkládána doporučení různých závažností a řešící služby poskytované IPS na různých úrovních. Ze systémového hlediska jsou podle názoru řešitelů projektu výzkumu MPSV č. HC 207/10 **Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce v procesu přechodu mladých lidí na trh práce** překládána zejména doporučení následující:

- Informační a poradenská střediska pro volbu povolání **nerušit, nepřesouvat do jiného rezortu, nenakupovat to, co IPS umějí, ponechat** jako nedílnou součást Úřadu práce ČR v ověřeném rozsahu (celkem 83 IPS, z toho 77 na krajích a 6 IPS na dislokovaných pracovištích úřadů práce), symetricky rozmístěném po celé ČR.
- **Projednat s MŠMT přípravu národní strategie podpory přechodu mladých lidí na trh práce.** Soustředit se na cíle, na preventivní i nápravná opatření. Vyjasnit si pravidla, pravomoci a odpovědnost za jednotlivé fáze tohoto přechodu, které by měly být v koncepci rozvoje IPS zohledněny. Doporučuje se, aby byla strategie v souladu s cíli evropské strategie Evropa 2020.
- Na úrovni vlády projednat národní **Strategii podpory přechodu mladých lidí na trh práce** a vyjasnit si pravidla, pravomoci a odpovědnost za jednotlivé fáze tohoto přechodu a finanční prostředky potřebné pro realizaci této strategie.
- Vypracovat **koncepci práce sítě IPS** v souladu s národní strategií podpory přechodu mladých lidí na trh práce integrující náměty uvedené v kap. č. 3 a 4.
- Stanovit **proces řízení sítě IPS** např. na základě cílů (viz kap. 5), stanovit normativy personálního, prostorového a technického vybavení (viz kap. 6) např. na základě počtu žáků posledních ročníků základních škol tak, aby všechny IPS byly schopny naplňovat cíle a úkoly stanovené koncepcí a přitom byly služby IPS dostupné všem občanům, kteří jejich služby potřebují.

Závěrem ještě pár citací od respondentů, ke kterým není co dodat.

*„Pokud má fungovat ekonomika státu a s tím i spojené zvyšování životní úrovně lidí, je nutná vzdělanost lidí, propracovaný školský systém vzdělávání a následně i celoživotního vzdělávání, což vše souvisí s trhem práce. **Nelze oddělit vzdělávání a trh práce.** Proto je nutné začít s informovaností mládeže o trhu práce již co nejdříve - od 2. stupně ZŠ, aby je bylo možné připravit na jejich profesní život s ohledem na jejich zařazení do vzdělávání (volba školy jako přípravy pro určité povolání, uvědomění si, že se budou podílet na rozvoji ekonomiky a životní úrovně své země právě tím, jak obstojí na trhu práce a to dnes nejen v rámci republiky, ale i EU a světa). Takže čím dříve si toto uvědomí a začlení se aktivně do systému vzdělávání, tím lépe. Samozřejmě je nutné působit na celou společnost (včetně tedy jejich rodičů) v tomto ohledu, protože ta formuje mladé lidi a ti přebírají vzory (hlavně v rodině).“*

„Poradenství se stalo významným prvkem moderní společnosti, všech jejích oblastí. Je úzce spojeno se společenským vývojem. Při ohromném tempu rozvoje vědy, technologií, postupů a jejich různorodosti, legislativních změnách apod., se i odborník setkává s potřebou využít odbornou radu, pomoc – poradenství. I v běžném životě jsou na každého jednotlivce kladeny čím dál větší nároky, mnoho lidí se nedokáže změnám tak rychle přizpůsobovat, mohou být bezradní, propadat beznaději, dělat chyby z nevědomosti, neznalosti apod., ztrácí schopnost uspět ve společnosti.“

„Důležité je naučit mladé lidi vnímat také svůj potenciál - jaké jsou jejich schopnosti, čemu se věnují ve volném čase (co je zajímavá - vzbudit u nich potřebu uvědomění si, že je důležité tyto své zájmy pěstovat a rozvíjet, pracovat na nich a ne jen - to by mne asi bavilo a nic pro to nedělat), jaké mají předpoklady pro daná povolání (i s ohledem na jejich zdravotní stav). Takže na tomto dlouhodobějším procesu seznamování se s trhem práce a postupným začleňováním se do něj, by měl na žáky a studenty působit hlavně učitel předmětů, do nichž jsou tato témata světa práce a volby povolání začleňována a také výchovný poradce.“

Příprava na přechod do návazného studia nebo na trh práce by se měla uskutečňovat ...

*„... co nejdříve již ve škole a následně v centrech kariérového poradenství (IPS), nejdříve formou výuky jednotlivých témat souvisejících s trhem práce a osobností, následně formou besed, exkurzí, projektů, kdy se seznamují s realitou a praxí, setkávají se s lidmi z praxe (mimo školu), utváří si vlastní názor na svůj další profesní život. Nejprve se s tímto tématem seznamují ve školách a následně všude kolem sebe - podnikách, organizacích, v rodinách - zaměstnání rodičů (jejich vtažení do tématu - co dělají, kde pracují...), internetové portály, blogy, sociální sítě... **Veškeré tyto informace o trhu práce by mělo zastřešovat poradenské centrum (IPS), které bude disponovat všemi těmito informacemi a bude aktivně spolupracovat se všemi zúčastněnými stranami.** Takovéto centrum by mělo být co nejbližší lidem a snadno dosažitelné (samozřejmě zdarma poskytující veškeré standardní služby v co nejvyšší míře a šíři, ale také možnost disponovat i s nadstandardními službami např. i placenými).“*

„Závěrem:

- Využít potenciálu vlastních pracovníků (proškolených, zkušených, dlouhodobá praxe)
- Zaměřit se na provádění vlastního skupinového poradenství.
- Nakupovat pouze speciální externí služby.
- Zrušit povinnost vybírat vzdělávací organizace v nepružném výběrovém řízení (když zákon o VZ ve vzdělávání nepožaduje)
- Rozšířit cílové skupiny o rodiče především žáků ZŠ a skupinu nezaměstnaných.
- Snažit se více zapojit do spolupráce zaměstnavatele a hospodářskou komoru, ale i školské odbory MÚ a KÚ.
- Změnit nástroje APZ a podpořit zaměstnavatele, aby vytvářeli pracovní místa, requalifikovat účelně pro konkrétního zaměstnavatele.“

„Zakončím sloganem ☺ „Komu práce nevadí, úřad práce poradí“.“

8 POUŽITÁ LITERATURA

CONTROS, s.r.o. Proces řízení podle cílů. Dostupné na http://www.contros.cz/management/mbo/MBO_system.htm <25.8.2011>

DUELL, N., KETTNER, A., VOGLER-LUDWIG, K. *Comparative paper on youth integration*. DG Employment, Social Affairs and Inclusion. GHK, Budapest Institute. Budapest, 2011. Dostupné na ec.europa.eu/social/ <15.8.2011>

DUELL, N., VOGLER-LUDWIG, K. *The role of public employment services in youth integration. A review of European good practice. Analytical Paper*. The European Commission Mutual Learning Programme for Public Employment Services DG Employment, Social Affairs and Inclusion. Economix Research & Consulting in collaboration with GHK Limited / Budapest Institute. 2011. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/social/> <15.8.2011>

Evropská komise: Europa 2020. Dostupné na http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/communication_en.pdf <4.8.2011>.

FREIBERGOVÁ, Z. *Informačně-poradenské služby veřejných služeb zaměstnanosti podporující pracovní uplatnění občanů: popis stávajícího a návrh nového modelu*. Praha: Národní vzdělávací fond, 2008.

FREIBERGOVÁ, Z., STRAKOVÁ, A., ČECH, V. *Systém poradenství pro další profesní vzdělávání*. Pracovní materiál. Dosud nepublikováno. NVF. Praha, 2003.

FREIBERGOVÁ, Z., TŘÍSKALOVÁ, L. *Anketa mezi výchovnými poradci základních a středních škol na téma Informační a poradenská střediska úřadů práce uskutečněná Asociací výchovných poradců, o.s. s pomocí Střediska podpory poradenských služeb Národního vzdělávacího fondu*. Praha, 2011. Dostupné na <http://www.asociacevp.cz/clanky/Anketa-Avp-IPS.pdf> <4.8.2011>

Informace MPSV č. 10/2008 ze dne 19. 11. 2008.

INSEAD. *An overview of the Organizations and Methods used to support Career Guidance in Europe*. Ellinogermaniki Agogi, Orientum, Alba, Technical University of Dresden, University of Louis Pasteur, Technical University of Sofia, IPA S.A., Alpha-Omega Communications, Newman College of Higher Education. 2007.

KUBÍN, Z. *Dílčí kvalifikace: nově certifikována kvalifikace Pokladní*. Dostupné na: <http://www.komora.cz/zpravodajstvi-a-media/aktuality-4/veda-vzdelavani-lidske-zdroje/dilci-kvalifikace-nove-certifikovana-kvalifikace-pokladni.aspx> <24.8.2011>

MAŘÍKOVÁ, P., FREIBERGOVÁ, Z., VEPŘKOVÁ, R. *Analýza činnosti informačních a poradenských středisek úřadů práce: Výsledky výzkumného šetření*. Projekt výzkumu MPSV č. HC 207/10. Národní vzdělávací fond. Praha. 2011.

Metodický pokyn MPSV č. 10/1993 o zřizování informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

Metodický pokyn MPSV č. 16/1994 o druhé etapě zřizování Informačních a poradenských středisek pro volbu povolání na úřadech práce.

Mládež v pohybu. Dostupné na <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=cs> <4.8.2011>

RADA EVROPSKÉ UNIE *Podpora zaměstnanosti mládeže v zájmu dosažení cílů strategie Evropa 2020 – závěry Rady (11838/11)*. Brusel, 2011.

RADA EVROPSKÉ UNIE. Tisková zpráva ze 3099. zasedání Rady pro Zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (11574/11). Brusel, 2011.

Ročenka školství. Rok 201/2011. Výkonové ukazatele, Tab. C1.8: Základní vzdělávání – věková struktura žáků – podle území. <http://www.uiv.cz/rubrika/98> <22.8.2011>

SENGE, P. M. *Pátá disciplína – Teorie a praxe učící se organizace*. 1. vydání, Praha, Management Press, 2007. IN: KRÁTKÝ, P., VAISOVÁ, H. *Síť učících se organizací. Metodika vzájemného vzdělávání v neziskovém sektoru*. Pardubice, 2010. ISBN 978-80-254-8560-6

Statistiky Integrovaného portálu MPSV. Dostupné na: <http://portal.mpsv.cz/sprava/webstat> <24.8.2011>

Věková struktura obyvatel v krajích. ČSÚ. Dostupné na: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0040PU_KR&vo=tabulka&kapitola_id=19. <24.8.2011>

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. ze dne 9. února 2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

WESTPHAL, CH., PRATT, S. *European Employment Observatory Review. Youth employment measures 2010*. European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion, Unit C1. Dostupné na: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6711&langId=en <4.8.2011>.

Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti.

9 PŘÍLOHY - PŘÍKLADY „DOBŘE PRAXE“ V IPS

Jedním z nástrojů, které přispívají ke zkvalitnění práce v různých oblastech, je předávání příkladů „dobré praxe“. Jedná se o publikování určitého systému práce, úspěšného projektu, osvědčeného postupu či metody, kterou mohou využít i další pracoviště zabývající se stejnou činností. V našem projektu jsme s pojmem „dobrá praxe“ pracovali dvakrát. Poprvé v individuálním dotazníku, kde jsme se ptali na využívání příkladů dobré praxe poradenské práce s mládeží chystající se ukončit základní školu, střední školu či učiliště. Následující otázka přinášela prostor pro uvedení příkladů (z české či zahraniční literatury), které jsou použitelné pro práci IPS s mladými lidmi.

Odpovědi se ve většině případů týkaly pořádání besed pro tuto skupinu klientů, někteří však namítali, že odpověď na tuto otázku by vyžadovala větší prostor a více času. Proto jsme toto téma zařadili i na program semináře k projektu, kde mohli zájemci vystoupit a prezentovat své osvědčené příklady dobré praxe. Tato kapitola tedy shrnuje oba zdroje – jak otevřené odpovědi (shrnutí tematických okruhů odpovědí doplněné výčtem nejzajímavějších), tak i příspěvky prezentované na semináři a zpracované samotnými pracovníky IPS. Příspěvky ze semináře mají uvedeno autorství.

Je třeba upozornit na fakt, že vzhledem k organizačním změnám po 1. dubnu 2011 se mnohé změnilo a činnost IPS byla na některých pracovištích omezena. Změnila se také struktura informací dostupných na webových stránkách původních úřadů práce, takže ne vše, co je dále prezentováno, je v současné době dostupné.

9.1 PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE UVEDENÉ V DOTAZNÍKU

Otevřené odpovědi mají mnoho různých podob. Asi třetina pracovníků žádný příklad neuvadla, ostatní se však snažili. Většina z nich přesto uváděla pouze standardní činnosti, které patří do běžné pracovní náplně IPS. I v těchto odpovědích však lze nalézt některé postupy, které by mohly sloužit jako dobrý příklad těm, kteří to dělají jinak.

Nejčastěji bylo zmiňováno individuální poradenství a osobní pohovory (cca pětinou respondentů) – většinou obecně, někdy doplněné podrobným postupem celé návštěvy jako třeba v tomto případě:

- *Postup v práci s klientem - poradenský rozhovor (anamnéza) + zájmový dotazník + vyhodnocení za účasti klienta + seznámení s možnostmi + případná další spolupráce s rodiči, pedagogem, příp. další kontakt k ujasnění postupů*
- *pohovor s klientem, zájmové testy, pohovor s rodiči či výchovným poradcem, rozbor situace, společné hledání vhodného oboru a školy*

Někteří se vyjadřovali konkrétně ke skupině studentů, kteří ukončili studium předčasně. Práce s nimi má svá specifika, jak je patrné z následujících ukázek odpovědí:

- *Pro předčasné: zvolím metodu rozhovoru a pokusím se argumentovat tím, že dokončené vzdělání je větší devizou pro následné uplatnění na trhu práce - s pomocí demonstrace volných míst.*
- *Pro předčasné ukončení - důležitost vzdělání, informace o situaci na TP, možnosti vzdělávání, práce s psychologem, práce v Job clubech apod. S mládeží, která ukončila studium - informace z TP, práce JC (životopis, přijímací pohovor, právní minimum, asertivita atd.)*
- *probrat situaci na trhu práce s tím, že je prakticky nereálné bez vzdělání najít zaměstnání - upozornit na to, že budou bez prostředků - projednat možnosti dalšího vzdělávání, umožnit udělení testu zájmů, kontaktovat školy, které klienta zaujmou...*
- *zjistit příčinu úniku a hledat možná řešení setrvání v systému vzdělávání*
- *Měsíční statistiky - nedokončené vzdělání ve vazbě na nezaměstnanost se všemi jejími dopady.*

Druhým nejčastěji uváděným příkladem dobré praxe byly přednášky a besedy pro žáky a studenty (také s téměř dvacetiprocentním zastoupením). Zde několik rozsáhlejších popisů:

- *Struktura a obsah pro skupinové akce se žáky 8., 9. tříd a budoucí absolventy SŠ je jednotná, upravují je jen podle typu škol a počtu účastníků. Pro ZŠ akce obsahuje videofilm o IPS, společnou besedu - podle čeho vybírat povolání, na co nezapomenout, co si zjistit, následuje vlastní prezentace a nabídka materiálů a informačních zdrojů pro samostatnou práci, asi půlhodinová samostatná práce žáků, pak společný závěr - nabídka individuálního poradenství, předání informačních a propagačních letáků a kartiček s odkazem na internetové adresy. Pro budoucí absolventy - vlastní prezentace spojená s besedou, ukázkami z filmů, praktickými ukázkami chování při pohovoru se zaměstnavatelem. Akce má tři části: 1. Jaké možnosti má absolvent SŠ, 2. Jak se připravit na hledání zaměstnání, 3. Co dělat, když uplatnění nenajdu- nabídka služeb ÚP.*
- *besedy se žáky ZŠ k volbě povolání, besedy s budoucími absolventy SŠ na téma vstup do světa práce + možnosti dalšího studia; snažím se zapojovat žáky pomocí kladení otázek, se žáky 9. ročníku ZŠ zkusíme vyplňovat fiktivní přihlášku na SŠ, aby si uvědomili, co vše musí obsahovat a že musí mít tento doklad vyplněn správně a že se jedná o jejich studium, jejich budoucnost a zodpovědnost; v rámci besedy (dle možností) zařazují určité dotazníky a testíky pro oživení a lepší schopnost zapamatování a uvědomění si;*
- *ZŠ - asi 30-40 minut moje přednáška (beseda) o tom jak volit budoucí profesí, kde získat informace o školách a dávám několik příkladů spíše neúspěšných žáků a jak tomu předejít, dále si vyhledávají sami informace v šanonech o povoláních, sledují DVD, video a dělají si testy zájmů, které jim pak interpretují, zodpovídání individuálních dotazů, dohromady to trvá 1,5 - 2,5 hodiny, podle velikosti skupiny a zájmu. SŠ - beseda - trvá asi 1,5 hod., zmíním se o tom, co mohou dělat po ukončení školy, o pracovních smlouvách a výpovědích a další věci, které je zajímají ze zákoníku práce, jak hledat práci (životopis, motivační dopis, pohovor a příprava k němu), co dělat když práci neseženu (evidence na ÚP, něco o ÚP, rekvalifikace, podpora, dále pak o Europassu, Call centru, Inspektorát práce, ISTP (Job tip), o stránkách www.portal.mpsv.cz a podobně podle zájmu a vymezeného času a také úrovně vycházejících žáků*
- *Propracovaný systém besed se žáky ZŠ - (8. třída návštěvy poradce ve škole, 9. třídy - návštěvy škol na ÚP - skupinové i individuální pohovory spojené s volbou povolání). SŠ - pravidelné besedy se studenty SŠ, SOU, VOŠ v regionu - návštěvy na škole v rámci předmětu Občanské nauky nebo právo. Zaměření - otázky 2. volby povolání, možnosti služeb úřadu práce v případě hledání zaměstnání - pro výstupní ročník. Na vyžádání pedagogů v ostatních ročnících besedy a přednášky na téma služby zaměstnanosti.*

S besedami na ÚP jsou spojeny i praktické problémy, na které upozorňuje např. tato odpověď:

- *sama přemýšlím, jak s třídou navázat dobrý kontakt, aby program vydrželi, čím je v IPS zaujmout, jaký servis jim poskytnout (žádají automat na nápoje, který nemáme, chtějí přestávky - snad na kouření před úřadem)*

Třetí nejčastější odpověď se týkala testování – cca desetina respondentů jmenovala testy zájmů, profesní orientace či COMDI. Jeden „povzdech“ se vztahoval k pracovní diagnostice - *ideální byla možnost používat pro vybrané žáky ZŠ, SŠ pracovní diagnostiku.*

Několikrát (5-10x) se opakovaly také tyto příklady (seřazené sestupně podle četnosti):

- Nabídka oborů, škol, doporučení konkrétní školy
- použití příkladů z praxe (využití doporučeného a následně úspěšného postupu v předchozích případech), příklady úspěšných absolventů (jako motivace), kariéra úspěšných kamarádů, zdůraznění pozitivních a negativních příkladů
- vlastní prezentace
- třídní schůzky
- skupinové poradenství, skupinové programy
- vybrané webové stránky
- seznámení se statistikou ÚP
- šanony povolání, profesiogramy

Z ostatních odpovědí je vhodné zmínit alespoň některé, které nelze považovat za zcela běžné v praxi IPS:

- *pohovor s rodiči či výchovným poradcem*
- *zpětná vazba s klienty, kteří již IPS navštívili*
- *projektová výuka*
- *beseda typu brainstorming – zapojení žáků a studentů do besedy*
- *povídání „ze života“*
- *pohovor s psychologem*
- *Práce s klientem má být individuální, dle jeho charakteristik a potřeb, je otázkou, zda "osvědčené tipy" fungují*
- *Využívání různých poradenských nástrojů, metod a technik - např. testy kompetencí, sebehodnocení, sluníčko úspěchů, apod.*
- *zdůraznění nejdůležitějších informací v určitém sledu*
- *Kdysi jsem zavedla informační materiály pro každou jednotlivou střední školu v regionu, kde byla uvedena možnost uplatnění absolventa na místním trhu práce - u konkrétních zaměstnavatelů.*

Na závěr je nutno zmínit několik odpovědí, které „chválí“ jako nejlepší zdroj příkladů dobré praxe své zkušenější kolegy (kolegyně).

Příklady ze semináře

Následuje osm příkladů, tak jak je zpracovali sami účastníci semináře, kde byly příspěvky prezentovány.

- 1) Dobrá praxe v činnosti IPS ÚP Vsetín; Bc. Vítězslav Adámek
- 2) Besedy k volbě povolání; Mgr. Naděžda Martincová
- 3) Besedy se žáky ZŠ a SŠ – využívání zpracovaných prezentací v PowerPointu; Bc. Věra Obdržálková
- 4) Aktivity IPS pro uchazeče o zaměstnání se zaměřením na nácvik dovedností a kariérové poradenství; Mgr. Zdeňka Procházková
- 5) Balíček pro rodiče; Jaroslava Synková
- 6) Úřad práce ve Frýdku-Místku podporuje celoživotní učení; Ing. Renáta Tylečková
- 7) Sekce VZDĚLÁVÁNÍ na lokální webové stránce Úřadu práce Trutnov
http://portal.mpsv.cz/sz/local/tu_info; Mgr. Jana Vízdalová, Mgr. Jana Marešová
- 8) IPS a rodičovská veřejnost; Mgr. Magda Vondroušová

9.2 DOBRÁ PRAXE V ČINNOSTI IPS ÚP VSETÍN

Bc. Vítězslav Adámek

Jmenuji se Vítězslav Adámek a pracuji jako kariérový poradce na ÚP ve Vsetíně. Tuto funkci vykonávám již přes 14 roků. Předtím jsem pracoval 20 let ve funkci důstojníka České armády pro výběr žáků do vojenských škol, takže v oblasti poradenství pracuji již přes 34 let. Na školách v okrese Vsetín se pohybuji stejnou dobu a tudíž mohu podle svých zkušeností porovnávat, jaká byla a jaká je dnes spolupráce v oblasti poradenství pro volbu povolání, organizování různých akcí a spolupráce mezi školskými orgány, školami, pedagogickými pracovníky a poradci úřadů práce, ale také úroveň vzdělání na školách.

Budu vycházet hlavně ze zkušeností v oblasti práce kariérového poradce, ale také z informací, které získávám od pedagogických pracovníků, výchovných poradců, ale i mnohých ředitelů základních a středních škol. Mnozí z nich prošli školami v různých pozicích, ale také pozicemi výchovných poradců. Chci především mluvit o činnosti IPS a spolupráci mezi pracovníky školství a úřady práce, o organizování společných akcí, které napomáhají žákům, studentům, rodičům, ale i veřejnosti, k volbě další školy, rozšiřování vzdělání, volbě prvního nebo i nového povolání a o úrovni vzdělávání na základních a středních školách a problémech s tím spojenými.

Činnost IPS v okresech

Práce IPS je zaměřena především na:

- práci s žáky 8. a 9. tříd základních škol,
- práci s budoucími absolventy středních škol a SOU,
- spolupráci s rodiči nastávajících absolventů základních škol,
- spolupráci s výchovnými poradci středních a základních škol,
- spolupráci se školami při novém zařazování žáků a studentů, kteří neukončili příslušný stupeň vzdělání, zpět do školského systému,
- spolupráci s pracovníky Odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu ve Zlíně,
- spolupráci s pracovníky Obchodní hospodářské komory ve Vsetíně,
- informační a poradenskou činnost pro studenty škol, rodiče, ale i širokou veřejnost,
- činnost v oblasti dalšího vzdělávání uchazečů o zaměstnání (např. školení týkající se integrovaného portálu MPSV),
- práci při aktualizaci programů, které nabízejí možnosti studia na všech stupních škol,
- spolupráci při přípravě a realizaci veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí.

Aktivity IPS za rok 2009 v okrese Vsetín

Akce IPS	účast žáků, studentů či uchazečů o zaměstnání	z toho v IPS
besedy se studenty středních škol	1158	493
besedy s žáky základních a speciálních škol	1307	620
testy k volbě povolání	394	394
informační a poradenská činnost	712	328
veletrh „KARIÉRA 2009“	3373	-
poradenská akce „Portál MPSV“	163	163
poradenská akce „Životopis“	151	151
c e l k e m	7258	2149

Aktivity IPS za rok 2009 ve Zlínském kraji

Akce IPS	účast žáků, studentů či uchazečů o zaměstnání
besedy se studenty středních škol	3 206
besedy se žáky základních a speciálních škol	4 941
individuální konzultace (žáci ZŠ a studenti SŠ)	1 568
profesní poradenství - včetně psychodiagnostiky - testy - (žáci a studenti)	704
informační a poradenská činnost - individuální	3 657
individuální profesní poradenství pro uchazeče ÚP - včetně psychodiagnostiky - testy	2 218
c e l k e m	16 294

Poskytujeme služby:

- Žákům základních škol všech typů
- Studentům SŠ, VOŠ i VŠ - nastávajícím absolventům
- Rodičovské veřejnosti
- Školským zařízením
- Dalším zájemcům z řad veřejnost i nezaměstnaných klientů

Poskytujeme informace:

- O síti středních škol, VOŠ, VŠ v regionu, také v celé republice, ale i v zahraničí
- O podmínkách přijímacích řízení
- O nárocích na jednotlivá povolání
- O situaci na trhu práce v regionu i mimo něj
- O možnostech rekvalifikací
- O jazykových kurzech i školách u nás i v zahraničí
- O možnostech pracovního uplatnění v zahraničí – Euresporadce ÚP

Umožňujeme klientům:

- Prostřednictvím počítačových programů vyhledávání studijních nebo učebních oborů v celé republice, ale také v zemích EU
- Vyhledávání volných pracovních míst na internetu pro všechny zájemce
- Vyhledávání popisů povolání
- Umožňujeme pomocí speciálních programů provést si cvičně přijímací zkoušky – SCIO testy
- Testování zájemců – Schufried testy

Aktivity IPS za rok 2010

Akce IPS	účast žáků, studentů či uchazečů o zaměstnání	z toho v IPS
besedy se studenty středních škol	1290	434
besedy s žáky základních a speciálních škol	1273	592
testy k volbě povolání	220	220
informační a poradenská činnost	695	342
veletrh „KARIÉRA 2010“	-	-
poradenská akce „Portál MPSV“	68	68
poradenská akce „Životopis“	98	98
Účast na schůzkách s rodiči žáků ZŠ	32 škol ze 40	-
c e l k e m	4274	1744

Ve srovnání se stejným obdobím roku 2009 poklesl celkový počet účastníků, což do jisté míry souvisí s celkovým poklesem žáků a studentů základních a středních škol a rozhodnutím neorganizovat v roce 2010 veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí.

V průběhu roku 2010 pracovníci IPS realizovali pravidelné poradenské akce s názvy „Portál MPSV“ a „Životopis“, které se konaly jednou týdně. Smyslem programu „Portál MPSV“ je seznámit uchazeče s nabídkou samoobslužného zprostředkování zaměstnání prostřednictvím integrovaného portálu MPSV. V průběhu roku 2010 se této poradenské akce zúčastnilo 68 uchazečů o zaměstnání.

Aktivity zaměřené na výchovné poradce škol:

- Exkurze VP na SŠ a SOU v kraji, ale také do zahraničí (2009-nábyt. škola Bystřice pod Hostýnem, Policejní škola Holešov)
- Exkurze VP do firem za účasti zástupců PPP a OHK, aby poznali současnou činnost zaměstnanců a mohli informovat žáky (2009- TES Vsetín a.s., Indet Safety Systems Vsetín)
- Na základě pozvání VP účast zástupců IPS na schůzkách s rodiči v 8. a 9.třídách k volbě povolání
- Setkávání se každé září s VP všech stupňů škol k seznámení s průběhem přijímacího řízení a předání aktuálních informací ke studiu na SŠ a SOU + Předání Atlasů školství pro nastávající žáky 9. tříd ZŠ
- Účast VP na Veletrzích vzdělávání a pracovních příležitostí s žáky škol
- Předávání informací o nových školách, např. aktuální informace o sportovních školách atd.

Příhraniční spolupráce

- Vstupem do Schengenského prostoru se otevřely další možnosti nejen pro lidi, kteří hledají práci, ale také pro všechny, kteří se chtějí vzdělávat a hledají další možnosti uplatnění, hlavně absolventi SŠ a SOU
- Příhraniční spolupráce mezi úřady práce - členy EU je velmi důležitá a hlavně prospěšná
- V našem případě můžeme navázat na projekt, který byl spuštěn k 1.4.2008 pod názvem EURES - T Beskydy.
- 3.4.2011 na požádání PPP v Čadci proběhlo společné setkání zástupců škol okresu Vsetín s VP okresu Čadca. Zde si předali informace o možnostech studia v příhraničních okresech, neboť začíná přibývat zájemců o studium v příhraničních okresech. Setkání bylo i o činnosti IPS v ČR. V roce 2009 nastoupilo ke studiu jen na jazykové gymnázium do Čadce 12 žáků ZŠ z okresu Vsetín a např. na soukromé škole Kostka Vsetín studuje k dnešnímu dni kolem 70 studentů ze Slovenska.
- ÚP ve Vsetíně připravuje v tomto roce exkurzi VP ZŠ do zahraničí - Slovenska, konkrétně 25.3.2011 na SŠ v Krásně nad Kysucou, která bude hrazena z prostředků Eures-T Beskydy .

Tohle jsou aktivity, které provádíme každým rokem a chceme je provádět i nadále. Doporučoval bych, abychom se v některých činnostech a aktivitách také vrátili o několik let zpět a jednou za rok, abychom se mohli sejít, podělit se o zkušenosti, předat si i informace. Tyto činnosti jsou pro žáky, studenty, ale u nezaměstnané klienty velmi důležité a pomáhají jim při dalším vzdělávání. Právě mnohé informace jsme získali při poradách, které se v minulých letech každoročně konaly a na základě nich jsme začali provádět i další činnosti, jak např. exkurze s výchovnými poradci do škol, firem, společné porady atd.

Byl bych také potěšen, kdyby se ve větší míře rozjela i komunikace mezi pracovníky poradenství ÚP a školství, která v poslední době pokulhává a není tak kvalitní, jako v minulých letech. Naším společným cílem by měla být právě společná práce s žáky ZŠ, rodiči, ale i studenty SŠ a SOU, aby si vybírali tu správnou profesi, aby měli o své volbě co nejvíce informací a aby je v budoucnu jejich

pracovní činnost bavila a stala se třeba i jejich koníčkem a zálibou. Tito lidé jsou potom úspěšnější a budou vykonávat i kvalitněji svou práci, tím i ubude absolventů v evidenci úřadů práce.

Veletrhy vzdělávání – burzy škol

Považuji za jednu z důležitých akcí nejen pro žáky, ale také pro jejich rodiče a veřejnost, ale i střední školy, učiliště a studenty střeňích škol, kteří se třeba u nás účastní Workshopů s vysokými školami a dostávají informace od zástupců VŠ o studiu. Právě zde získají žáci škol maximum informací, ale střední školy mohou i pro sebe si udělat reklamu a nalákat žáky základních škol na své obory, ale hlavně jim vysvětlit, o čem škola a obory na jejich školách jsou. Pokud jsem se v loňském roce zúčastnil veletrhů např. v Hodoníně nebo i v Čadci, našel jsem tam mnoho škol z našeho okresu a kraje, které se prezentovaly. Podle slov náměstka ministra školství, který se v Hodoníně akce zúčastnil, bylo jasně řečeno, že osobní kontakt i on považuje za velmi důležitý a cení si těch organizací, hlavně úřadů práce, které tyto akce už dlouhá léta pořádají.

Je pravdou, že informace si mohou najít i na internetu, ale ty jsou stručné a taky ne každý z rodičů má přístup na internet.

Úroveň vzdělání na školách

Každou chvíli slyšíme i ve sdělovacích prostředcích, jak rychle klesá úroveň vzdělání na všech typech škol. Všichni jsme o tom informováni, všichni to víme, ale nic proti tomu neděláme. Není to informace pouze ze sdělovacích prostředků, ale také konstatování výchovných poradců i ředitelů všech typů škol s kterými jsem v kontaktu.

Hlavní příčinu vidím v tom, že je velký početní rozdíl mezi končícími žáky na ZŠ a počty nabízených volných míst na středních školách a SOU. Další problém vidím i v tom, že školství již nejde o úroveň vzdělání, ale hlavně o počty přijatých žáků, hlavně na střední školy a potom o dotace na studenty. To je jeden z důvodů, proč jsou na střední školy s maturitou přijímáni i žáci ZŠ s několika čtverkami (4 – 6). Je smutné, že nikdo v tomto státě již není schopen nastavit mantinely kdo má a kdo nemá právo studovat na středních školách s maturitou, jak tomu bylo v minulosti. To je právě jeden z důvodů, proč upadá úroveň na základních, ale i na středních školách. To je jeden z důvodů, že v poslední době se rychle snižuje i počet přijatých žáků na střední odborná učiliště a ubývají i řemeslníci. Proto také mnohé kraje musí přistoupit k dotacím učebních oborů a tím stát přichází o peníze.

Pokud by se nastavila pravidla – mantinely, zvýšila by se úroveň jak SŠ, tak i ZŠ a nemusely by se dotovat ani učební obory. Ti studenti SOU, kteří by si vybrali ten správný obor, začalo by je to bavit, tak by si pak maturitu mohli dodělat nástavbovým typem studia.

Pravdou je, že v 70 – 80 letech byla úroveň vzdělání u nás daleko vyšší než v západních státech, měli jsme dost řemeslníků na vysoké úrovni a vzpomínám si na dobu, kdy se mluvilo o ZLATÝCH ČESKÝCH RUČIČKÁCH. Podle mě není důležité dohánět západní státy v počtech maturantů nebo vysokoškoláků, ale udržet si úroveň vzdělání.

V době, kdy jsem končil na škole i já, tak byla maturita na všech typech škol na stejné úrovni a nutilo nás to učit se, připravovat na maturitní zkoušky a něco jsme pro to museli dělat. Nyní si mohou studenti vybírat spíš maturitu, kterou zvládnou, lehčí nebo těžší. Osobně mi chybí i jednotné osnovy i na základních školách.

Již jsem navrhoval, aby například i na ministerstvu školství vytvořili oddělení, kde by pracovalo několik odborníků, kteří jednou ročně vymyslí přijímací řízení na SŠ a jednou ročně vymyslí i maturitní zkoušky, které pak pře pošlou elektronickou poštou na všechny střeň školy. Bylo by to pouze za platy těchto lidí a nemusely by se vyhazovat stovky milionů firmám, které na tom pracují již

od roku 2000 a stále to není připraveno a funkční. Bylo by to pouze za plat těchto zaměstnanců MŠMT. Hlavně by se nestalo to, co nedávno, že se maturitní zkouška z jazyka českého objevila na internetových stránkách.

Plně musím souhlasit i se stínovou ministryní školství Vlastou Bohdalovou, které v televizi dne 31.1.2011 prohlásila, že z důvodu nedostatku učebních oborů-řemeslníků je nutné a důležité, aby se na ZŠ opět více zaměřovali na dílny, řemesla, pozemky a zručnost, což v poslední době na školách upadá. Samozřejmě je nutné, aby se stanovily jednotné osnovy na všech základních školách, ale také kritéria, kdo má a kdo nemá z důvodu prospěchu právo studovat na středních školách s maturitou. Tím se dostane více žáků ZŠ na učební obory a přibude více řemeslníků., kterých v poslední době ubývá a chybí mnoha zaměstnavatelům.

Podle vyjádření i ředitelů škol, které se mají např. u nás v okrese slučovat gymnázium se zemědělskou školou je jasné, že ředitelé mají obavy hlavně z toho, že se jim sníží i počet zájemců o studium nebo, že se jedná doslova o likvidaci škol. Gymnazisté budou chtít studovat raději na klasickém gymnáziu a např. u zemědělských oborů se jedná doslova o likvidaci této školy, která má dlouholetou tradici – 140 let.

Je rovněž důležité, aby zástupci školství krajů, odborů školství, ale i školy více spolupracovali s úřady práce, které mají přehled a informace o nedostatku jednotlivých profesí na trhu práce a právě na základě těchto informací je nutné otevírat nejpotřebnější obory na SOU. K tomu přispěje i spolupráce s OHK, které mohou i po dohodě se zaměstnavateli zajistit pro žáky ZŠ návštěvy a exkurze ve firmách, aby žáci měli přehled, o čem jednotlivé obory jsou, a potom se mohli rozhodnout.

Osobně považuji vzdělání za základ každého státu a měli bychom si uvědomit, že by to mělo být na 1. místě a naším zájmem.

Vítězslav Adámek, ÚP Vsetín

9.3 BESEDY K VOLBĚ POVOLÁNÍ

Mgr. Naděžda Martincová

Informační a poradenské středisko (IPS) Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou nabízí žákům sedmých a osmých tříd základních škol besedy zaměřené na přiblížení povolání určitých skupin odvětví. Zaměření se během let mění (gastronomie, stavebnictví, armáda, policie, sociální práce, zdravotnictví, strojírenství, turismus). Většinou jich pořádáme pět. Tyto besedy jsou známé jako **Oborové dny** a probíhají již od roku 2001.

V rámci těchto besed odborníci z praxe seznámí účastníky s požadavky a nároky jednotlivých povolání, jsou jim poskytnuty informace o trhu práce, o uplatnění, o významných zaměstnavatelích v regionu a o nabídce oborů na středních školách. Program je doplněn o videoprezentace přibližující svět práce.

Cílem těchto besed je představení některých povolání (světa práce), získání aktuálních informací a praktických zkušeností, vč. přiblížení požadavků, kladených na konkrétní profesi. IPS Úřadu práce v Rychnově n. Kn. chce pořádáním těchto akcí přispět k lepší informovanosti žáků i jejich rodičů při volbě profesní dráhy, která často zásadním způsobem ovlivňuje celý život.

Odborník z praxe představuje vždy konkrétní firmu – jednotlivé profese v ní, pracovní náplň, pracovní podmínky, pracovní dobu, plat, potřebné znalosti, dovednosti, vzdělávání atd., s využitím názorných pomůcek, obrazové dokumentace, www stránek apod. Vyhledávání těchto odborníků je poměrně obtížné a úspěch akce závisí na jeho schopnostech. Musí to být šikovný člověk, schopný zaujmout žáky a výstižně sdělit nejpodstatnější informace o své práci a firmě, nejlépe ještě i schopen nechat žáky něco zažít (např. kolováním pracovních nástrojů, soutěží o určení jejich možného použití apod.) .

Přesně v duchu – zapalovat může jen ten, kdo sám hoří.

Při organizaci besed spolupracujeme s výchovnými poradci základních škol, rozesíláme pozvánky pro žáky 7. a 8. třídy, opakovaně! Účast je různá, od 5 do 50 žáků a rodičů. Celkem se všech besed od roku 2001 zúčastnilo 1028 žáků a rodičů.

Besedy se konají vždy v květnu a v červnu; každé pondělí od 14 hod. Doba trvání je obvykle 2 hodiny. V jejich průběhu je většinou krátká přestávka.

Struktura těchto besed

- Představení, seznámení s programem
- Vystoupení odborníka
- Uplatnění oborů na trhu práce v regionu- přehled firem
- Individuální dotazy, nabídka informačních materiálů (popisy povolání, možnosti studia)
- Videofilmy, propagační materiály
- Poděkování a závěr

Informace na internetu:

1. o povoláních
www.gwo.cz
www.noveistp.cz
www.vstupnatrhprace.cz
2. o trhu práce
www.infoabsolvent.cz
3. o vzdělávání

www.atlasskolstvi.cz
www.infoabsolvent.cz

Fotografie z akcí:

Pozvánka pro žáky základních škol na besedu k volbě povolání

Informační a poradenské středisko (IPS) Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou nabízí žákům sedmých a osmých tříd besedy zaměřené na povolání určitých skupin – odvětví (gastronomie, stavebnictví, armáda atd.)

Odborníci z praxe seznámí účastníky s požadavky a nároky jednotlivých povolání, budou poskytnuty informace o trhu práce, o uplatnění, o významných zaměstnavatelích v regionu a o nabídce oborů na středních školách. Program bude doplněn o videoprezentace přibližující svět práce.

17. 5. 2010 Armáda ČR

24. 5. 2010 Zdravotnictví a sociální služby

31. 5. 2010 Strojírenství

7. 6. 2010 Gastronomie, turismus

14. 6. 2010 Stavebnictví

Besedy se budou konat vždy v pondělí na IPS v budově Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou ve čtvrtém patře, číslo dveří 516. Začátek je stanoven vždy na 14 hodinu, předpokládaná doba trvání jsou 2 hodiny. Zájemci jsou srdečně zváni.

IPS Úřadu práce v Rychnově nad Kněžnou chce pořádáním těchto akcí přispět k lepší informovanosti žáků a jejich rodičů při volbě profesní dráhy, která často zásadním způsobem ovlivňuje celý život.

Na IPS jsou k dispozici tištěné materiály o povoláních, školách, počítačové programy k volbě povolání a pro testování zájmů (Jobtíp, Průvodce světem povolání, AIST, COMDI), DVD a videonahrávky o povoláních. Pro váhající a nerozhodné nabízíme individuální konzultace. Všechny služby jsou bezplatné.

Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

Nada Martincová, Úřad práce v Rychnově nad Kněžnou, Nadezda.Martincova@rk.mpsv.cz

9.4 BESEDY SE ŽÁKY ZŠ A SŠ – VYUŽÍVÁNÍ ZPRACOVANÝCH PREZENTACÍ V POWERPOINTU

Bc. Věra Obdržálková

V souvislosti s jednou z hlavních činností Informačních a poradenských středisek pro volbu a změnu povolání, kterou je organizování besed pro žáky základních škol a studenty středních škol, se mi osvědčilo využívání moderních pomůcek. Mezi tyto pomůcky patří především notebook, plátno, data projektor a internet.

Není to pouze z toho důvodu, že dnešní mladá generace je silně ovlivněna počítači a Internetem a besedy se tak pro ně stávají zajímavějšími a zábavnějšími, ale i proto, že kombinace mluveného slova, vizuálního předvedení a praktických ukázek zvyšuje šanci, že si posluchači z besed více zapamatují a besedy tak pro ně budou mít mnohem větší přínos.

Vždyť již Konfucius řekl: „**Co slyším, to zapomenu. Co vidím, si pamatuji. Co si vyzkouším, tomu rozumím.**“ A opravdu mohu konstatovat, že i na základě zpětné vazby od výchovných poradců jsou s pořádanými besedami žáci i studenti spokojeni a hodnotí je kladně. Na druhé straně i z mé vlastní zkušenosti mohu říci, že žáci i studenti reagují na besedy pozitivně.

Postupně jsem si tak zpracovala pro zpestření jednotlivých besed prezentace v PowerPointu, které jsou tematicky zaměřené dle skupiny posluchačů, kteří naše informační středisko navštíví. Nejpočetnější skupinou jsou žáci 8. ročníků základních škol, ale některé základní školy využívají i besed pro 7. a 9. ročníky. Dalšími skupinami jsou učni a studenti středních škol našeho okresu.

V průběhu roku tak služeb IPS postupně využijí všechny úplné základní školy (celkem na okrese funguje 16 úplných základních škol) i střední školy regionu (celkem 6 středních škol). Samotné prezentace nejsou „mrtvou“ záležitostí a stále jsou aktualizovány a přizpůsobovány změnám a novinkám.

V současné době mám takto zpracované následující prezentace:

- beseda volba povolání 7. ročník
- beseda volba povolání 8. ročník
- beseda volba povolání 9. ročník
- beseda maturanti
- beseda učební obory
- beseda kadeřnice
- EURES
- Europass
- Deset rad, jak uspět při pracovním pohovoru.

Besedy buď probíhají v kanceláři informačního a poradenského střediska /viz. obr. č.1/ nebo jsou v některých případech pořádány i přímo na školách, kdy za studenty dojíždím.

Obr.č.1 - Informační a poradenské středisko v Domažlicích

Jednou ze zpracovaných prezentací, kterou využívám nejčastěji je prezentace Beseda volba povolání 8. ročník.

Obr. č. 2 – Příklad prezentace pro 8. ročník ZŠ

Beseda - volba povolání

8. ročník

1. Přivítání

- ❖ Seznámení s Úřadem práce v Domažlicích
- ❖ IPS – Informační a poradenské středisko pro volbu povolání → pomocník při rozhodování, kterým odborným směrem se dát
- ❖ individuální poradenství – test zájmů

2. Důvod dnešní schůzky

- ❖ beseda má charakter orientační a informativní
- ❖ kde všude najdu informace o školách a oborech → na ÚP, u výchovného poradce, na internetu, prezentační výstavy škol, např. akce „Od vzdělání k zaměstnání“

3. Důležitost 8. ročníku!!!

- ❖ nejvyšší čas začít napravovat či zlepšovat své školní výsledky
- ❖ dobré či výborné výsledky jednodušší rozhodování → mohu si vybírat
- ❖ na většině SŠ rozhodují výsledky z 1. a 2. pololetí 8. ročníku a 1. pololetí 9. ročníku

- ❖ získajte co nejvíce informací o oborech a školách → poznejte dobrou školu
- ❖ dobrá volba školy → možnost dobrého uplatnění na trhu práce
- ❖ kdo není studijní typ, ať zvolí učební obor, po kterém je poptávka – např. instalatér, pokrývač, obory elektrotechnické a strojírenské

4. Pozor na změny v přijímacím řízení!!

- ❖ v 1. kole přijímacího řízení lze podat až 3 přihlášky na školy najednou
- ❖ přihlášky se podávají do 15. března přímo řediteli SŠ
- ❖ do 5 pracovních dnů od doručení rozhodnutí o přijetí odevzdat ve vybrané škole tzv. ZÁPISOVÝ LÍSTEK

5. Individuální konzultace

- ❖ možnost individuální konzultace
- ❖ NUTNO objednat termín schůzky telefonicky /na tel.: 950 112 452/ nebo osobně
- ❖ v rámci konzultace lze udělat test zájmů
- ❖ přijít můžete spolu s rodiči nebo se spolužákem/spolužačkou

6. Kdo má již představu o budoucím povolání?

- ❖ soulad mezi volbou školy a povoláním
- ❖ **DŮLEŽITÉ** → provést sebehodnocení → neexistují lidé, kteří by se hodili pro všechna povolání → ani lidé, kteří by se nehodili pro žádná povolání
- ❖ znaky osobnosti:
 1. schopnosti
 2. zájmy
 3. osobní vlastnosti
 4. tělesná a zdravot. charakteristika

❖ zjistit si co nejvíce informací o povolání:

1. pracovní činnosti - jak by ve zvoleném povolání vypadal charakter mé práce /opravy, pečování, pěstování, úřadování.../
2. předmět /cíl/ práce – co bych ve zvoleném povolání vytvářel, opracoval, o co bych pečoval /stavby, potraviny, člověk, rostliny../
3. pracovní prostředky – s čím bych ve zvoleném povolání pracoval /stroje a zařízení, výpočet. technika, ruční nástroje, ruce.../
4. pracovní prostředí – kde bych pracoval, v jakém prostředí /kancelář, dílna, provoz, obchod, stavba, nemocnice, pole...../

7. Využívání volného času

- ❖ využíváme vhodně svůj volný čas → např. rekapitulace posledního víkendu
- ❖ jak hospodaříme s časem – PC, televize, četba
- ❖ využijte vzdělání dokud za něj nemusíte platit

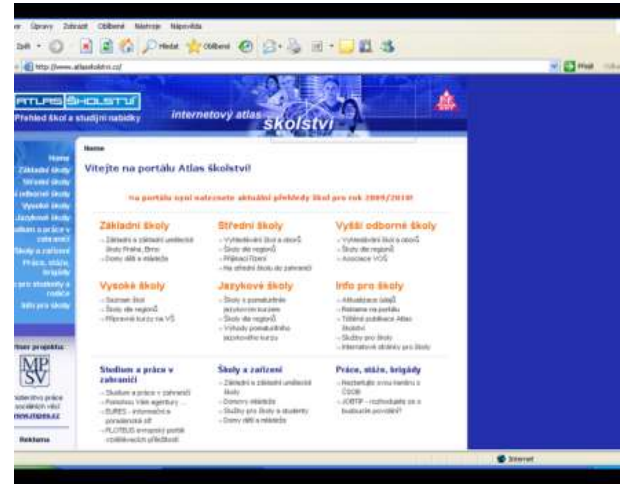
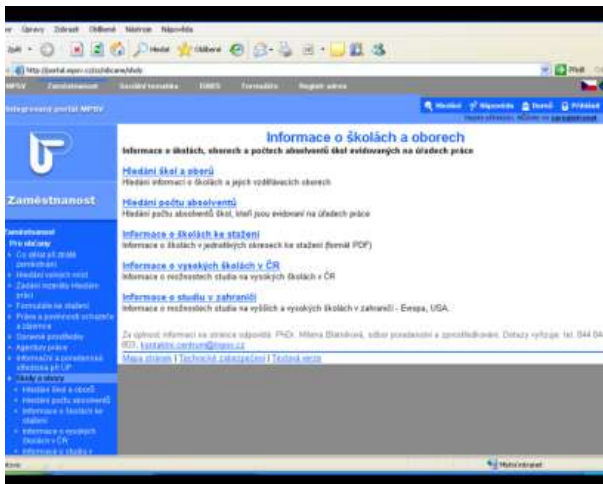
8. Důležité internetové odkazy

Seznamy škol:

<http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/skoly>
<http://www.atlasskolstvi.cz>

Volba povolání:

www.infoabsolvent.cz
<http://www.istp.cz>
www.studujvpk.cz

9. Pár moudrých slov závěrem...

- ❖ „Kdo chce hýbat světem, musí pohnout sám sebou.“
- ❖ „Chceš realizovat své sny? Probud' se!“
- ❖ „Každý jsme zkrátka jiný, někdo má šanci větší, někdo menší, ale jedno máme společné: naše budoucnost je nyní prázdný list a bude taková, jakou si jí my sami uděláme.“

Struktura besedy je následující – v první části jsou přivítáni posluchači, je jim představeno IPS a jeho funkce. Následně probíráme důvod jejich návštěvy na úřadu práce - tedy volbu povolání. Diskutují se žáci, zda již mají zkušenost s hledáním informací o středních školách a kde informace hledali. Jejich jedinou zkušeností bývá většinou právě internet. Upozorňuji i na důležitost využívání dnů otevřených dveří pořádaných školami či regionálních prezentačních výstav, které mohou pomoci při jejich budoucí volbě povolání. Rovněž je seznamuji s tištěnými informačními materiály, což jsou brožury Atlas školství a Čím budu?

V další části se snažím apelovat na školní výsledky v 8. ročníku a v 1. pololetí 9. ročníku, které mohou ovlivnit úspěšnost přijetí na střední školu. Dále pak téma uplatnitelnosti na trhu práce a seznámení se situací na místním trhu práce.

Na to je navázáno základními informacemi k přijímacímu řízení na střední školy. Dále je žákům nabídnuta možnost využít individuálního poradenství, prostřednictvím kterého mohou nerozhodnutí žáci základních škol využít počítačový program pro testování profesních zájmů (Schuhfried test), který jim pomůže při rozhodování, kterým směrem se při volbě povolání vydat.

Při besedě mi žáci sdělují, zda již mají nějakou představu o budoucím povolání a pokud ano, tak jakou. Každý dostane příležitost vyjádřit svůj názor. Většinou se najde dost dětí, které ještě nemají žádnou představu, a proto se jim snažím přiblížit, co by mělo být rozhodující při výběru školy. Patří sem nejen jejich školní výsledky, ale i znaky osobnosti a samozřejmě i dostatek informací o samotné profesi.

V závěru besedy se děti dotazují na využívání jejich volného času. Bavíme se společně o důležitosti čtení, efektivního využívání času a nutnosti věnovat se výuce cizích jazyků, které v budoucnu využijí a které se stávají v dnešní době nezbytností.

Na úplném konci děti seznamuji s užitečnými internetovými adresami, jako jsou např. informace z portálu MPSV (Ministerstva práce a sociálních věcí) <http://portal.mpsv.cz>, ISTEP (Informační systém typových pozic) – odkaz JOB TIP www.job-tip.cz či stránky pro vyhledávání SŠ www.infoabsolvent.cz, www.atlasskolstvi.cz či portál www.studujvplzeckemkraj.cz (informace o SŠ v Plzeňském kraji).

V souvislosti s internetovými odkazy zařazuji do besed i praktické ukázky vyhledávání na internetu:

- portál MPSV – vyhledávání informací o školách a oborech
- ISTEP – ukázky práce – JOBTIP (možnosti testování) a KTP (informace o profesích)
- Infoabsolvent – filmové ukázky Průvodce volbou povolání.

Poté žáci mají příležitost vyhledávat si informace na IPS sami. K tomu mají možnost využívat dostupných letáků, prospektů, brožur a šanonů, nahlédnout do nich, popřípadě si důležité informace okopírovat.

Co se týká besed určených pro středoškolské studenty a učně, je struktura schůzek směřována na možnosti dalšího studia - nástavbové studium, studium na vyšších odborných a vysokých školách, dále studenti středních škol získávají základní informace z trhu práce, informace z ÚP i o možnostech práce v zahraničí – prostřednictvím služby EURES. I zde jsou zařazeny praktické ukázky jako je např. vyhledávání volných pracovních míst na portále MPSV, informace o profesích na ISTP, možnosti práce v zahraničí pomocí služby EURES a možnost vytvoření osobního portfolio s využitím stránek Europassu.

*Zpracovala: Bc. Věra Obdržálková, odborný pracovník IPS
Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Plzni
Pracoviště Domažlice
Mgr. B. Staška 265
344 44 Domažlice*

9.5 AKTIVITY IPS PRO UCHAZEČE O ZAMĚSTNÁNÍ SE ZAMĚŘENÍM NA NÁCVIK DOVEDNOSTÍ A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Mgr. Zdeňka Procházková

IPS Úřadu práce v Jičíně disponuje 1 pracovníkem na pozici odborný poradce IPS. Pracoviště je nedílnou součástí oddělení poradenství a rekvalifikací. Kariérový poradce IPS zajišťuje samostatně veškeré činnosti spojené s cílovými skupinami IPS. Těmi jsou především :

- studenti a žáci, jejich rodiče
- odborná veřejnost - výchovní poradci, pedagogové, jiní poradci
- dospělí zájemci o informace a kariérové poradenství
- jiné subjekty - spolupráce v projektech

Kariérový poradce pro ně zajišťuje tyto služby (počty z roku 2010):

- besedy pro studující 2. - 4. ročníků středních škol na téma „Svět práce“, „Kariérové rozhodování“ a „Vstup na trh práce“ cca 35 besed ročně pro cca 700 studentů
- pro žáky 8.-9. ročníků ZŠ „Volba povolání“ cca 30 besed ročně pro cca 650 žáků
- tradiční 1-2 denní Výstava STUDENT (již 15 ročníků) za účasti cca 35 středních škol a velkého počtu žáků ZŠ a jejich rodičů
- v loňském roce poprvé Týden vzdělávání dospělých v KHK, v regionu Jičín jsme zorganizovali 30 akcí, prezentovalo se 20 organizací, zúčastnilo se 278 osob
- byl pořádán odborný „kulatý stůl“ s partnery na téma firemní vzdělávání, podíl škol na vzdělávání dospělých UNIV II, podíl ÚP na rozvoji kvalifikace dospělých a kariérové poradenství
- již 3. rokem běží spolupráce poradce IPS s realizátory projektů „Volba povolání“ - realizuje Krajská hospodářská komora a „Řemeslo má zlaté dno“ realizátor POVI s.r.o. Dobruška

Prostřednictvím svých aktivit tak poradce IPS vytváří pozitivní „image“ úřadu práce a zvyšuje důvěryhodnost instituce v očích veřejnosti.

V posledních letech se kariérový poradce IPS vedle již dříve zmíněných cílových skupin věnuje také poskytování služeb uchazečům o zaměstnání a to zejména:

- uchazečům v IAP
- uchazečům mladistvým
- absolventům škol
- uchazečům bez profesního vzdělání
- zájemcům o změnu nebo doplnění kvalifikace
- zájemcům o zdokonalení dovedností orientace a sebe-prezentace na trhu práce

Tito lidé tak mohou své potřeby řešit i s jiným poradcem, nikoli jen s poradcem pro zprostředkování, uplatní se efekty skupinové dynamiky a mohou se jim otevřít nové příležitosti. V loňském roce bylo poradcem IPS realizováno pro tyto cílové skupiny:

- 5 skupinových programů JAK pro absolventy- zúčastnilo se 45 absolventů
- 2 cykly JOB klubu START celkem pro 20 absolventů a mladistvých
- skupinová aktivita CV pokročile pro 60 osob
- skupinová aktivita Pohovor s nácvikem pro 40 osob
- profesní orientace COMDI+ poradenství pro 100 osob
- skupinová aktivita JOB-TIP pro 63 osob
- dále spolupráce s experty RIP
- individuální poradenství

Tyto aktivity jsou součástí celkové nabídky poradenských aktivit ÚP Jičín, do kterých se mohou zapojit uchazeči z vlastního zájmu nebo na doporučení poradce pro zprostředkování v rámci IAP (obrázek č.1).

Obrázek č.1

Obsah a smysl jednotlivých představovaných skupinových aktivit s nácviky

JAK pro absolventy

Jde o skupinové poradenství pro absolventy škol, které jim poradí **JAK** vyvíjet vlastní aktivitu při vyhledávání vhodných VM a **JAK** rozvíjet jednání se zaměstnavateli a také **JAK** sjednat pracovní poměr. Program 3,5 – 5hodinové schůzky:

- situace na trhu práce v regionu
- způsoby vyhledávání příležitostí
- techniky jednání se zaměstnavateli
- individuální potenciál - co mohu nabídnout - co mi brání
- konkrétní nabídka vhodných VM
- možnosti aktivní politiky zaměstnanosti
- náhradní možnosti - au-pair, brigády, přivýdělky
- telefonování - chyby
- pohovor - zásady
- CV a písemná dokumentace

+ možnost konfrontace s ostatními účastníky kurzu a vzájemná pomoc, + interaktivní hry, + doporučení dalších poradenských aktivit.

Tato aktivita má návaznost na besedy pro studující a vede k získání jistoty v jednání. Jejím cílem je podpořit tyto nezkušené uchazeče a naslouchat jejich potřebám.

Skupina má 10-12 osob, výběr provádějí poradci pro zprostředkování.

Použité techniky: lámání ledů, BINGO-zjištění postojů, konfrontace postupů/aktivity - DVEŘE, video-ukázky RPIC - POZANADOPO, ZKOUŠKA PRO VŠECHNY, ČEZ ČLOVĚK NA SVÉM MÍSTĚ, nácvik HORKÁ ŽIDLE, výklad s prezentací SITUACE NA TP, FIRMY, předávání osvědčených postupů, cvičení PRACOVNÍ POTENCIÁL/ poptávané pozice na ISTP, v NSP, kontrola funkčnosti CV a jeho zacílení - ukázky vhodných úprav.

9.5.1 CV POKROČILÉ

Má-li uchazeč zájem o konzultaci při úpravách svého životopisu a potřebuje se poradit, co pro účely konkrétního VM do svého CV použít, jak formulovat své přednosti, chce zlepšit styl psaní motivačního dopisu nebo jeho CV zůstává bez odezvy.

Přinese na aktivitu s sebou své CV a žádost /doprovodný dopis, případně i inzerát / nabídku místa, o které se uchází. Společně ve skupině hledá cesty, jak vylepšit své CV. Je použita video ukázka – RPIC, posouzení CV jiných osob, práce s pracovním potenciálem, řešeno, jak ho nabídnout. Vysvětlena výhoda cíleného CV, CV zkušenostní, obecné.

Skupina má 8 - 10 osob, výběr provádí zprostředkování.

Techniky: vstupní dotazník - sebeuvědomění, diskuse - výměna zkušeností, výklad CV JAKO REKLAMA - VSTUPENKA, posouzení CV jiných - skupinová práce ARTUR A SPOL., práce s jazykovými prostředky - PREZENTACE, určení „pokladu“ a jeho vyhledání ve vlastním CV, „cupování“ CV účastníky, triky... Účastník si pak doma upraví CV sám, má možnost svoji novou úpravu CV konzultovat (e-mailová komunikace s poradcem). Přínosem je možnost sdílet pocity (zklamání), prezentována jsou aktuální a reálná CV a nabídky. Je umožněn pohled z druhé strany. Účastník je aktivizován.

9.5.2 POUHOVOR S NÁCVIKEM

Klient má v pořádku písemnou dokumentaci (CV, žádost), ale potřebuje připravit k pohovoru, často je nejistý a neuspěl, má pochybnosti, zda se chová správně.

Využije možnost ověřit si heslo: "Těžko na cvičišti, lehký na bojišti!"

Jsou prezentována videa, rady, použita technika hraní rolí a poskytnuta zpětná vazba, takže klient ví, na co se zaměřit ve svém projevu při verbálním i neverbálním jednání.

Přínosem je opět sdílení pocitů, které pomáhá překonávání trémy, je umožněn pohled do „zrcadla“- pokud klienti souhlasí, je vhodné použít kameru. Při udílení zpětné vazby a hraní rolí dochází rovněž k nácviku formulování myšlenek.

9.5.3 MOŽNOSTI DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ - KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Skupinová aktivita má formou prezentace seznámit zájemce s nabídkou možností vzdělávání v ČR s důrazem na vzdělávání dospělých tj. po ukončení systematického školního vzdělávání. Konkrétně:

- Jaké služby Informačního a poradenského střediska v této oblasti můžete využít? Představíme možnosti kariérového poradenství, doporučíme zdroje informací a samoobslužné programy, které lze využít i bez pomoci poradce.
- Předložíme aktuální nabídku a sdělíme podmínky vzdělávání dospělých v regionu.
- Seznámíme klienty s potřebami zaměstnavatelů a naplní vybraných rekval. kurzů.
- Pokud bude potřeba - domluví se i další individuální poradenství u kariérového poradce.
- Toto setkání pomůže při výběru cesty k dalšímu rozvoji kariéry - formou sebevzdělávání v rekvalifikaci, veřejných kurzech nebo řádným studiem v distanční, dálkové nebo jiné vhodné formě. Probrány jsou i možnosti a přínos in-formálního vzdělávání.

Použity jsou ukázky práce s různými informačními zdroji - on-line ukázky. Např. pokud se klient chce rekvalifikovat - měnit profesi - měl by vědět, zda je o novou profesi zájem, zjistit, jaká je nabídka volných míst v daném oboru. Zdroj - statistika VM ISTEP. Dále co bude náplní nové profese - upozornění na bohaté informace v Národní soustavě povolání.

9.5.4 JOB-TIP VE SKUPINĚ

Nemá-li klient jasnou představu, jaké pracovní pozice jsou pro něj vhodné, uvažuje o změně, o možnosti rekvalifikace, doplnění vzdělání. Chce sestavit svůj pracovní profil pomocí aplikace www.job-tip.cz.

Vhodné je aby klient měl základy obsluhy PC, není však nutné. Neměl by zapomenout brýle! Doba trvání 2-2,5 hodiny. Možnost uchovat profil pro další využití.

Skupinová aktivita je též vhodná pro ty, kteří mají zdravotní omezení a základní vzdělání - umožňuje základní ergo-posouzení schopnosti uplatnění.

Techniky: vstupní a výstupní dotazník, prezentace a facilitace použití aplikace (obrázek č.2).

Představeny jsou také možnosti využití dalších samoobslužných aplikací - „Vaše profese“ na portálu MPSV, „Orienteexpress“.

Obrázek č.2

JOB-TIP dotazník

Jméno klienta dne.....

Cíl:

- ✓ sestavení pracovního potenciálu
- ✓ vyhledání vhodných pracovních pozic-hledá práci
- vyhledání dalších pozic -je ochoten se rekvalifikovat - chce se vzdělávat
- ✓ posouzení schopnosti vykonávat činnost (subj.ergo) vzhledem k zdravotním omezením

Výstup: uložený profil klienta tisk profilu pro poradce žádá připravit pro další využití
 Kód..... Heslo.....
 vytipované vhodné pozice tisk pro poradce pozice posouzeny i klientem
 navrženo další vzdělávání, kurz.....
 proveden výběr míst z portálu tisk míst pro klienta provedeno ergo-tisk

Poznámka : klient dále schopen využívat profil, pracuje samostatně
 klient potřebuje k práci s aplikací poradenskou pomoc
 ani s dopomocí nebylo možno splnit cíl

Pomohlo mi v čem?
 Dál jak?
 Potřebuji něco jiného..

vyjádření klienta.....

Kontrola povědomí o pracovním potenciálu uchazeče, kompetencích

9.5.5 JOB KLUB START

Specifikou je zaměření JOB klubů - podle potřeb cílové skupiny. Poradce IPS využívá svých schopností kariérového poradce pro např. skupinu mladých do 20-ti let bez profesního vzdělání nebo pro skupinu dlouhodobě (nad 12 měsíců) evidovaných absolventů. Upravuje náplň JOB skupině tzv. „na tělo“. Zaměří se na profesní orientaci účastníků, respektuje věkové a vývojové zvláštnosti. Při každé schůzce nabídka volných míst, brigád a cvičení na rozvoj kompetencí. Práce s životopisem, nácvik komunikace se zaměstnavateli, video ukázky. Aktivita trvá vždy 3,5 hodiny, celkem 6-7 schůzek.

9.5.6 ZÁVĚREM...

Co mě jako dlouholetého poradce znepokojuje...

- nejasná koncepce a směřování kariérového poradenství v ČR,
- ustrnutí ve vybavenosti pracovišť IPS - v informačně přesycené společnosti by vybavení mělo jít s dobou,
- vnímání pracovníka IPS jako „úředníka“ a jeho pracovní zařazení pod úrovní vzdělání a nároků pozice,
- chybějící standard kvality a možnosti supervize.

Mgr. Zdeňka Procházková, IPS ÚP Jičín

9.6 BALÍČEK PRO RODIČE

Jaroslava Synková

Důvod vzniku: (moje vnímání situace)

- nedostatečně zainteresovaní rodiče na zájmu o cestu k volbě povolání svých dětí
- mnohdy ne příliš efektivně vedená volba povolání na základních školách

Využití:

- přijato základními školami jako „mini učebnice“
- představováno na informačních schůzkách se žáky 8. ročníků ZŠ na IPS

SPOLEČNÝ CÍL s vyučujícími ZŠ:

- **zaktivovat a provázat do pevnější a smysluplnější spolupráce:**
- **rodiče (či jinou osobu blízkou dítěti),**
- **žáka (dítě) – PAMATUJME NA SLOŽITOST JEHO DVOJROLE !!**
- **školu, čili vyučující**

Realizace: Při skupinovém poradenství mimo jiné hovořím k žákům skrze předloženou brožurku. Vedu děti přes cílený dialog k zamyšlení a k pochopení významu jednotlivých úkolů. Termín plnění a diskusí nad vypracovaným zadávají vyučující.

Zpětná vazba od vyučujících na techniky „Známe se“ a „Vždy, když dítě zahoří...“:

Techniku „Známe se“ vyučující dokonce doporučují použít již u žáků 7. ročníků a v 8. ročnících zopakovat! Touto technikou umožňujeme alespoň krátké zastavení a vyslovení toho, co by se mnohdy ani jedna ze zúčastněných stran nedozvěděla. Děti přicházely do škol potěšeny nad tím, co se od rodičů dozvěděly.

Někdy nám říká pro společnou práci

ZNÁME SE ??
(vyptávejte rodič či jinou blízkou osobu)
Co přejí vašemu dítěti. V jakém povolání ho vidím.

Znám představy, přání, obavy svého dítěte? O jakém povolání přemýšlil?

.....

ZNÁME SE ??
(vyptávejte dítě)
Jaké jsou moje představy, přání, obavy. V jakém povolání se vidím.

Jakou představu mají moji rodiče. v jakém povolání mě vidí?
(co si přejí rodiče či jiné osoby blízké)

Společně s vámi pro rodiče a děti, s podporou vyučujících na základních školách

Foto: když dítě zahoří pro to „pravé“ povolání, když i rodiče jsou přesvědčeni a ochotně vyhledají profesí pro své dítě, vyhledá například vzhledem k tomu žákovi?

Povolání a co všechno o něm vím.

- 1) Objevení jádra profese – zacílení profese
ne co, ale k čemu je povolání zaměřeno, jaké je hlavní zaměření profese, co bych se zvoleného povolání vyhledal, zpracoval, upravitelství, a co, a koho bych pečoval
- 2) Pracovní činnosti
jaké činnosti má být při zvoleném povolání
- 3) Pracovní prostředky
jaké pracovní prostředky budu používat při výkonu zvoleného povolání
- 4) Vlivy pracovního prostředí – představa pracovního
jaké pracovní podmínky bych považoval za nutné na mém budoucím pracovním místě
- 5) Zdravotní omezení
jaká zdravotní omezení by mohla být pracovní výkon nebo dokonce nekonání, tedy nepracování
- 6) Osobní předpoklady
jaké osobní předpoklady jsou potřebné pro výkon zvoleného povolání, co mě na profese láká
- 7) Výsledek práce
představte, co je výsledkem práce a jaká by to byla kvalita práce, spokojenosti žákovi, práce, práce a její
- 8) Objevování měřičnosti v povolání

Technikou, „Vždy když dítě zahoří...“, přivádíme k hlubšímu zamyšlení nad konkrétní profesí rodiče i děti, mnohdy napomůžeme až k objevení nedostatečných znalostí. Následně startujeme zodpovědnější přístup k celému tématu volby povolání.

DÍTĚ SE ZA NESPOLUPRACUJÍCÍHO RODIČE NETRESTÁ!! Doposud nikdo z vyučujících neřešil nevstřícnost rodičů nebo odmítnutí spolupodílet se na aktivitě.

Pasáže od „Něco málo výuky – co se vyplatí vědět“ až po „Malou úvahu...“, připadají k zařazení do výuky na ZŠ.

Doporučení!

Zadat vtištění „Převodníků kódů oborů“ z portálu Infoabsolvent. Vysvětlit jeho význam a aktivně s ním v rámci školy i rodiny pracovat.

www.infoabsolvent.cz www.atlasakoduvy.cz příloha č. 1

28 oblastí vzdělávání – znáte je ?

Pod každou oblastí naleznete seznam oborů vzdělávání. Tyto obory lze studovat po ukončení povinné školní docházky. Seznamtí se s nimi můžete na výše uvedených portálech.

- 16 - Ekologie a ochrana životního prostředí
- 18 - Informatické služby
- 21 - Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství
- 23 - Strojírenství a strojírenská výroba
- 26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika
- 28 - Technická chemie a chemie silikátů
- 29 - Potravinářství a potravinářská chemie
- 31 - Textilní výroba a oděvnictví
- 32 - Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů
- 33 - Zpracování dřeva a výroba ludebních nástrojů
- 34 - Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie
- 36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie
- 37 - Doprava a spoje
- 39 - Speciální a interdisciplinární obory
- 41 - Zemědělství a lesnictví
- 43 - Veterinářství a veterinární prevence
- 53 - Zdravotnictví
- 63 - Ekonomika a administrativa
- 64 - Podnikání v oborech, odvětví
- 65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus
- 66 - Obchod
- 68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost**
- 69 - Osobní a provozní služby
- 72 - Publicistika, knihovnictví a informatika
- 75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče
- 78 - Obecně odborná příprava
- 79 - Gymnázia
- 82 - Umění a užité umění

*Něco málo výuky – co se vyplatí vědět
Jak rozumět kódům studijních, učebních oborů*

1. vysvětlení prvního dvojtříslí kodu oboru
2. vysvětlení významu písmen uváděných na pátém místě kodu oboru
3. co nám říká dvojtříslí nebo trojtříslí uvedené za lomítkem v kodu oboru

1. vysvětlení prvního dvojtříslí kodu oboru
První dvojtříslí kodu oboru značí konkrétní studijní oblast.

Např.: kód oboru 68-43-M/01 – v tomto případě je prvním dvojtříslím kód oboru 68.
Dvojtříslí 43 odkazuje na obor Právo, právní a veřejnosprávní činnost.
Učební seznam oborů vzdělávání naleznete v příloze č.1.

2. vysvětlení významu písmen uváděných na pátém místě kodu oboru
Písmena uváděná na pátém místě v kódu oboru vypovídají o stupni vzdělání a způsobu ukončení studia.

Např.: 68-43-M/01
Písmenko M znamená, že studijní obor poskytuje úplné střední odborné vzdělání ukončené maturitní zkouškou na střední odborné škole.
Další vysvětlení písmene jsou uvedena v příloze č.2.

3. co nám říká dvojtříslí nebo trojtříslí za lomítkem kodu oboru
Dvojtříslí za lomítkem odkazuje na tzv. RVP, RVP = rámcový vzdělávací program.
Trojtříslí za lomítkem odkazuje o ŠVP, ŠVP = školní vzdělávací program.
Školní vzdělávací program

Rámcové vzdělávací programy stanovují obecní závazné požadavky na vzdělávání pro jednotlivé stupně a obory vzdělávání. Jsou zpracovány dokumentem pro všechny školy, které jsou povinny je respektovat a uplatňovat do svých ŠVP.

Školní vzdělávací programy jsou pedagogické (učební) dokumenty, podle kterých se uskutečňuje výuka ve škole!
Např. 68-43-M/01 - tento kód oboru odkazuje na RVP pod názvem Veřejnosprávní činnost.
Např. 68-45-M/006 - tento kód oboru odkazuje o ŠVP pod názvem Právní administrativa.

ČÍSTI CHTĚTE ZNÁT informace o ŠVP ?
Pro přesnější pochopení problematiky a pro větší množství informovanost si vytvoříte informační materiál „Přechod na novou strukturu oborů vzdělávání, převodník mezi starou a novou strukturou“, z internetového portálu Infoabsolvent a vytvoříte si z něho pracovní pozvánku. Cíle: www.infoabsolvent.cz, dále klikněte na: JAK POSTUPOVAT PŘI VYBERU A DALŠÍ INFORMACE, dále klikněte - Přechod na novou strukturu oborů vzdělávání, převodník mezi starou a novou strukturou.
Nepřehlédněte **PŘÍLOHU č. 3**.

Příloha č. 3 s tímto pracovním předpisem a doporučenými informačními materiály „Přechod na novou strukturu...“ Po příklad byl opět poslána vzdělávací oblast 68.

5 příkladových dotazů se můžete obrátit na výchovného poradce na základní škole nebo na pracovníka informačního a poradenského střediska pro volbu povolání (IPV) při Úřadu práce ve Zlíně nad Sázavou.

příloha č. 1

68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost

68-43-M/01	Registrační právní činnost	68-43-M/01	Obchodní právo a účetnictví
		68-43-M/02	Výpočetní technika
		68-43-M/03	Registrační právní činnost
68-43-M/01	Veřejnosprávní činnost	68-41-M/007	Právní činnost
		68-41-M/008	Právní odbornost
		68-43-M/04	Výpočetní činnost
		68-43-M/002	Diplomatika (obě) a Public relations
		68-43-M/003	Výběžný ústředí
		68-43-M/004	Výběžný ústředí činnosti
		68-43-M/005	Právní diplomatičeských studií

Jak číst v tabulce, stručně informací.

- a) První dvojtříslí kodu oboru vyznačuje střední školní (obor) obor, v tomto případě je to 68-43.
- b) Druhé dvojtříslí vypovídá o úrovni studia.
- c) Písmeno v kodu oboru vypovídá o oboru vzdělání a způsobu ukončení studia.
- d) Dvojtříslí za lomítkem odkazuje na to, že jsou zpracovány podle RVP.
- e) Trojtříslí za lomítkem znamená, že se nám dostává informace o ŠVP.

příloha č.2

Vysvětlení významu písmen uváděných na pátém místě kodu oboru (N, K, M, L, H, J, E, D, C, J)

(příloha: 68-43-M/006)

Uvedené písmeno informuje o:

STUPNÍ VZDĚLÁNÍ	ZPŮSOBU UKONČENÍ STUDIA	
...N...	úplné střední	absolutně
...K...	úplné střední všeobecné	maturita na Gymnáziu
...M...	úplné střední odborné	maturita na střední odborné škole
...L,O...	úplné střední odborné	maturita na Středním odborném učilišti
...L,T...	úplné střední odborné	maturita (jedná se o nástupcové studium)
...H...	střední odborné	výšší list na Středním odborném učilišti
...J...	střední nebo střední odborné	pouze vysvětlení, bez výššího listu, bez maturity
<hr/>		
...E...	nižší střední odborné	výšší list na Učilišti nebo na Odborném Učilišti
...D...	nižší střední – žití	maturitní zkouška na Právní škole
...C...	základní + praktická škola jednolátní a dvouletá	maturitní, závěrečná zkouška

Zbývá se dotknout úvodního slova, „Slovo pro rodiče!“

Opět úkol pro rodiče a děti. Jedná se o práci s textem, o jeho přečtení, pochopení, vyhodnocení. Vyhodnocení např. ve smyslu: „Po přečtení textu a zamýšlení se nad jeho obsahem, podtrhejte ty pasáže, které vás nějakým způsobem oslovily, přivedly k zamýšlení a snad i nastartovaly k určitému konkrétnímu kroku“.

Diskuse nad označenými bloky bude následovat v rámci výuky na ZŠ.

Kreativnější vyučující si sami dle sebe s brožurkou pohrávají. V jedné ZŠ obrátili postup, nechali nejdříve s textem pracovat děti ve škole a následně byli ke spolupráci vyzváni rodiče.

Slovo pro rodiče!
Některá nabídkových střed
Takové jste už slyšeli věty o zodpovědném přístupu k rozhodování při volbě povolání a dalších konkrétních povinností školní docházky? Také jste se zamýšleli, kdo všechno nese podíl na této zodpovědnosti? Zastavovali jste o tom, jestli je možné částečně přeložit odpovědnost od dětí, když je množství jejich okolí natázané a jako všechno může vlivně ovlivnit tvorbu?
Některá nabídkových střed
Zodpovědnost nepřichází sama, odřízní se od toho, jakou důležitost přirovnáte volbě povolání a co od ní očekáváte. Například u spanělé snany v sobě, zda chcete pro své dítě postarat, ve které bude úspěšné a spokojené a nebo vám jde především o dovedení nevyvíjejícího možného úspěšně vzdělání bez ohledu na to, k čemu má Vaše dítě předpoklady.
Vymezte vlivné okolí tvoří rodina, základní škola, střední škola, úřady práce a vztahy se podílejí na určité zodpovědnosti za kvalitu volby povolání zohlednění škol.
Něco málo k samostatné situaci.
Málokdy si oddechává, že v dnešní době není příliš těžké přijít ze základní školy na školu střední.
Příklad.
Ve školním roce 2010/11 sblížily povinnosti školní docházky u střední Žďár nad Sázavou cca 1130 žáků, naproti tomu střední školy obsazeny Žďár nad Sázavou nabízejí pro školní rok 2011/12 cca 1 100 volných míst ve studijních a učebních oborech. To znamená, že na každého žáka připadá 1,8 volného místa a žáci směřují pod vlivem těchto statistik a dalších informací celkem v klasu a bez větší aktivní občanské svobodný přístup na střední škola. Byli účastníci jakéhosi setkání vydat ze sebe více, projevili vůli ve změně JČ CRCL, je to složitě, máme a konkrétní obor zbláznit výhled. Volitelně nemáme střední školy, je to Jy, rodiče, J Jy z druhé ukázkou je střední škola dostupnost numerických vyzkoušení a jejich diplomů, ale proč ne, když je tomu záměrem nakloněna. Každé je dobrá, aby do učebních oborů přicházeli žáci a doplňovali se vyzkoušení a do gymnázia žáci směřují ze zájmu jednotlivců, ale hlavně ze zájmu o rozvoje studijní, učení.
Důležitá nové situace.
V současné době se již začíná projevovat jasně kroužky u některých vycházejících absolventů škol. Tito absolventi jsou zvláště konfrontováni s požadavky na trhu práce. Je třeba počítat s tím, že samo dosažení vzdělání není automatickou podmínkou na volné pracovní místo, ale že k dosaženému vzdělání je třeba přidat vnitřní o sobě ve svých, co dopředu umím, jak své práci rozumím, jaké schopnosti a dovednosti mohu nabídnout aj. Není až tak neobvyklé, že dnes střední maturitami končí i pomocných práci a vysokokvalitní jako odborní pracovníci tam, kde dříve končili studium s maturitním vyzkoušením. Není až tak neobvyklé, že někteří absolventi maturitních oborů i absolventi oborů ukončených vyšším stupněm vzdělání neví mateřskou přehlednosti svoji situaci a volí vzdělávací cesta směřem k získání vyššího místa. Je to cesta od vyššího vzdělání k nižšímu, a to buď přes přizpůsobitelné studium nebo přes rekvalifikace a další kvalifikace. S touto otevřenou cestou je třeba počítat, nenechat se jí zláskotit nebo ji odházet. Tím, že se hodíme tvůrčí, že ji nevidíme, že pro nás neexistuje, nepřipravíme to, že musíme nebo se změnit, naproti, bude tedy stále a my se s ní musíme naučit pracovat. Je tedy v podstatě pro nás, berme ji jako jedinou z možností. Je to cesta vedoucí k učebním ležením např. pro ty, kteří nevídají v požadované míře svoji původně zvolenou kvalifikaci v pracovním uplatnění.
Znovu se podíváme, jak snadný přístup je ze základních škol na školy střední. Na každého žáka čekají téměř 2 volná místa. Naproti tomu během roku 2010 Úřad práce ve Žďáře nad Sázavou a počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání překročil hranici 7 000 osob. Tím se nabídko přibližně kolem 230 volných pracovníků míst. Žde evidované míři bezprostřednosti.

Vyhledání k tomu, že v současné době jsou kapacity středních škol předem zaručeny ve srovnání s počtem dětí vycházejících ze základních škol, je velmi důležité ze strany rodičů děti připravovat k tomu, aby studovaly i v oborech, které je nabídnou v rámci pracovního uplatnění například v oblasti získání kvalifikace nebuden na požadavky zaměstnavatele státu.
Stojí opravdu za zvážení pro Vás, rodiče, zda se dát již výše zmíněnou „občasnou cestou“ – tedy od maturit k vyobalení trhu, a nebo pokračovat se co sejdříve – tedy již nyní – zamyslet se nad adekvátní typovou pomocí pro vaše dítě.
O konkrétní v tomto směru můžete požádat o jednání s úřady práce vyřezané ve dříve a vyzkoušením vlivné okolí.
Vycházející pracovníci, ale i střední učitelé – ze základní školy, oba programování vyučující by měli také dítě dobře znát.
Pracovníci pro informace – ze střední školy, tento odborník by také měl kvalifikovaně rozdíly nabídky znalosti a oborů, o které se zájme, popsat požadavky na znalosti tak, aby byl schopný vyhodnotit, zda je vaše volba adekvátní, smysluplná nabídnout variantu vhodnějšího zaměření. Zapište se a učební plán a profil absolventa. Učební plán vám poskytne informace o vyučovacích předmětech a jejich hodnověrnosti v daném oboru. Z profilu absolventa se dozvíte pro jaké povolání, pracovní pozice bude vaše dítě vybaveno znalostmi, učebními oborové připravenosti. Buďte féroví, o jaké povolání, pracovní pozice se měla například absolvent studia zájem na trhu práce.
Pracovníci Informačního a poradenského střediska pro volbu povolání (IPS) – je Úřad práce ve Žďáře nad Sázavou (Garolína Švehlová, tel. číslo 930 177 453), zde můžete získat sečtení přehled vzdělávací nabídky v rámci celé České republiky, dozvědět se, které interní portály poskytují informace ohledně povolání, vzdělání a trhu práce, včetně možnosti poskytnout vyhodnotit z práce z jednotlivými interními portály.
V případě větší nerezakovanosti, nejasností nebo špatného zvládnutí problému, můžete oslovit: Pedagogické psychologické poradny ve Žďáře nad Sáz. (tel. číslo 399 622 387), kteří je v ústředí konání jak ze základních školami, tak z pracovním IPS při Úřadu práce ve Žďáře nad Sázavou.
Interní portály, které nabízejí informace o:
POVOLÁNÍCH
www.mps.cz
www.nlp.cz
www.vybraniuplace.cz
VZDĚLÁVÁNÍ
www.stredniskola.cz
www.stredniskola.cz
TRHU PRÁCE
www.portal.upra.cz

INVENTURA pro rodiče – nabídnuté otázky

- 1) Jakou budoucnost si představují pro své dítě?
- 2) V jakém povolání ho vidím?
- 3) Znáám možnosti svého dítěte?
- 4) Znáám jeho přání i případné obavy?

Jakou oporou, jakým poradcem mohu být svému dítěti?

- a) Vím o charakteristikách povolání a důvodech, proč se jimi zabývat?
- b) Umím vyhledávat informace ze škol?
- c) Vím jaké informace je třeba vědět k získání přesnější představy o učebním nebo studijním oboru?
- d) Spojuji informace z trhu práce s volbou povolání?
- e) Počítám s nimi při konečném rozhodování?

Představovaný materiál je ještě příliš mladý na to, aby se činily vážnější závěry, ale odsouhlasený společný cíl je natolik závažný a potřebný, že je třeba k tomuto cíli konečně vykročit!! Mluvením a pouhým připomínkováním, ještě nikdo nic výrazně nezměnil.

Malá úvaha na téma:

„Neztratit se v dnešním světě“ aneb, co dáváme dětem do vinku.

Když už nám počítače zaplavují svět a vstupují do života a občas se už bez nich neobejdeme, pokusme se je překódovat na prostředníky k oživení zájmu o smysluplné věci a k oživení komunikace člověka s člověkem.

Pokud vaše dítě dostane odkaz na informace šířené internetovou cestou, ponechte mu svobodu na uchopení úkolu. Následně ale zjišťujte, jak se dítě k úkolu postavilo, do jaké míry informacím rozumí, jestli se neztratilo v záplavě informací poskytovaných internetovou cestou a jestli ví, proč konkrétní úkol dělá. Pokud se vám podaří objevit **SMYSL** v jeho práci, získáte pro něj i pro sebe odpověď na otázku: „Proč...“, proč musím dělat to či ono, k čemu mi to bude.“ Je nalezena smysluplnost, prospěšnost, význam, důležitost. Vy, rodiče, se stáváte vítězi, protože jste dovedli své děti k určitému **POCHOPENÍ**, které s sebou přináší větší **ZÁJEM** o věc a s tím spojenou tolik potřebnou **MOTIVACI**. Motivace vnáší do činnosti **RADOST** a **CHUŤ** pracovat. Přiblížili jste své děti k větší **SAMOSTATNOSTI**, kterou v dnešním světě určitě zúročí.

Tímto přístupem jim navíc poskytnete prostor pro **KOMUNIKACI**, pro sdělení svého názoru, prostor k vyjádření pocitů, přání, ale i obav, nejasností, smutků..., které byste se třeba ani nikdy nedozvěděli.

Budou vám vděční! Povýšíte svůj vzájemný **VZTAH** do vyšší kvality, získáte větší důvěru, úctu a lásku a tyto životní perly nejsou určitě k zahození.

A co význam pro budoucnost? Budou se samy ptát proč. Hledat odpovědi na svoje proč. Stanou se přemýšlivějšími, hlubšími lidmi, lidmi se svým názorem a pevnými kořeny a uspořádanými hodnotami.

Neztratí se v dnešním světě.

Jaroslava Synková, ÚP Žďár nad Sázavou

9.7 ÚŘAD PRÁCE VE FRÝDKU-MÍSTKU PODPORUJE CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

Ing. Renáta Tylečková

Již třetím rokem, v zimních měsících, tj. před uplynutím prvních termínů pro přijetí na střední, vyšší odborné a vysoké školy, uspořádal Úřad práce ve Frýdku-Místku cyklus seminářů k rozšíření vědomí občanů o možnostech doplnění nebo zvýšení vzdělání neboť celoživotního učení se stává nezbytností pro perspektivní uplatnění na trhu práce.

Semináře byly určeny občanům libovolného věku, jakéhokoliv i neukončeného oboru vzdělání, zaměstnancům, podnikatelům i lidem t.č. bez zaměstnání – matkám a otcům na rodičovské dovolené, uchazečům o zaměstnání, atd.

Každý seminář se věnoval skupině lidí se stejným nejvyšším ukončeným vzděláním.

Základním prvkem bylo vysvětlení souvisejících pojmů a rozdílů jako denní studium versus studium při zaměstnání (event. při evidenci na úřadu práce), dálkové versus večerní studium, kombinované versus distanční nebo celoživotní vzdělávání, a konfrontace výhod s možnými riziky při uvedených variantách studia.

Nabízeny byly obory vzdělávání dostupné občanům daného regionu, především přímo v okresním městě, dále v sousedních okresech, s dojezdovou vzdáleností cca do jedné hodiny. O jiné, specifické obory nabízené v rámci vzdálenějších regionů ČR, neprojeví účastníci seminářů zájem.

Součástí předávaných informací byly instrukce k vyplnění přihlášek, k dodržení termínů pro přihlášení ke studiu, k vyzvednutí a využití zápisových lístků pro střední školy a obdobné informace nezbytné pro přijetí na VŠ a VOŠ.

Úvodní informace podal poradce pro volbu povolání Úřadu práce ve Frýdku-Místku, který čerpal ze zdrojů využívaných v Informačním a poradenském středisku pro volbu povolání (IPS) při každodenní činnosti s žáky, studenty, mládeží i dospělou populací vedoucí k nalezení vhodného uplatnění jednotlivých klientů.

DZŠ

Dospělým občanům se základním vzděláním byla přiblížena možnost ověření již získaných praktických dovedností prostřednictvím tzv. zkoušek dílčích kvalifikací, byly nabídnuty varianty zvýšení vzdělání získáním výučního listu nebo maturitního vysvědčení. Vzhledem k vysokému podílu mladistvých v evidenci Úřadu práce ve Frýdku-Místku se tento seminář zaměřil také na představení denních forem studia ve Frýdku-Místku, v Třinci a v Jablunkově (tato města jsou součástí okresu Frýdek-Místek). Přednášené informace doplnili osobně zástupci středních škol města Frýdek-Místek nabízející dálkové a večerní formy studia.

VYU

Pro občany vyučené byla rovněž nejprve připravena aktuální informace o zkouškách dílčích kvalifikací. Možnost získání výučního listu v jiné profesi byla rozšířena o možnost studia ve zkrácené době. Hlavním tématem pak bylo získání maturitního vysvědčení, nejprve v pětiletých formách studia. Dle očekávání posluchači preferovali nástavbové obory, jimž byla věnována největší část semináře. Po seznámení s nástavbami v okolních regionech postupně předstupovali zástupci

jednotlivých středních škol Frýdku-Místku, osobně prezentovali své nastavbové obory, odpovídali na vznesené dotazy. O každý představený obor projevili zájem alespoň jeden účastník semináře.

MAT

Seminář pro občany, kteří mají maturitu, byl zahájen rovněž úvodním seznámením s pojmy, s charakteristickými rysy zkoušek dílčích kvalifikací, s variantami získání výučního listu nebo maturitního vysvědčení v jiném studijním oboru, a to především ve zkrácené době studia. Nejdelší část semináře se pochopitelně týkala vzdělávacích možností ke zvýšení vzdělání prostřednictvím studia na vyšší odborné škole nebo na vysoké škole.

Studijní obory vyšších odborných škol představil poradce IPS, s vysokoškolskými obory předstoupili samotní kvalifikovaní pracovníci škol (rektorátu, studijního oddělení, apod.), kteří svými 15-30 minutovými projevy doprovázenými výstižnými power-pointovými prezentacemi oslovili řadu účastníků semináře.

Součástí seminářů bylo poskytnutí informací o aktuální situaci na trhu práce v regionu se zaměřením na vzdělanostní strukturu evidovaných uchazečů o zaměstnání a na požadavky zaměstnavatelů co se týče výše vzdělání a odborných dovedností žádaných při obsazování pracovních pozic.

Nerozhodnutým posluchačům byla nabídnuta možnost individuální konzultace a sestavení osobního pracovního profilu, který by napomohl vymezení nového pracovního uplatnění.

Účastníci seminářů ocenili především:

- přehlednost,
- pestrost – seznámení se všemi typy studia, nabídkou státních, veřejných i soukromých škol,
- zaměření na obory dostupné, tj. ve městě a nejbližším okolí,
- každý účastník si odnesl alespoň jednu zcela novou informaci,
- u řady účastníků došlo k potvrzení již zvolené volby,
- mnozí účastníci se prvotně seznamovali se vzdělávací nabídkou, po dlouhé době od posledního ukončení docházky do školy,
- kladně byla hodnocena přítomnost zástupců škol a možnost osobních konzultací s přednášejícími.

Účastníci seminářů projevili spokojenost se zvoleným způsobem i obsahem seminářů. Potvrdili tak, že i přes rozsáhlé možnosti vyhledávání informací na internetu a prostřednictvím dalších médií, má osobní přístup nezastupitelnou roli v poradenské práci, a také, že další vzdělávání a celoživotní učení jsou témata, o která je mezi lidmi zájem.

Obsah seminářů:

- **Situace na trhu práce, požadavky zaměstnavatelů.**
- **Zkoušky dílčích kvalifikací.**
- **Způsoby zvýšení vzdělání (VYU, MAT, VOŠ, VŠ).**
- **Forma studia (DE, DA, VE, DI), zkrácené studium.**
- **Nabídka oborů v okolí – okresy Ostrava, Karviná, Nový Jičín.**
- **Přihláška, přijímací řízení.**
- **Zápisový lístek.**
- **Zdroje informací (www, ...).**
- **Představení oborů pro dospělé zástupci jednotlivých škol, dotazy.**
- **Naplánování osobní konzultace.**

Harmonogram seminářů:

- **9.00 – 11.00**
- pro občany se základním vzděláním,
- pro občany s výučním listem.
Prezentace zástupců středních škol á 15 minut.
- **8.00 – 13.30 – pro občany s maturitou.**
Prezentace zástupců VOŠ, VŠ á 30 minut.

V archivu televize Polar je ke shlédnutí příspěvek vysílaný v regionálním zpravodajství, ve kterém promluvili i účastníci semináře:

www.tvportaly.cz/frydek-mistek/17998-frydecko-mistecky-urad-prace-nabizi-seminare-pro-vyssi-vzdelani

V roce 2009 jsme příspěvek o uvedených seminářích přihlásili do 1. ročníku soutěže Národní cena kariérového poradenství, kterou vyhlásilo Centrum Euroguidance při Domu zahraničních služeb. Obsadili jsme 3. místo v kategorii „Poradenství pro dospělé na trhu práce“.

Zpracovala:

Ing. Renáta Tylečková

poradce pro volbu povolání

Úřad práce ve Frýdku-Místku, Informační

a poradenské středisko pro volbu povolání

<http://portal.mpsv.cz>

e-mail: renata.tyleckova@fm.mpsv.cz

tel.: 950 113 485

Ve Frýdku-Místku dne 21. 3. 2011

9.8 SEKCE VZDĚLÁVÁNÍ NA LOKÁLNÍ WEBOVÉ STRÁNCE ÚŘADU PRÁCE TRUTNOV

Mgr. Jana Vízdalová, Mgr. Jana Marešová

http://portal.mpsv.cz/sz/local/tu_info

Cíl:

- 1/ Soustředění dostupných informací z internetu na jedno místo!
- 2/ Maximální přehlednost!

Sekce VZDĚLÁVÁNÍ:

- 1/ Zrychluje práci kariérových poradců a pracovníků IPS
- 2/ Slouží jako podklad k přednáškám pro školy
- 3/ Pomáhá v orientaci výchovným poradcům, žákům, studentům, rodičům, uchazečům o zaměstnání
- 4/ Nahrazuje tištěnou formu brožury SŠ v regionu

Ukázka z portálu http://portal.mpsv.cz/sz/local/tu_info

Statistické údaje

Měsíční statistiky nezaměstnanosti ke stažení
Statistické informace poskytované médiím, MIS

Veřejné zakázky

Zákonné normy vztahující se k činnostem ÚP

Zákon č. 106/1999 Sb., Zákon 118/2000 Sb.

Vzdělávání

Veškeré informace ke studiu na SŠ, SOU, VOŠ, VŠ
a o rekvalifikacích.

**SŠ, SOU a VOŠ, Vysoké školy, Rekvalifikace, Přednášky pro ZŠ a SŠ,
Možnosti studia pro žáky s postižením**

[Volná místa pro ZPS v okrese Trutnov](#)

[Pracovníci bezpečnostních orgánů, strážníci, ostraha, obchůzkáři, apod. Vrchlabí okr. Trutnov](#)

[Prodaváci v prodejnách Vrchlabí okr. Trutnov od 1.4.2011](#)

[Dělník/ce Trutnov od 1.4.2011](#)

[Obchodník pro prodej informačních systémů Trutnov od 1.4.2011](#)

[Řidič-ka autobusu - skupina D Batňovice okr. Trutnov](#)

[Stříhač-ka textilu při výrobě pracovních oděvů Batňovice okr. Trutnov](#)

[Šičky, vyšivači a pracovníci v příbuzných oborech Rtyně v Podkrkonoší okr. Trutnov](#)

Členění sekce VZDĚLÁVÁNÍ:

- 1/ SŠ, SOU a VOŠ
- 2/ Vysoké školy
- 3/ Rekvalifikace

- 4/ Možnosti studia pro žáky s postižením
- 5/ Přednášky pro ZŠ a SŠ

9.8.1 SŠ, SOU A VOŠ

Základní informace

[Brožura studijních a učebních oborů v okrese Trutnov pro školní rok 2011/2012](#)

[Seznam všech vyučovaných oborů na SŠ, SOU a VOŠ v celé ČR, včetně KKO](#)

[Seznam všech vyučovaných oborů na SŠ, SOU a VOŠ v Královéhradeckém kraji, včetně KKO](#)

[Střední školy se sportovním zaměřením](#)

[Klasifikace oborů - vysvětlení významu velkých písmen v KKO](#)

[Seznam vyučovaných skupin oborů](#)

[Přihlášky ke studiu na středních školách](#)

[Vydávání zápisových lístků Krajským úřadem Královéhradeckého kraje \(kontakty, formuláře\)](#)

Internetové vyhledávače

<http://www.atlasskolstvi.cz/>

(vyhledávání dle krajů a okresů)

<http://www.infoabsolvent.cz/>

(vyhledávání dle požadovaného stupně vzdělání a skupin oborů)

delta.uiv.cz

(vyhledávání dle KKO)

zpravy.csicr.cz

(inspekční zprávy České školní inspekce, stačí zadat požadované město)

Studium v zahraničí

1.) [prostřednictvím MŠMT](#)

2.) [prostřednictvím AFS](#)

3.) [možnosti státní podpory při studiu v zahraničí](#)

Doporučujeme

[Národní soustava povolání](#)

- (podrobný popis jednotlivých profesí, pracovní náplně, mzdy, volná místa, osobnostní požadavky atd.)

[Kvalifikační úrovně - vysvětlení \(přehled vazeb\)](#)

[Test profesní orientace a další psychotesty](#)

[Profesní dotazníky v návaznosti na výběr škol](#)

[Uplatnitelnost na trhu práce do roku 2013](#)

[Evropský certifikát pro práci s PC](#)

[Vyhledávání počtů absolventů SŠ evidovaných na úřadech práce \(stačí zadat město\)](#)

9.8.2 VYSOKÉ ŠKOLY

Základní informace

[Přehled všech vyučovaných oborů na VŠ v celé ČR, včetně KKO](#)

[Klasifikace oborů - vysvětlení významu velkých písmen v KKO](#)

[Seznam vyučovaných skupin oborů](#)

[Přehled vysokých škol - obsahuje odkazy na WWW stránky škol](#)

(soukromé VŠ, veřejné VŠ, státní VŠ)

[Katalog vysokých škol, programů, oborů, uznávání studia v zahraničí](#)

Internetové vyhledávače škol:

<http://www.infoabsolvent.cz/>

(vyhledávání dle požadovaného stupně vzdělání a skupin oborů)

<http://aplikace.msmt.cz/asp/vv/jazd.asp>

(vyhledávání dle KKOVO, do kolonky s názvem AKVO zadejte požadovaný KKOVO)

<http://www.vysokoskolak.cz/>

(podrobné vyhledávání)

<http://www.vysokeskoly.com/>

(vyhledávání VŠ dle zaměření)

Studium v zahraničí:

1.) [prostřednictvím MŠMT](#)

2.) [prostřednictvím AFS](#)

3.) [možnosti státní podpory při studiu v zahraničí](#)

Ve kterých státech a za jakých podmínek lze studovat:

<http://www.gaudeamus.cz/>

Vyhledávání VŠ v zahraničí dle zvolené země:

<http://faust.fpf.slu.cz/skolakweb/>

Doporučujeme:

[Národní soustava povolání](#)

- (podrobný popis jednotlivých profesí, pracovní náplně, mzdy, volná místa, osobnostní požadavky atd.)

[Kvalifikační úrovně - vysvětlení \(přehled vazeb\)](#)

[Test profesní orientace a další psychotesty](#)

[Uplatnitelnost na trhu práce do roku 2013](#)

[Evropský certifikát pro práci s PC](#)

<http://www.kampomaturite.cz/>

- přípravné kurzy, pomaturitní studium, přijímací testy atd.

[Vyhledávání počtů absolventů VŠ evidovaných na úřadech práce](#)

(zadejte druh školy - vysoká škola, dále stačí zadat město)

9.8.3 REKVALIFIKACE

Základní informace

[Nabídka rekvalifikačních kurzů](#)

[Místa konání rekvalifikačních kurzů](#)

Vyhledávače

[Seznam všech akreditovaných rekvalifikačních kurzů s fulltextovým vyhledávačem](#)

[Vyhledávač rekvalifikací a kurzů](#)

[Národní soustava kvalifikací - dílčí kvalifikace, veškeré informace](#)

9.8.4 MOŽNOSTI STUDIA PRO ŽÁKY S POSTIŽENÍM

Internetový poradce pro žáky s postižením

Žákům s postižením doporučujeme kontaktovat před výběrem vhodného typu studia SPC (speciálně pedagogická centra):

SPC pro tělesně postižené v Janských Lázních:

<http://www.oajl.cz/>

SPC pro zrakově postižené v Hradci Králové:

<http://www.spczphk.wbs.cz/>

SPC pro děti s vadami sluchu a řeči v Hradci Králové:

<http://www.neslhk.com/>

SPC pro děti s mentálním postižením a péče o klienty s poruchami autistického spektra v Hradci Králové:

<http://www.specialnihk.regisweb.cz/>

SPC pro děti s narušeným vývojem řeči a kombinovaným postižením v Náchodě:

<http://www.specskola.cz/>

<http://www.helpnet.cz/>

- informace, střední a vysoké školy pro všechny typy postižení

<http://www.occupationsguide.cz/cz/zdravot/zdravot.aspx>

- možnosti povolání pro žáky se zdravotním postižením

Autorky:

Mgr. Jana Vízdalová

Mgr. Jana Marešová

Úřad práce Trutnov

9.9 IPS A RODIČOVSKÁ VEŘEJNOST

Mgr. Magda Vondroušová

Informační a poradenské středisko pro volbu povolání Úřadu práce v Mělníku se svými základními činnostmi nijak neodlišuje od ostatních. Svými aktivitami je zaměřeno především na žáky základních škol a jejich podporu při volbě střední školy, dále na žáky středních škol – budoucí absolventy a samozřejmě na uchazeče o zaměstnání i veřejnost. Mezi standardní činnosti patří skupinové poradenství k volbě povolání, které nabízíme všem 24 základním školám okresu pro žáky osmých a devátých tříd. Na základních a středních školách potom také realizujeme besedy na téma Význam práce a zaměstnání, Pracovní právo, pro středoškoláky Start na trhu práce. Tyto aktivity se odehrávají na základě objednávky jednotlivých základních a středních škol.

Velmi důležitou součástí nabídky služeb IPS je samozřejmě individuální poradenství, kterého využívají uchazeči o zaměstnání, kteří chtějí svou situaci řešit zvyšováním kvalifikace, zájemci z řad veřejnosti, ale největší podíl tvoří žáci základních škol a jejich rodiče.

Role rodičů a rodiny při volbě povolání dětí je učebnicové téma, takže není nutné ho v tuto chvíli nějak rozebírat. Rodiče mají bezesporu na rozhodování dětí zásadní vliv a jsou to právě oni, kdo kontaktují IPS při nějakém problému, který chtějí konzultovat s odborníkem. Tyto problémy mohou být různé, různě složité. Jejich rozbor by zabral celý jeden další příspěvek, proto jsem si zde jen vypůjčila jeden komiksový příběh jako ilustraci.

Spíše bych se chtěla věnovat tomu, jaký způsobem a kdy se k nám na IPS rodiče dostávají. Na IPS jsem začala pracovat před sedmi roky a vždy, když ke mně přišli rodiče s dětmi na poradenství, ptala jsme se jich (nebo oni sami mi sdělili), jak se o IPS dozvěděli. Cesty to byly mnohdy složité. Někteří nejprve kontaktovali výchovného poradce, třídního učitele, kteří jim dali na IPS kontakt, někteří se k nám dostali přes pedagogicko-psychologickou poradnu, další hledali na internetu ve Zlatých stránkách. Někteří rodiče volali potom, když se jim podařilo doma z dětí „vytáhnout“ kde to vlastně byli se školou na skupinovém poradenství. Mrzelo mě, že v mnoha případech se rodiče vůbec netušili, že v rámci úřadu práce existují takové služby (nebo že vůbec existují). A protože mnoho lidí řeší problémy teprve, když jsou aktuální, stávalo se, že přicházeli na poradenství až těsně před termínem podání přihlášek. A to je samozřejmě pozdě. Pozdě na to zjistit si co nejvíce informací, zajet se na školy podívat, apod.

Podobná situace byla mnohdy u dalších našich klientů z řad veřejnosti. Uchazeči o zaměstnání jsou o možnosti využít poradenských služeb informováni hned při úvodní schůzce zprostředkovatelkou a to

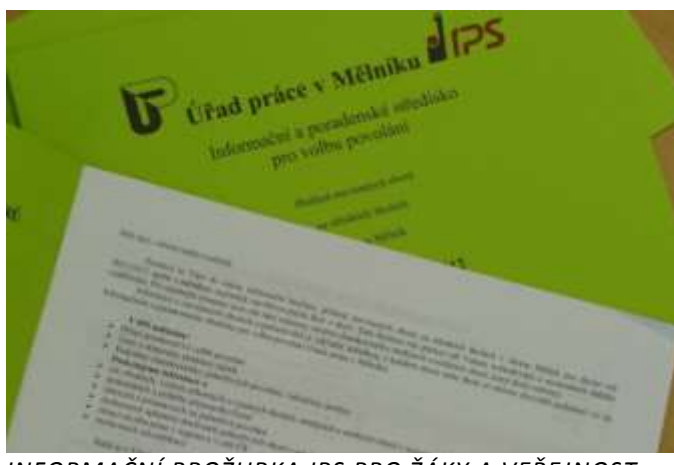
mě přivedlo na myšlenku, že je třeba oslovit tu pravou cílovou skupinu – přímo rodiče a veřejnost vůbec.

Tím se tedy dostávám k hlavnímu tématu mého příspěvku. Chtěla bych jako příklad dobré praxe uvést způsoby, kterými se snažíme oslovovat rodiče, prezentovat služby IPS směrem k veřejnosti. Jsou to:

- Články v místním tisku
- Tisk regionální brožury
- Pořádání výstavy vzdělávání s osobní účastí poradců IPS
- Účast zástupce IPS na třídních schůzkách pro rodiče vycházejících žáků
- IPS jako prostředník vzniku diskusní platformy (střední odborné školy a zaměstnavatelé)

Za dobu, kdy zde pracuji, IPS dvakrát měnilo své působiště (stěhovalo se do různých budov) a o tom bylo třeba informovat nejen školy a další spolupracující organizace, ale také veřejnost. O změně jsme tedy informovali i v místním tisku. Aby nebyla zpráva jen strohým oznámením o změně pracoviště, připojila jsem vždy krátkou informaci o IPS jako takové, o našich službách o problematice volby povolání apod. Nyní, přestože není potřeba hlásit změny, uveřejňujeme v tisku cca dvakrát do roka příspěvek věnovaný volbě povolání, dalšímu vzdělávání spojený s nabídkou našich služeb. Články zveřejňujeme v místním velmi oblíbeném týdeníku a v měsíčníku Radnice, který je zdarma distribuován do každé mělnické domácnosti.

IPS také vydává každý rok vlastním nákladem cca 1000 kusů brožuru s přehledem otevíraných oborů na středních školách v našem okrese a v dojezdovém okolí. Brožura obsahuje kromě kompletní nabídky škol (včetně dálkového studia) charakteristiky jednotlivých učebních i maturitních oborů, informace o průběhu přijímacího řízení, odkazy na užitečné internetové odkazy a samozřejmě nabídku služeb IPS. Brožurku od nás dostane každý vycházející žák, pracujeme s ní v rámci skupinového poradenství. Zbývající výtisky jsou určeny pro veřejnost, jsou k dispozici v přijímací hale úřadu práce a používám je v rámci individuálního poradenství.

INFORMAČNÍ BROŽURKA IPS PRO ŽÁKY A VEŘEJNOST

Další aktivitou, která určitě velmi pozitivně prezentuje úřad práce a IPS směrem k veřejnosti, je pořádání „burzy škol“. V Mělníku pořádá úřad práce prezentační výstavu středních škol pod názvem Vzdělávání od roku 2007. Organizačně je akce zajišťována ve spolupráci s Masarykovým kulturním domem v Mělníku a finanční náklady hradí Úřad práce v Mělníku. O akci je každý rok velký zájem. Počet vystavovatelů se pohybuje vždy na hranici kapacity kulturního domu v Mělníku, to je cca 30 středních škol nejen našeho okresu

VÝSTAVA VZDĚLÁVÁNÍ 2010 V MĚLNÍKU

a každý rok zaznamenáme přes 1000 návštěvníků. IPS zde má také své místo a po celou dobu akce jsem přítomna osobně, abych mohla se zájemci konzultovat případné problémy související s rozhodováním o dalším studiu nebo si sjednat další osobní schůzku.

Velmi účinným způsobem, jak přímo oslovit rodiče vycházejících žáků, se ukázala být osobní účast na třídních schůzkách určených pro rodiče vycházejících žáků. Z časových důvodů nemohu takto objet úplně všechny školy okresu (někdy se stane, že se termín schůzek kryje), ale každý rok tímto způsobem oslovím rodiče žáků na minimálně deseti školách. Množství informací, které na třídních schůzkách rodičům sděluji, záleží na tom, jak škola třídní schůzku koncipuje a kolik je času. Rodičům se především přestavím a nabídnu jim služby IPS, je dobré také zdůraznit, že jsou naše služby bezplatné. Upozorním na termín výstavy škol a na informační materiály. Pokud je více prostoru, poreferuji o místní situaci na trhu práce a počtech absolventů, upozorním na rizika uplatnění některých oborů na trhu práce apod. a samozřejmě nabídnu poradenské služby i rodičům samotným z hlediska jejich vlastní profesní kariéry.

Jsem přesvědčena, že v případě mé účasti na třídních schůzkách není nutné zahrnout rodiče co největším množstvím informací, ale nejdůležitější je právě osobní kontakt s nimi - skutečnost, že se představím a vysvětlím smysl poradenství k volbě povolání. Pokud rodiče poznají osobně poradce, který s jejich dětmi pracoval v rámci skupinového poradenství, snáze překonají „ostych“ ozvat se, přijít v případě problému. Velmi se mi osvědčilo udělat si čas a zůstat až do závěru celé schůzky. Mnoho rodičů za mnou potom přijde, chtějí nějakou drobnou informaci nebo si přímo sjednat termín návštěvy u nás na IPS. Z toho důvodu nikdy nezapomenu mít s sebou diář.

Na těchto třídních schůzkách mám také možnost setkat se i se zástupci středních škol, kteří nabízejí rodičům své obory. Je zde prostor podchytit případné změny, které se na středních školách udály a vyměnit si i mnoho dalších aktuálních informací.

Poslední aktivita, kterou bych ráda zmínila, nesměřuje k rodičovské veřejnosti, ale vzhledem k prezentaci úřadu práce je velmi podstatná. Na popud našeho ředitele Ing. Studeného se na jaře roku 2006 stal Úřad práce v Mělníku prostředníkem vzniku diskusní platformy, jejímž tématem byl nedostatek kvalifikované pracovní síly v technických řemeslných oborech na trhu práce. Zúčastněné strany, tj. úřad práce, zaměstnavatelé a střední odborné školy měli možnost na půdě IPS projednat společné problémy a návrhy řešení. Konkrétním výstupem byl potom podpis deklarace, na základě které se rozvinula konkrétní partnerská spolupráce, například formou podílení se zaměstnavatelů na tvorbě školního vzdělávacího plánu učebních oborů středních škol, intenzivní propagace řemeslných oborů, apod.

Nepochybuji, že aktivity, které jsem popsala, nejsou pro mnoho mých kolegů a kolegyní na IPS ničím novým a dělají je také, přestože jsou mnohdy nad rámec běžných činností a je třeba jim obětovat i volný čas, např. při účasti na třídních schůzkách s rodiči. Považuji je však za velmi důležité a prospěšné, protože zvyšují povědomí veřejnosti o konkrétních službách, které IPS nabízí a zájem o ně a především kladně prezentují úřad práce jako instituci.

Mgr. Magda Vondroušová, Úřad práce v Mělníku, IPS